BUITEN de orde

jaargang 24, Ⓐ kwartaalblad Vrije Bond, 2013 nummer 3

thema

twee jaren van internationale oproer

Het herstel dat nooit kwam
Tot de nachtmerrie stopt
De droom van een wereldburger

€ 2,50

Colofon 2013 nummer 3

Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond, anarchistische zelforganisatie.
Buiten de Orde verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Abonnementen

Leden van de Vrije Bond krijgen *Buiten de Orde* gratis thuis. Niet-leden kunnen zich abonneren door € 15,00 (kostendekkend abonnement) over te maken op giro 5495473 tnv Vrije Bond te Amsterdam onder vermelding van 'abonnement Buiten de Orde'. Voor mensen in de gevangenis is *Buiten de Orde* overigens gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.

Adressen Vrije Bond

Secretariaat
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
085 877 89 58
secretariaat@vrijebond.nl
www.vrijebond.nl

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
085 877 89 58
redactie@buitendeorde.nl
www.vrijebond.nl/buitendeorde

Solidariteitskas
Postbus 1338
3500 BH Utrecht
solidariteitskas@vrijebond.nl

ISSN: 09247629

Verkooppunten BdO:

Het Fort van Sjakoo, Amsterdam
De Rooie Rat, Utrecht
Rampenplan, Amsterdam
Rosa, Groningen
Isis, Groningen
Zwart en Rood, Gent

Redactioneel

Dit nummer komt wat later in de bus, want de persen zijn gestopt. De kopij was eindelijk afgeleverd, maar daar belde de drukker: "waar is het redactioneel? Moeten we het doen met die van nummer 2?" In de haast om het nummer te voltooien en de opluchting dat nu de drukker aan zet was, waren we dat helemaal vergeten. Met als gevolg dat we de lezer bijna de weg niet hebben gewezen naar het mijnenveld van revolutionaire broeihaarden, waarin de wereld sedert de Arabische lente is veranderd. De geprivatiseerde verkeersboetes in Slovenië, de kosten van het openbaar vervoer in Brazilië, het enige groene pleintje in de steenmassa rond Taksim waren aanleidingen tot massale opstanden tegen de staat. Maar zet de opstand zich door? is er continuïteit? Die vraag is helaas open.

Wel is er continuïteit in Appelscha, waar we Arie Hazenkamp aan het woord zien, en waar het archief aanleiding geeft tot een historisch overzicht. En ook is er continuïteit in de directe actie van Indonesische boeren die van hun grond worden beroofd door grote ondernemingen, vaak gesteund door de overheid – in dit geval Jogjakarta. En wat ook steeds doorgaat en niet wordt afgesloten is de strijd van vluchtelingen om hun recht op bestaan, een recht dat continu door de regering wordt ontkend. Deze strijd is een rechtstreekse strijd tegen de staat, die de pretentie heeft het vaderland te vertegenwoordigen en daarom zijn grenzen afbakent. Daarin gaat zij over lijken en corrumpeert zij haar ambtenaren. De werkgroep Deportatie en de organisatoren van No Border kennen hier getuigen van. En daarom is ons antwoord ook een soort continuïteit. Wij gaan door met strijd.

Maar continuïteit is geen aanleiding om redactionele commentaren te herhalen. Vandaar dat de persen eventjes zijn gestopt.

De redactie

Inhoudsopgave

alternative media kollektief http://pinknoise.puscii.nl

FARM OR DIE!

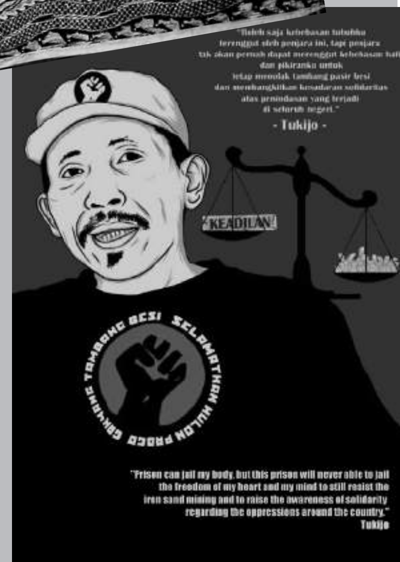
Afgelopen mei heeft een vriend twee info-avonden gehouden, in Den Haag en Amsterdam, over de strijd van de boeren van Kulon Progo, een regio op Java, Indonesië.

DOOR MAARTJE

De avond in Amsterdam begon met een inleiding over Indonesië, over de geschiedenis en de politieke verhoudingen. Indonesië is een enorm land, dat bestaat uit ongeveer 17.000 eilanden. Eeuwenlang zijn verschillende delen van Indonesië gekoloniseerd geweest door onder andere Portugezen, Engelsen en Nederlanders. De Nederlanders waren vanaf de zeventiende eeuw heerser over verscheidene eilanden en gaven de gebieden die onder hun bestuur kwamen de naam Nederlands-Indië. In het begin van de twintigste eeuw begon er steeds meer verzet te komen tegen de Nederlandse onderdrukking. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog werd onder leiding van de nationalist Soekarno de republiek Indonesië uitgeroepen. Na vier jaar bloedige guerrillaoorlog, die aan tienduizenden het leven kostte, werd de onafhankelijkheid door Nederland erkend. Soekarno wilde van al die kleine en grotere eilandjes één geheel maken, een natie waarbinnen iedereen één taal sprak, *bahasa indonesia*, het Indonesisch. Java werd de centrale regio, waar de regering zetelde en welke cultuur leidend werd. Alle regio's moesten onder controle van de regering op Java gebracht. Tijdens het keiharde regime van dictator Soeharto, van 1966 tot zijn aftreden in 1998, werd deze centralisering zowel politiek als economisch nog veel verder doorgevoerd.

KULON PROGO

Het doel van deze historische inleiding was onder andere om te verduidelijken dat Indonesië uit heel veel verschillende culturen en etnische groepen bestaat, met eigen gebruiken en gewoonterechtelijke regels, en er meer dan zevenhonderd verschillende talen worden gesproken waarvan een groot deel nog dagelijks gebruikt wordt. Een voorbeeld van een boerengemeenschap die eeuwenlang haar eigen boontjes dopte is die van Kulon Progo, een gebied ten zuidwesten van Yogyakarta, een middelgrote stad op Java. De regio waartoe Yogyakarta en Kulon Progo behoren is een autonome provincie met een sultan als gouverneur, die niet gekozen wordt door middel van verkiezingen zoals in andere provincies. Een kleine monarchie dus. De sultan-gouverneur is populair en maar een zeer kleine kritische minderheid ziet zijn positie als ondemocratisch en bekritiseert het feit dat de sultan en zijn familie veel grond en bedrijven bezitten in een gebied dat zij ook politiek gezien beheren.

Lange tijd was het verbouwen van voedsel moeilijk op de zandstrook aan de kust van Kulon Progo, totdat de boeren in de jaren tachtig van de vorige eeuw ontdekten dat chilipepers wonderwel goed groeiden op deze grond. Die ontdekking heeft langzaam geleid tot het ontwikkelen en bewerken van de grond die daarvoor als vrij nutteloos en moeilijk te bewerken werd beschouwd. Gezamenlijk, door het delen van kennis en experimenteren, werden de mogelijkheden voor het verbouwen van verschillende gewassen uitgebreid. De boeren hebben wegen aangelegd en waterputten gebouwd, alles altijd door collectieve samenwerking en zonder ooit enige steun van de regering te hebben gekregen, die ze overigens zelf ook nooit hebben gezocht. Hoewel de kuststrook van Kulon Progo lange tijd als

onvruchtbaar beschouwd werd, zijn er al decennialang aanwijzingen dat de grond waardevolle grondstoffen bevat. Zo werd het de lokale bevolking tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Japanners verboden het land aan de kustlijn te bewerken, omdat ze hen ervan verdachten stiekem zeezout te winnen uit het zand. Al in de jaren zestig werd er in deze regio onderzoek gedaan door Indonesische wetenschappers naar de aanwezigheid van zout, ijzer en schoon, zoet water. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in het voornemen van ondernemers en de regionale machthebbers om de grond te gaan exploiteren, om mijnen aan te leggen en ijzererts te winnen. In 2005 begonnen de contouren van de plannen voor exploitatie zich af te tekenen. Twee bedrijven wilden een twintig kilometer lange mijn langs de kust ontwikkelen. Het ene bedrijf is Indonesisch, en eigendom van de plaatselijke sultan en zijn familie, het andere is een Australisch bedrijf, Indomines. Eén van de grootaandeelhouders van dit bedrijf is de Rajawali Group, eigendom van de Indonesiër Peter Sondakh. Dit bedrijf staat bekend om zijn agressieve tactieken om lokaal verzet tegen grote investeringsprojecten te breken.

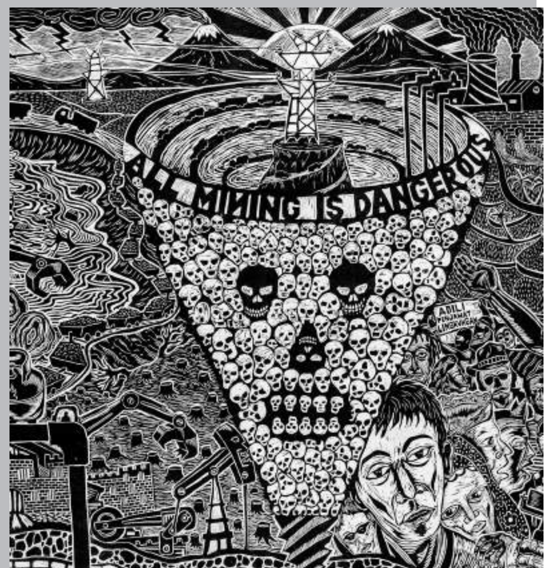
> GROTE DELEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJK BEWERKTE GROND WORDEN NU GECLAIMD DOOR DE SULTAN EN MEER DAN TIENDUIZEND MENSEN DREIGEN HUN HUIS EN LAND TE VERLIEZEN

Dat de sultan is betrokken in dit project is geen toeval. Zoals hierboven al werd geschreven maakt Kulon Progo onderdeel uit van het sultanaat, wat betekent dat het gebied georganiseerd is op een manier die doet denken aan een feodale structuur. Een van de dramatische gevolgen hiervan is dat alle grond die niet officieel toebehoort aan een individu, als eigendom van de sultan wordt aangemerkt. De gemeenschappen die de grond altijd al bewerkten hebben deze nooit geclaimd. En dat breekt hen nu op. Grote delen van de gemeenschappelijk bewerkte grond worden nu geclaimd door de sultan en meer dan tienduizend mensen dreigen hun huis en land te verliezen.

Verzet

De lokale bevolking realiseerde zich al snel dat hun leefomgeving werd bedreigd en begin 2007 vond er een bijeenkomst van lokale boeren uit verschillende dorpen plaats waarop iedereen zich uitsprak tegen de komst van een mijn, en tegen een overeenkomst met de ondernemers voor gedeeltelijke toestemming. De boeren richtten een organisatie op, de PPLP, Paguyuban Petani Lahan Pantai (vereniging van kustlijnboeren) om overleg en verzet tegen de komst van de mijn te organiseren. Deze organisatie heeft een voor Java (en overigens heel Indonesië) bekende structuur. Naast voorzitter, secretaris en penningmeester bestaat ze uit een raad van wijze ouderen en verschillende afgevaardigden uit de dorpen. Ieder dorp heeft ook een eigen PPLP-groep. De organisatie is geheel horizontaal georganiseerd en iedere bewoner kan deelnemen aan de bijeenkomsten. Er is geen kantoor, ieder huis in ieder dorp kan gebruikt worden om bij elkaar te komen en te overleggen.

In het begin voerden de bewoners vooral op traditionele wijzen actie, met het uitspreken van magische spreuken en het uitvoeren van rituelen. Hun stem werd niet gehoord. Daarna volgden vele demonstraties, bezettingen en andere protestacties. In augustus 2007 bestormden honderden mensen het gebouw van het lokale bestuur, maar hun eis aan de burgemeester om in gesprek te gaan werd niet ingewilligd. Honderden mensen raakten gewond in gevechten met de politie.

Een van de bekendere boeren is Tukijo. Hij werd op 1 mei 2011 ontvoerd van zijn boerderij door de plaatselijke politie. Urenlang wist niemand waar hij was. Hij heeft drie jaar gevangenisstraf gekregen voor het vermeend bedreigen en kidnappen van zeven werknemers van het mijnbouwbedrijf. Deze mannen maakten herhaaldelijk gebruik van een pad dat over de betwiste grond liep, en waarover was afgesproken dat het niet gebruikt zou worden door het bedrijf en zijn werknemers. Meerdere boeren hebben de werknemers duidelijk gemaakt dat ze dit dan ook niet moesten doen, en hebben hen gewaarschuwd dat dit zou kunnen uitdraaien op relletjes. Tukijo zou één van hen zijn geweest. Voor zijn familie, vrienden en gemeenschapsgenoten is het echter duidelijk dat hij is opgepakt vanwege zijn actieve rol in de protesten tegen de plannen van de sultan en de kapitalisten.

Over het algemeen zoeken de boeren weinig steun buiten hun gemeenschap. Ze hebben weinig vertrouwen in mensen die betaald actievoeren, politieke partijen en linkse organisaties. De boeren willen de touwtjes in eigen handen houden en zitten niet te wachten op specialisten of andere organisaties. Zo kunnen politieke motieven nooit een rol gaan spelen. De spreker vertelt dat er wel anarchisten betrokken zijn bij de strijd, en door de boeren geaccepteerd worden omdat ze duidelijk anti-autoritair zijn en niet door financiële of politieke motieven worden gedreven.

Tegelijkertijd is Kulon Progo niet de enige gemeenschap in Indonesië die te maken heeft met de hebzucht van de staat en kapitalistische ondernemers. Daarom werd in 2011 het Forum Komunikasi Masyarakat Agraris (FKMA, landbouwgemeenschappen communicatieforum) opgericht, een samenwerkingsverband tussen verschillende (boeren) gemeenschappen in Indonesië. Naar eigen zeggen is dit forum opgericht om gezamenlijk een vuist te maken tegen de staat en kapitalistische bedrijven die de leefomgeving van deze gemeenschappen bedreigen, door het ontwikkelen van strategieën, wederzijdse steun en het verbeteren en versterken van onderlinge communicatie. Er is echter geen sprake van een eenduidige beweging of strategie, de verschillende groepen kiezen hun eigen strategieën en tactieken. Dit betekent ook dat het iedere groep vrij staat te kiezen met wie wordt samengewerkt en wie eventueel bij de strijd betrokken kan raken.

De strijd van de boeren in Kulon Progo is nog steeds in volle gang, evenals die van vele andere gemeenschappen in Indonesië die worden bedreigd door boskap voor bijvoorbeeld palmolie- of suikerrietplantages en mijnbouw. De gevolgen van deze projecten voor die gemeenschappen zijn enorm, en de slogan van de strijders in Kulon Progo, 'Farm or die!' is dan pijnlijk genoeg ook meer dan waar.

Meer lezen over Kulon Progo en de FKMA kan bijvoorbeeld op:
http://hidupbiasa.blogspot.nl
http://325.nostate.netselamatkanbumi.com
http://selamatkanbumi.com

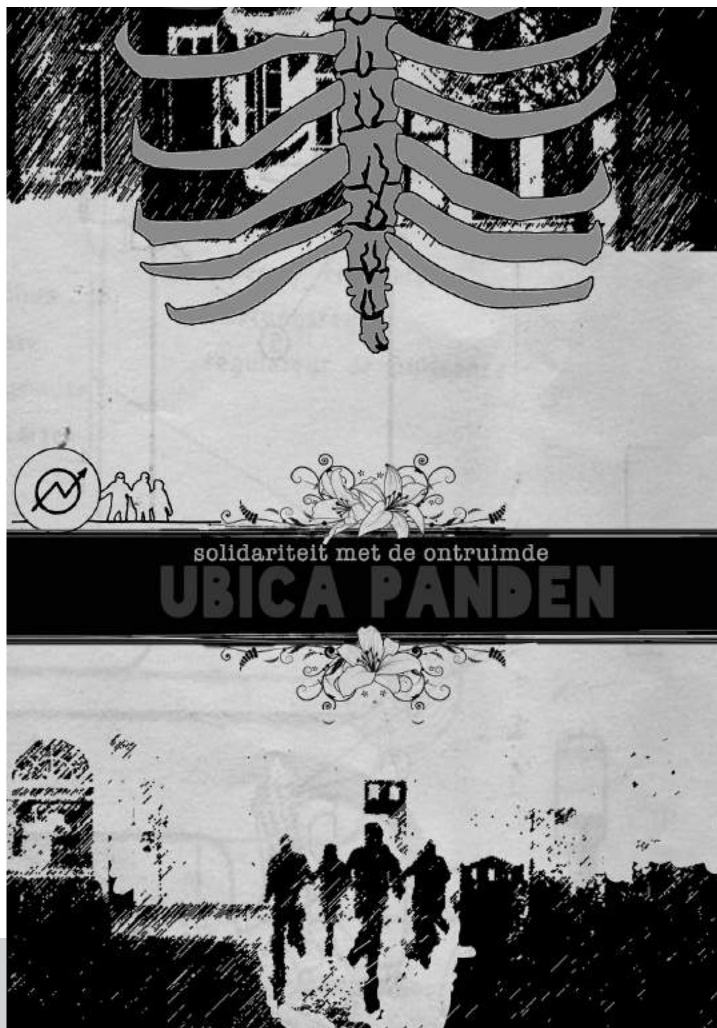
Kom maar dan!

Opeens kwamen ze naar buiten gestormd. Ze waren met tien of vijftien. Zwarte kleren, bivakmutsen. Ze hadden een omgebouwde brandblusser, een trappetje, wat autobanden en benzine.

Op vrijdagavond 11 uur, terwijl de terrassen op de Ganzenmarkt vol zaten, werd het laatste deel van 21 jaar kraakgeschiedenis van het roemruchte pand Ubica in het centrum van Utrecht in gang gezet met een goed gecoördineerde aanval. Omstanders maakten melding van ninja-achtige types en in een oogwenk stond de barricade in de hens, was de camera op het plein onklaar gemaakt en werd het stadhuis gesierd met een anarchie-teken. De strijd was begonnen. De politie, die snel ter plaatse was, werd vanuit het pand begroet met verfbommen en zwaar vuurwerk en sloeg zo snel als ze was gekomen weer op de vlucht. Met een loeiende sirene, knallende vuurpijlen en gemaskerde mensen op het dak kon het maar weinig mensen in de stad zijn ontgaan dat de krakers van de Ubica niet over zich heen zouden laten lopen.

En dat was dan ook precies de bedoeling. Na een langslepend proces van rechtszaken en onderhandelingen besloot de rechter dat de bewoners het pand zouden moeten verlaten om verdere ontwikkeling van de oude beddenwinkel tot hotel niet in de weg te staan. Daarop besloten de krakers hun eigen moment voor de strijd te kiezen en openden de aanval.

Om half vier de volgende middag werden de laatste bezetters die zich met lock-ons hadden vastgeketend door de uitgeputte en met verf besmeurde ME en BRATRA eenheden uit het pand gehaald. Met tien arrestaties, een gekleurd slagveld en een ontruiming voor leegstand als eindsom.

Ubica
De ontruiming van 21 jaar kraakgeschiedenis

door ABC-Utrecht

Steun de Ubica gevangenen

Van de tien arrestanten werden de negen die binnen waren opgepakt veroordeeld in een snelrechtprocedure tot vier tot zes weken celstraf en een schadevergoeding van 15.000 euro.

In de beoordeling van de rechter werd meegenomen dat de rechtsorde hevig was geschokt en hoewel er bij de hele ontruiming geen gewonden waren gevallen, er dusdanig sprake van een mate van geweld was, dat waar normaal een taakstraf had volstaan, er ditmaal detentie werd opgelegd.

Alle arrestanten werden direct in hechtenis genomen en mochten hun rechtszaak niet in vrijheid afwachten.

Vanuit het binnen- en buitenland stroomden ondertussen de steunbetuigingen en solidariteitsverklaringen binnen. De gevangen werden overladen met brieven en kaarten en er werden solidariteitsacties, benefieten en lawaaidemo's georganiseerd.

Alle roering heeft de bezetters veel steun gebracht. Na hun detentieperiode gaat nu de aandacht naar het opbrengen van de schadevergoeding. En daar kunnen we jouw hulp goed bij gebruiken!

Wil je helpen bij/door het organiseren van benefieten, eetkraampjes, T-shirts of op wat voor manier dan ook? Mail dan naar: abc@ak-utrecht.nl.

Ook is er een rekening nummer beschikbaar gesteld waar donaties kunnen worden gestort.
Stichting Arrestantensteungroep Amsterdam
NL36 TRIO 0254 7950 13
Onder de vermelding van 'UBICA'

De Ubica-crew wil iedereen bedanken die zich heeft ingezet en de strijd doorzet.

Kraken gaat door!

21 jaar kraakgeschiedenis

Deze historische panden in de binnenstad kennen een lange geschiedenis. Nummer 24 dateert van ongeveer 1311 en was een van de stadskastelen aan de rivier, die toen nog voor de deur stroomde. Nummer 26 werd in 1865 gebouwd op de fundamenten van een veertiendeeeuws huis.

Nadat het in de loop der eeuwen al twee keer eerder in brand had gestaan, sloeg het noodlot in 1989 weer toe. In de toenmalige Ubica beddenwinkel richtte brand grote schade aan en vloeren, ramen en het dak gingen in vlammen op.

Een aannemersbedrijf werd ingehuurd om enkele noodreparaties te verrichten. De ergste schade werd hersteld, maar nadat eigenaar Vloet weigerde met geld over de brug te komen, hebben zij het pand verlaten. Daarna volgde een tweeënhalf jaar durende periode van leegstand die een doorn in het oog van Utrecht was.

Tot februari 1992; toen het pand werd gekraakt en door de bewoners weer leefbaar gemaakt werd. Vloet, die in de loop van de jaren bekendheid zou vergaren als een notoire huisjesmelker, die fysieke mishandeling van zijn huurders niet schuwde, staakte na enkele dreigpogingen zijn verzet en koos eieren voor zijn geld.

Sinds die tijd groeide het pand uit tot een van de zwaartepunten van de Utrechtse kraakbeweging. Naast een tiental woonplekken vonden ook veel organisaties en groepen hun plek in het karakteristieke pand met de uitgesproken muurschildering van een ruggengraat. Eetcafé The Black Lentil, internetwerkplaats PUSCII, info-shop SCHISM / ZWARTE KAT, de bakfiets-uitleen en nog vele andere non-profit initiatieven vonden hier hun oorsprong, naast de incidentele concerten en kunstexposities.

Maar nog belangrijker bleek de infrastructurele functie van het pand in hartje centrum. Het was een plek waar iedereen terecht kon voor vergaderingen, het organiseren van acties en demonstraties en als doorvoerhaven voor activisten van andere steden en landen.

Nu na 21 jaar hier een einde aan is gekomen, is het alsof er een stukje leven uit de stad is verdwenen. Voor- en tegenstanders: iedereen kende het pand en bij veel mensen was het een onderdeel van hun stad geworden.

Het gaat om de ruggengraat

De ontruiming heeft veel los gemaakt bij mensen. De een was blij dat eindelijk iemand weer eens zijn tanden liet zien, anderen vonden de vorm van verzet niet meer passen bij de afgeslankte kraakbeweging. Maar wat het tenminste deed was met een kleine schokgolf weer wat stof doen opwaaien, die de vragen en verlangens van verzet voor even weer op de lippen legde.

De keuze voor verzet is geen lichte keuze. Geen geest uit het verleden, maar het is de kille werkelijkheid van deze dag die de nood opwerpt. Het kraken als onderdeel van de sociale strijd heeft op veel vlakken nog dezelfde actualiteit als in de afgelopen decennia. Alhoewel leegstand minder zichtbaar in het stadsbeeld is, is het nog steeds erg moeilijk voor jonge mensen om aan een betaalbare woning te komen. Ook is er in de steden veel te weinig plek voor culturele ontplooiing die zijn weg buiten het commerciële probeert te vinden.

Maar de samenleving is ook veranderd, en de sociale strijd waar het kraken slechts een greep uit de doos van tactieken is, net zo goed. Bezuinigingen, stadsontwikkelingen en het neoliberale gedachtegoed van de eeuwige crisis hebben ervoor gezorgd dat de levens waar wij ons een weg door banen en sociale structuren die ons de wegen bieden, in toenemende mate onder druk zijn komen te staan.

Geen vaste contracten om te werken, geen geld voor een woning, een steeds duurder wordende studie, een afbrekend verzorgingsstelsel en de oude volkswijken waar mensen nog een oogje op elkaar hielden zijn kapot ontwikkeld. In deze tijden van groeiende onzekerheden is de reactie van de staat slechts die van verharding en repressie. Het kraken is een van de laatste manieren waarop wij onze levens kunnen verdedigen. Een noodgreep om ons in eigen woonruimte te voorzien, sociale structuren op te kunnen bouwen en ruimte te bieden aan iedereen die wil schuilen voor de storm.

Met de invoering van het kraakverbod zijn deze structuren langzaam verdrongen uit de centra, verblind en verbannen naar de periferie van de stad. De Ubica was voor nu de laatste grote autonome vrijplaats en vervulde een onvervangbare infrastructurele functie. Maar ze liet vooral zien dat subversiviteit ook onderdeel van het leven in de stad is. Dat iedereen het recht heeft om zijn of haar plek te claimen en zijn of haar muren te schilderen met de kleuren die volstaan.

Het gaat om de Ruggegraat

CRIMINEEL? Woningnood is het Probleem Kraakverbod is geen oplossing Wij BLIJVEN!

Alhoewel de gevangenen vrijkomen, nieuwe panden zullen worden gekraakt en de strijd zal doorgaan, kan het geen kwaad om hier bij stil te staan. Te bedenken hoe eenieder zelf zijn of haar wereld zou willen vormgeven en wat voor hen het punt gaat zijn dat zij de barricades in de fik steken en zeggen: 'Tot hier en niet verder!'.

Want tenslotte; een stad zonder rookpluimen is geen stad!

Werkgroep Deportatieverzet in actie:

Op alle mogelijke manieren probeert Werkgroep Deportatieverzet (DV) zoveel mogelijk deportaties tegen te gaan en het racistische antimigratiebeleid van de Nederlandse overheid onder de aandacht te brengen. In mei heeft de werkgroep de hongerstakers in detentiecentra Schiphol en Rotterdam ondersteund en verhalen over de toestanden in de grensgevangenissen naar buiten gebracht. De Vrije Bond heeft de werkgroep financieel ondersteund in dit werk.

DOOR WERKGROEP DEPORTATIEVERZET

Weg met de migrantenbajes! Stop alle deportaties!

De migrantenbajes is het sluitstuk van het racistische anti-migratieregime van de Nederlandse overheid. Daar vind je de etterende psychologische wonden van oorlogstrauma's, extreme vormen van staatsterreur en -repressie, de meest krankzinnige verhalen over de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de trieste gevolgen van de psychische sloophamer die de cel is voor gedetineerden. Het zit allemaal opeengehoopt in de even nauwkeurig als onmenselijk ontworpen gevangenis, waar mensen worden opgesloten wiens misdaad is dat ze de Nederlandse grens zijn overgestoken. Het zijn mensen met verhalen, met een geschiedenis, vaak met trauma's. Mensen met een afgenomen toekomst, soms mensen met gezinnen. Of juist niet, omdat de gezinsleden de Amerikaanse kogelregen in Kaboel niet hebben overleefd. Daar, in die grensgevangenissen, zitten jaarlijks tot tienduizend mensen die aan hun lot worden overgelaten. Als ze geluk hebben, kennen ze mensen in Nederland die af en toe geld op hun rekening kunnen storten, zodat ze een paar extra belminuten hebben of een extra pakje sigaretten. Maar meestal hebben ze geen geluk. En dan krijgen ze een klootzak van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) te 'spreken', die hen onder druk zet en vertelt dat ze terug moeten.

Deze hel kan – volgens Europese regels – tot achttien maanden duren.

Per jaar worden er ongeveer zesduizend mensen gedwongen gedeporteerd. Dat is gemiddeld meer dan zestien per dag

De enige manier om eruit te komen is aan de goede kant van de loterij terecht te komen en zomaar op straat te worden gezet, zonder geld, zonder adres waar je heen kunt. Of je hebt pech en dan word je gedeporteerd naar het land waar je vandaan was gevlucht. Dat zijn zo'n beetje de twee opties. Tel daarbij op dat veel gedetineerde migranten slecht of geen Nederlands spreken en dus gemakkelijk onder druk te zetten zijn – ze kunnen immers niet gemakkelijk checken of het klopt wat de DT&V zegt en of het wel rechtsgeldig is.

Hoe het ontstond

Tot zes maanden geleden wisten de twee personen die de Werkgroep Deportatieverzet hebben opgezet daar vrij weinig van af. We zijn hier nogal onverwachts ingerold. In maart dit jaar ontstond er ineens paniek in de Afghaanse vluchtelingengemeenschap, toen in rap tempo in gezinslocaties razzia's werden gehouden. Gezinnen werden van hun bed gelicht en na een week detentie gedeporteerd naar Afghanistan. In een paar weken tijd verdwenen er zo zestien kinderen met hun ouders. Min of meer per toeval kregen wij dit allemaal te horen. We waren verbijsterd. Op dat moment wisten we nog bijna niets van de deportatiepraktijken van tegenwoordig en in eerste instantie konden we maar moeilijk geloven dat dit geen nachtmerrie, maar de rauwe werkelijkheid was. Na een avondje brainstormen zetten we een soort structuur op, we kochten een goedkope prepaid telefoon (de 'alarmtelefoon') en we begonnen met het uitdelen van een folder om uit te delen in AZC's en gezinslocaties. We hadden toen niet kunnen bedenken wat voor bergen werk er verscholen liggen achter een ogenschijnlijk simpel verhaal van een persoon of gezin dat gevangen zit.

Het werk heeft zich gemanifesteerd tot wat we nu doen: op alle mogelijke manieren zoveel mogelijk deportaties proberen tegen te gaan. Daarvoor hebben we de verschillende 'fases' waarin een asielzoeker zich kan bevinden opgedeeld in kleurcodes, en dat gaan we

De onmacht over het onrecht in de migratiepolitiek heeft plaatsgemaakt voor macht om wel degelijk zaken te kunnen veranderen

nu uitleggen, waarbij we om het te verduidelijken even doen alsof de lezer een asielzoeker is. Geel betekent dat je uitgeprocedeerd bent. Vaak beland je dan op straat of wacht je in een asielzoekerscentrum (AZC) op arrestatie. Je komt in fase oranje op het moment dat je gearresteerd wordt. Dat kan ieder moment gebeuren, aangezien de racistische politie niet-Europees uitziende mensen op straat zomaar onderwerpt aan een ID-check. Je wordt dan in detentie gezet. Daar stampt de marechaussee iedere dinsdagmorgen door de gang met een lijst met namen. Staat je naam op die lijst, dan word je binnenkort gedeporteerd. Dan verkeer je voor ons in fase rood. De tijd tussen aankondiging en deportatie verschilt; soms heb je enkele dagen, soms een paar weken. Dan is er nog een zwarte fase. Dat betekent dat je al gedeporteerd bent. Vaak horen we nooit meer iets van mensen na hun deportatie, heel af en toe krijgen we nog een telefoontje waarin we te horen krijgen dat het slecht gaat. In de zwarte fase kunnen we niks doen, behalve informatie verzamelen die nuttig kan zijn voor volgende deportaties.

In eerste instantie hadden we gehoopt mensen in de 'gele fase' te kunnen bereiken. Dan zouden we hen kunnen informeren over wat er mogelijk op komst was en over de manieren waarop zij zich konden voorbereiden. Het is zo gelopen dat we nu bijna alleen maar echte alarmtelefoontjes krijgen; mensen die overmorgen worden gedeporteerd, of de vriend of vriendin van iemand die net het slechte nieuws te horen heeft gekregen. (We krijgen ook andere telefoontjes. Een keer is de alarmtelefoon gebeld met het verzoek of we ook geen 'andere diensten' leverden bij bezoek aan detentie, wat we beleefd weigerden.) Wat we bij zo'n alarm als de sodemieter doen, is in contact komen met de advocaat om uit te vissen hoe die persoon er juridisch voor staat. Vaak is dat slecht; het beleid en de procedures zijn erop gericht zoveel mogelijk mensen het land uit te werken. De meest voorkomende mogelijkheden om wettelijk in Nederland te verblijven nadat je uitgeprocedeerd bent, is door argumenten als je slechte gezondheid (waardoor je niet in staat bent om te vliegen of in aanmerking komt voor behandeling in Nederland) of het feit dat je nog een gezin hebt in Nederland, dat zou achterblijven. Maar ook dat laatste geldt vooral op papier; in de praktijk schendt Nederland zeer regelmatig het (in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vastgelegde) recht op gezinsleven. Voor de rest heb je als 'vreemdeling' geen vrijheid van beweging.

Bij een alarmtelefoontje vertellen we ook direct wat die persoon zelf kan doen om zijn of haar deportatie tegen te gaan. En dat is verzet.

(Gewelddadig) verzet tegen deportatie

Bij een deportatie gaan meestal vijf of zes marechaussees (KMar) per persoon mee als 'escort'. Ze zijn in burger en ze gaan om de gedeporteerde persoon heen zitten. Soms heeft die persoon hand- en enkelboeien, soms een gezichtsmasker, soms is hij of zij gedrogeerd. De KMar mag op Nederlands grondgebied gebruik maken van verschillende geweldstechnieken om een persoon in bedwang te houden [zie kader]. Maar in het vliegtuig hebben de paramilitaire smerissen geen enkele wettige autoriteit over andere mensen; in het vliegtuig is de piloot de baas. Als je gedeporteerd wordt, moet je daar gebruik van maken. Je houdt je rustig totdat je in het vliegtuig zit. Zodra je binnenkomt, laat je de hel losbreken: je schreeuwt, je schopt, je slaat, je kotst, je worstelt, je rent heen en weer – alles om voor de passagiers die op vakantie of zakenreis willen gaan de situatie zo ongemakkelijk en onveilig mogelijk te maken. Omdat de piloot verantwoordelijk is voor de veiligheid van zijn of haar passagiers, zal die er bijna altijd voor kiezen om de onruststoker uit het vliegtuig te zetten. Ook dat gaat helaas gepaard met geweld, maar die persoon is in ieder geval niet in het land waar hij niet naar toe wilde.

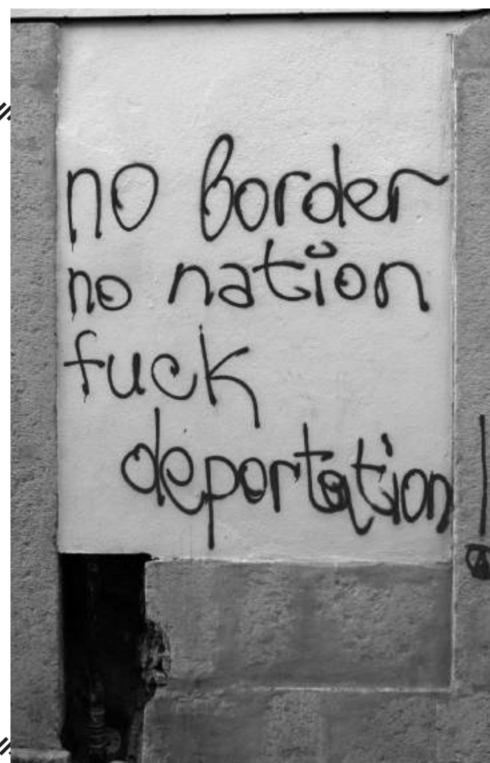
Dit lukt niet altijd. Het helpt om passagiers mee te krijgen die voor je opkomen. Je kunt ook proberen met passagiers in contact te komen om sympathie te winnen. Maar ook daarvan is het niet zeker of het lukt. Het is absoluut de allerlaatste strohalm waaraan

Deportatieverzetter Dhjana:

Bezig zijn met deportatieverzet is iets dat je niet met een negen-tot-vijfmentaliteit kunt doen. Niet alleen omdat je soms in verschrikkelijk korte tijd bergen moet verzetten en het in die zin altijd een race tegen de klok is, maar ook omdat het een emotionele achtbaan is. We hebben momenten van extreme woede gekend wanneer we vluchtelingenkinderen hoorden vertellen hoe tijdens de deportaties de marechaussee 'te werk' ging. Momenten van intens verdriet als we wisten dat niets een deportatie nog tegen kon houden. Hoe vaak heb ik niet iemand gesproken wetende dat dat waarschijnlijk het laatste gesprek was dat ik met hem zou voeren, en zitten huilen als het gesprek dan voorbij was?

Maar er waren ook momenten van enorme kracht en blijdschap als we het bericht kregen dat een rechter een deportatie had verboden, iemand zich succesvol had verzet in het vliegtuig of beter nog, als iemand uiteindelijk uit detentie werd vrijgelaten en weer in de procedure zat.

Waar we uiteindelijk naar toe willen is meer dan alleen de race tegen de klok in de laatste week voor een uitzetting. We willen vluchtelingen, ver voordat deportatie in beeld komt, kunnen informeren over procedures, goede advocaten en verzet in het vliegtuig, door workshops te gaan geven in AZC's en gezinslocaties en door nauwer samen te gaan werken.

Deportatieverzetter Naeri aan het woord

Twee ex-AMA's vertelde mij hun vluchtverhaal en ik zat vastgeplakt op mijn stoel, alleen maar vreselijk mijn best te doen om niet te gaan zitten janken. Vanaf dat moment zijn al je zorgen relatief, die gaan nergens meer over. Via de demo's bij detentiecentrum Rotterdam ben ik mensen gaan bezoeken en me gaan bemoeien met hun procedures. Bij de deportatie van één van hen ben ik gaan samenwerken met Deportatieverzet.

Binnen een paar maanden heb ik enorm veel geleerd over de juridische kant van asielprocedures, er is geen betere manier dan die te leren dan door de actualiteit, want deportaties hijgen voortdurend in je nek en je moet antwoorden hebben, links- of rechtsom. Dat bevordert creativiteit en het verleggen van grenzen, niets is onmogelijk.

De onmacht over het onrecht in de migratiepolitiek heeft plaats gemaakt voor macht om wel degelijk zaken in essentie te veranderen. Het bleek als leek bijvoorbeeld niet zo moeilijk om een advocaat te herkennen die in een zaak obstructie pleegt en er een goeie op te zetten, te zorgen voor contra-expertise van documenten die standaard door de IND vals verklaard worden, of jurisprudentie aan te dragen die essentieel bleek voor een zaak. Voor velen betekent terugkeer letterlijk de dood tegemoet gaan. De doodsangst is enorm en dat maak je van dichtbij mee. Dit valt amper uit te leggen, bijvoorbeeld in de kroeg, dus ja, die contacten worden wat lastiger.

Binnen Werkgroep Deportatieverzet ben ik nu naast procedures met name bezig in het voorportaal, waarin meer dan genoeg te doen valt: netwerken, onderzoek en samenwerking met advocaten, interviewtrainingen ontwikkelen, workshops voor nieuwe activisten, bezoekers en vluchtelingen. Maar alles is nodig; ik zou wel eens meer bekendheid willen geven aan directeur Rhodia Maas van DT&V bijvoorbeeld, het verlengstuk van Verdonk: Dus bij deze, cartoonisten, meld je maar!

mensen die niet terug willen zich kunnen vastklampen. Bovendien betekent 'succes' in dit geval vaker een *uitstel* van deportatie dan *afstel*. Maar het uitstellen van deportatie kan net zorgen voor de tijd die de advocaat nodig heeft om een zaak te winnen (regelmatig worden mensen gedeporteerd terwijl ze de volgende dag een rechtszaak hebben), of de tijd zo te rekken dat de 'uitzettermijn' verstrijkt. Deze tactiek kent mooie en trieste voorbeelden...

Wij houden ons dus vooral bezig met mensen in detentiecentra en wat minder met mensen in AZC's of gezinslocaties. We hebben vooral veel contacten in Rotterdam. Ook dat kwam onverwachts.

Per ongeluk bekend geworden

Op 5 mei werd vanuit het No Border Netwerk langs drie detentiecentra een 'soli-demotour' georganiseerd. Ongeveer honderd mensen gingen langs de detentiecentra om met lawaaidemonstraties hun solidariteit te tonen met de mensen die vast zaten. We hadden een spandoek gemaakt met het telefoonnummer van Deportatieverzet, zodat de mensen binnen konden bellen om hun verhaal te doen. Bij het eerste detentiecentrum, Schiphol, werden we gebeld met de mededeling dat er een groep van twintig mensen al vijf dagen in hongerstaking was. Diezelfde avond werd er een persbericht hierover opgesteld en naar buiten gebracht. De volgende morgen was de hongerstaking overal in het nieuws. Die dag (maandag 6 mei) begon een groep van ruim tachtig mensen in detentiecentrum Rotterdam eveneens met een hongerstaking. De media doken er bovenop; wij hadden er een nieuwe taak bij. De hongerstakers hadden ons telefoonnummer van het spandoek overgenomen, dus waren wij hun communicatiemiddel naar de buitenwereld. Ze maakten hun eisen bekend (vrijheid en bescherming) en vertelden hun verhalen. Na elk telefoontje probeerden we ieder verhaal zo snel mogelijk op onze website, in de krant en op tv te krijgen.

Aan de grootschalige interesse van de mainstream media was te merken dat in Nederland de migrantenstrijd echt een belangrijk onderwerp van discussie is geworden. De tentenkampen en de gekraakte kerken hebben het onderwerp op de agenda gezet. Journalisten nemen verhalen van vluchtelingen nu serieuzer dan een aantal jaren terug, omdat ook zij nu niet meer kunnen negeren dat er, in plaats van een paar trieste individuen die buiten de boot vallen, sprake is van een structureel beleid van uitsluiting en marginalisering. De zelfmoord van Aleksandr Dolmatov in detentiecentrum Rotterdam in januari dit jaar kreeg significant meer aandacht dan de zelfmoord van Kambiz Roustayi, twee jaar eerder op de Dam in Amsterdam. De strafbaarstelling van illegaliteit – en de rol van de PvdA daarin – was voor veel Nederlanders, die zich normaal nooit bezighouden met vluchtelingen, een emotioneel beladen onderwerp. De massale hongerstaking in twee detentiecentra heeft erg bijgedragen aan de bewustwording van 'de mainstream'.

Radicaal versus mainstream

Maar laten we voorop stellen; we doen onze acties niet voor de media. Af en toe spring je tactisch om met je woordgebruik ('uitzetting' in plaats van 'deportatie', wat in Nederland nog steeds een beladen woord is), maar verder houden we ons niet in om een positie in te nemen of om actie te voeren. Soms vragen journalisten bij demo's of je even mooi kunt poseren, maar daar doen we niet aan mee. We zien de mainstream pers vooral als een nuttig middel om de nooit gehoorde verhalen naar buiten te brengen. De hongerstakers en alle ongedocumenteerden hebben dat nodig om de druk op de regering op te voeren.

Radicaal denken kan soms botsen met de noodzaak om om te gaan met instituten of mainstream organisaties, zoals Vluchtelingenwerk. Maar over het algemeen werkt het goed: onze overtuiging dat er geen grenzen en geen gevangenissen zouden moeten zijn, werkt als een drijfveer om te doen wat we doen. Het voorkomt dat we vervallen in een halfzachte lobbyclub die in de marges wat punten probeert te scoren. Als we het nodig of zinvol achten, voeren we dus ook actie.

Zo hebben we na een paar weken honger- en dorststaking in de migrantenbajes uit solidariteit zelf een tweedaagse hongerstaking gehouden in Den Haag, samen met o.a. PRIME en Kritische Studenten Utrecht. Zestien mensen deden mee, sommigen vanuit thuis. Voor de precieze redenen en de achtergrond hiervan kun je kijken op *http://no-border.nl/solidariteitshongerstaking-den-haag/*.

Het geweld van de marechaussee

De marechaussee is gemachtigd om 'medewerking' af te dwingen door middel van geweld; vluchtelingen krijgen een *bodycuff* (een systeem waarbij iemands hele lichaam gefixeerd wordt), polsen en enkels worden met *tie-wraps* gebonden, een tegenwerkende vluchteling kan een *spitmask* op krijgen. De tegenstribbelende vluchtelingen worden tegen de stoelen aan gedrukt, hun hoofd in de schoot van een andere marechaussee met een bijtmat of een kussen ertussen. Gehandschoende marechaussee sluit mond en neus af of gebruikt zenuwpunten in de nek om een vluchteling te immobiliseren. We krijgen nog steeds meldingen binnen van mensen bij wie de mond werd dichtgetaped, terwijl dit verboden is.

Soms is het geweld echt krankzinnig en onvoorstelbaar: één van de vluchtelingen werd aan handen en polsen gebonden met *tie-wraps*, daar werden riemen doorheen gedraaid en aan die riemen werd hij het vliegtuig in gedragen.

Van een andere vluchteling weten we dat hij vlak voor de deportatiepoging zijn polsen probeerde door te snijden uit angst voor deportatie naar het land waar hij vandaan kwam. Ook zijn polsen werden met *tie-wraps* gebonden en bloedend en al werd hij het vliegtuig in gedragen.

Kinderen zijn niet gevrijwaard van het geweld van de marechaussee: verschillende getuigenissen vertellen van daadwerkelijk fysiek geweld tijdens de deportatie. Maar mentaal geweld wordt bijna standaard toegepast: kinderen krijgen te horen dat ze weggehaald zullen worden bij hun ouders als ze zich niet rustig houden of als de ouders proberen om in contact te komen met andere passagiers. Ouders worden in het bijzijn van de kinderen gedrogeerd om ze rustig te houden

En dat alles weet zich vergezeld van vriendelijk glimlachend vliegtuigpersoneel...

Ook hebben we in juli met de Haagse groep Recht op Bestaan een lawaaidemonstratie gehouden bij het Justitieel Medisch Centrum in Scheveningen (Pompstationsweg 32), waar destijds twee tot vier hongerstakers lagen, die op dat moment al meer dan zeventig dagen niet hadden gegeten. Twee van hen werden de week daarop gedeporteerd; voor één van hen was het de vijfde keer dat de DT&V hem probeerde weg te sluizen.

Misstanden rapporteren

Schrokken we van de deportatiereeks van Afghaanse gezinnen dit voorjaar, we stonden werkelijk met onze oren te klapperen toen we tijdens de hongerstaking dagelijks vanuit de migrantenbajes werden gebeld. Knokploegen, isoleercellen, intimidaties, verdeel- en heerstactieken, zware obstructie van medische zorg – iedere dag kwam er een nieuw verhaal bij dat de grove misstanden in de grensgevangenis tekende. Na een paar maanden vonden we dat het tijd was om die verhalen te verzamelen en te presenteren in de vorm van een rapport, S*treng maar rechtvaardig: en dan nu de feiten*. Samen met actiegroep Occupy Rotterdam hebben we in honderdzestien casussen geprobeerd een reëel beeld te schetsen van wat migranten in Nederland moeten doormaken. Het rapport is te vinden op onze website.

Ondertussen breidt het netwerk zich uit; vluchtelingen in of buiten detentie geven het alarmnummer aan elkaar door, advocaten verwijzen elkaar en hun cliënten door naar ons, er lopen onderzoeken naar verschillende misstanden en onze mogelijkheden om onafhankelijke artsen in te schakelen zijn ook gegroeid. Maar we zijn met erg weinig mensen. Wat we nu aan deportaties zien, is slechts het topje van de ijsberg. Per jaar worden er tienduizend mensen gedeporteerd, waarvan zesduizend onder dwang. (Belangrijk om te vermelden is dat de overige vierduizend officieel staan geregistreerd als 'vrijwillig', maar dat met dit beleid er nauwelijks sprake kan zijn van vrijwillig vertrek. Het is de taak van de DT&V om je te intimideren en onder druk te zetten zodat je het opgeeft en zogenaamd vrijwillig meewerkt aan je deportatie.) Gemiddeld worden er dus – althans volgens de officiële cijfers – per dag meer dan zestien mensen gedwongen gedeporteerd. We zouden de hele stad Rotterdam nodig hebben om alle mensen in dat ene detentiecentrum te kunnen bijstaan. Tot onze grote spijt moeten we nu af en toe een alarmtelefoontje afdoen met standaard 'verzetsinfo' omdat we te druk bezig zijn met andere mensen. Heel graag zouden we dus wat meer mensen bij Deportatieverzet willen betrekken, om zo nog meer migranten te kunnen ondersteunen. Samen kunnen we veel meer doen om de deportatiemachine te vertragen, in de weg te liggen, te saboteren en uiteindelijk zelfs te stoppen.

Deportatieverzetter JW aan het woord

Het 'uitzetbeleid' is een geoliede machine die dagelijks mensen het land uit schopt. Per jaar worden er ongeveer zesduizend mensen gedwongen gedeporteerd. Dat is gemiddeld meer dan zestien per dag. Het kan niet iets anders zijn dan een machine. Vereiste voor de uitvoerders van de deportaties is dat ze hun emoties uitschakelen.

Mensen die zich inzetten voor de gemarginaliseerden en de slachtoffers van dit brute regime doen dat vaak juist vanuit een morele verontwaardiging of een politieke motivatie. In ieder geval gaat verzet en strijd gepaard met veel emotie. Helaas merk ik bij mezelf dat de strijd die ik samen met Deportatieverzet voer me steeds meer doet lijken op de deporteurs zelf: ik raak gewend aan de ellende en als ik niet oppas, vergeet ik dat ik met (getraumatiseerde) mensen te maken heb. Ik begin mensen 'zaken' te noemen. Ik kijk er nauwelijks meer van op als iemand me vertelt dat ie zeven keer is gedeporteerd en zeven keer teruggestuurd door de douane, omdat zijn land van herkomst hem niet wil accepteren. Misschien is het een verdedigingsmechanisme, omdat ik niet meer huilend, boos en machteloos achter mijn computer wil zitten.

Ik weet dat dit geen goede reclame is, maar daarvoor schrijf ik dit stukje ook niet. Veel mensen in de No Border-scene zijn vol bewondering over Deportatieverzet en de dingen die we doen. Het wordt vaak voorgesteld als echt heldenwerk; mensen wie alles is afgenomen, ondersteunen en strijd voeren tegen de staat die hen dat aandoet. Bravo!

Maar zo simpel is het niet. Het is moeilijk. En het is niet romantisch.

No Border Camp Rotterdam
een verslag

Van 2 tot 10 augustus vond in Rotterdam het No Border Camp plaats. Hier kwam een internationaal gezelschap bijeen van mensen die strijden tegen de migratiebeheersing en de jacht op vluchtelingen in Nederland en daarbuiten. Voor dit treffen stonden workshops, discussies en veel acties gepland. Hieronder een verslag van een bevlogen en bewogen kamp dat hopelijk een bijdrage heeft geleverd aan een niet-aflatende, vastberaden en meer zichtbare strijd.

DOOR NO BORDER NETWERK

Start van het kamp

Het was even spannend, die eerste dag: Zou de gemeente Rotterdam ingrijpen zodra we het terrein De Hef, prachtig gelegen aan de Maas, hadden gekraakt? Immers, van tevoren had de gemeente in de media en in contact met mensen van het No Border Netwerk stellig herhaald: 'Wij tolereren niet dat er in de openbare ruimte wordt geslapen.' Geen tentenkamp dus. Het leek onmogelijk. Tegelijk leek het bluf, en dat bleek het ook te zijn. De gemeente had namelijk over het hoofd gezien dat zij over een terrein in privébezit niets te zeggen zou hebben. Dus toen De Hef, eigendom van BAM,* werd gekraakt, stond ze voor een voldongen feit: BAM liet het liever zo, de gemeente had geen poot om op te staan en liet het bij een waarschuwend vingertje.

De dag van de kraak en de rest van de week kenmerkte de reactie van de gemeente zich door nadrukkelijk aanwezige ME (Mobiele Eenheid) en stillen (Romeo's c.q. aanhoudingseenheden). Alles wat ze maar konden waarnemen op het kamp en tijdens acties fotografeerden en filmden ze en ze hielden alles in de gaten. Zo nu en dan hing er een politiehelikopter in de lucht. De ME kwam weinig in actie. De arrestantengroep had het grootste gedeelte van de tijd niets te doen. Er is één keer iemand opgepakt die na afloop van een actie na een bijna-aanrijding met een cabrio een trap tegen de auto zou hebben gegeven. Op dat moment was de ME de klagende, agressieve chauffeur direct met veel machtsvertoon en geweld ter wille. Sommige mensen kregen klappen. Andere mensen werden in de loop van de week opgepakt omdat ze volgens de smeris hun ID weigerden te tonen. Al met al leek de gemeente dus vooral een strategie van repressieve tolerantie en controle toe te passen en konden elke dag onder het toeziend oog van de nadrukkelijk aanwezige smerisbusjes de acties doorgang vinden, zoals de blokkade van de zeehavenpolitie, lawaaidemonstraties bij het detentiecentrum, publieksacties in Rotterdam en op het vliegveld, een actie bij de IND en de slotdemonstratie. Zie voor het overzicht van alle acties de 'Kroniek vluchtelingenstrijd' elders in dit nummer. Daarin zijn ook de acties opgenomen die 's nachts bij deportatieprofiteurs werden uitgevoerd.

Een greep uit het programma

Na de bloedhete start op 2 augustus, de dag waarop het kamp in hoog tempo werd opgebouwd, kon het op 3 augustus daadwerkelijk met een programma beginnen. Tijdens de lawaaidemonstratie bij het detentiecentrum deden vluchtelingen mee die uit Amsterdam waren gekomen. Direct daarna kwamen we bijeen in de grote rode tent, waar zij hun verhaal hebben verteld. Veel mensen luisterden naar de betogen van de vluchtelingen, hun persoonlijke verhaal, hun verontwaardiging en hun moed om zich te weren tegen het opjaag-, opsluit- en uitsluitbeleid. Hun verhalen waren zowel emotioneel als strijdbaar en vormden een sterke start van het kamp. Daags erna voegden vluchtelingen van het Haagse Recht op Bestaan zich bij het kamp. Op de voorlaatste dag voegde een grote groep vluchtelingen uit Amsterdam, mensen uit de Vluchtflat, zich bij het kamp om deel te nemen aan de actie bij de IND en de grote slotdemonstratie de dag erna.

Gedurende de hele week kwamen en gingen mensen en werden faciliteiten uitgebreid: wc's, wasplaatsen, een internetcafé en natuurlijk vanaf dag één de keuken van Le Sabot. Er was ook een groep die 24 uur per dag het kamp op vier hoeken bewaakte tegen smeris en extreem-rechts volk, de bereikbaarheid van woordvoerders voor gemeente en politie regelde en ervoor zorgde dat de deelnemers zich over het algemeen op hun gemak konden voelen in het kamp. Het was natuurlijk beter geweest als de steeds

langs- en rondrijdende ME-bussen er helemaal niet waren geweest, want voor sommige vluchtelingen creëerde dit toch spanning. Een keer werden we getrakteerd op een wat zielige vertoning op de Maas, toen enkele lieden van een zich Identitair Verzet noemend clubje fascisten met een spandoek op een bootje heen en weer gingen varen. Dit leidde tot het roepen van leuzen door mensen op de kant. De gewaarschuwde verhuurder van het bootje sommeerde het drietal vervolgens direct de boot weer in te leveren, en daar bovenop eiste hij schadevergoeding wegens imagoschade. Het groepje, waarin ook Paul Peters (bekend van Voorpost) zich bevond werd ingerekend en zat het grootste deel van de middag op het smerisbureau. We zagen deze drie pas bij de slotdemonstratie weer terug.

Het was een week vol van actie, die daarnaast bol stond van informatie-uitwisseling, workshops, discussie en brainstorming. Elke dag begon met een plenaire bijeenkomst, waarbij Engels de voertaal was vanwege de grote diversiteit aan internationale gasten uit o.a. Duitsland, Frankrijk, Engeland, België, Turkije, Bulgarije, Marokko, Polen, Tunesië, Tsjechië, Oostenrijk, Spanje, Denemarken, Afghanistan, Wit-Rusland, Brazilië, Zuid-Afrika, China, Irak, Iran, en de VS. Uit Rusland waren mensen gekomen om te vertellen over de activiteiten van het ABC (Anarchist Black Cross). Turkse mensen vertelden over de recente opstanden rond het Taksimplein. Andere workshops gingen onder andere over Frontex, de militarisering van de grensbewaking, over de Nederlandse en Europese regelgeving, queer-activisme in relatie tot No Border-strijd, blacklisting, gevangenisstrijd, verzet bij deportaties, de verhouding tussen kapitalisme en vluchtelingenstromen, etc. Elke dag werd afgesloten met muziek en performances, waarbij soms mensen spontaan het podium beklommen of gewoon a capella begonnen te zingen of in een hoekje akoestisch gingen zitten spelen, en waar een tent vol mensen dan ademloos naar luisterde. Dat werd soms wat al te laat voor de reeds slapende bezoekers, maar was vooral sfeervol en divers. Veel hiervan is dagelijks door Pink Noise radio live uitgezonden.

Gedurende het kamp was er goed contact met de buurt. Het café op de hoek bood een week lang bier aan voor de reductieprijs van anderhalve euro uit sympathie voor het kamp, en buurtbewoners kwamen geregeld langs voor een praatje. Op de slotavond kregen we bezoek van een man uit Chili die in 1974 asiel had aangevraagd en gekregen. Hij woonde vlakbij het kamp en bood aan zijn verhaal te vertellen, om zo te laten zien hoezeer het beleid was veranderd en verslechterd. Dit leverde een interessante bijeenkomst op, waar ook vragen aan hem konden worden gesteld en er spontaan discussie ontstond over hoe het kon dat het allemaal zo was veranderd in krap veertig jaar tijd. De conclusie luidde vooral dat dit niet alleen merkbaar is op het gebied van migratiebeleid, maar over de hele breedte: een minder sociale, meer egoïstische maatschappij, een verharding die niet anders kan dan doorwerken in de politiek, en op alle terreinen. De avond werd afgesloten door een optreden van de We Are Here band uit de Vluchtflat en nog wat spontane bijdragen.

Tot slot

De laatste dag van het kamp stond in het teken van de grote demonstratie van zaterdag 11 augustus. Enkele lieden van eerder genoemd groepje fascisten trachtten nog de boel te verstoren maar slaagden daar niet in. De

Het was een week vol van actie, informatie-uitwisseling, workshops, discussie en brainstorming

demonstratie begon hooguit wat later. Het werd een grote, strijdbare en kleurrijke demonstratie door het centrum van de stad, het zakencentrum, de winkelstraten en -pleinen. Aan het einde van de dag was het kamp al zo goed als afgebouwd en bleven alleen nog wat mensen achter om de laatste spullen op te ruimen.

We kijken terug op een kamp dat in krap vijf maanden werd opgezet door een vastberaden voorbereidingsgroep. Wat deze voorbereidingsgroep betreft is het een geslaagd kamp. Natuurlijk is nooit alles perfect. Zo waren er meningsverschillen over de mate waarin (eigen dan wel mainstream) media werd toegelaten op het kamp of bij acties om te filmen of te fotograferen. Sommigen vonden het kamp overgeorganiseerd en te weinig ruimte bieden aan mensen om in de dagelijkse organisatie betrokken te raken. Anderzijds hadden de initiatiefnemers soms het gevoel dat niet iedereen zich even verantwoordelijk voelde voor het reilen en zeilen van het kamp. Hoe dan ook, dit zijn dingen waar we alleen maar van leren en waardoor we telkens weer een steentje bijdragen aan de knowhow voor een volgend kamp. Tot slot is het nog vermeldenswaardig dat er geld is overgebleven aan het einde van de rit, dat deels terug kon vloeien naar het XminY solidariteitsfonds, deels kan worden doorgegeven aan de organisatoren van een volgend No Border Camp en deels kan worden gestoken in No Border-activiteiten hier in Nederland.

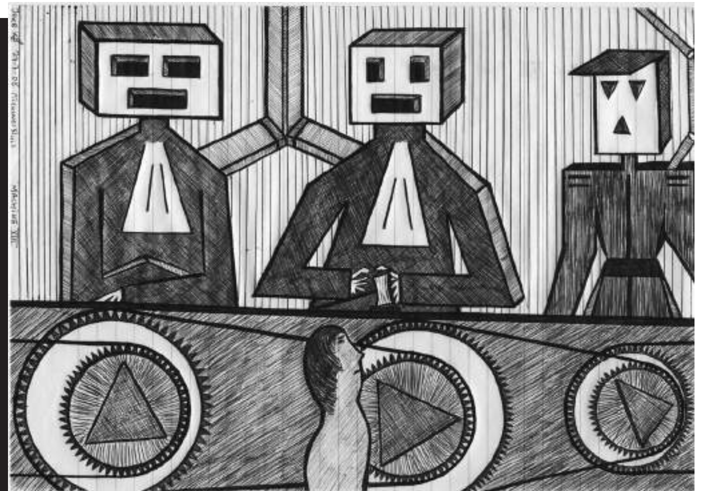
We hopen boven alles dat het kamp heeft bijgedragen aan de zichtbaarheid van de strijd van de vluchtelingen hier in Nederland, de versterking van de structuren en inspiratie tot de strijd van No Border-activisten en vluchtelingen zowel internationaal als hier in Nederland.

Tot het volgende No Border Camp! De strijd gaat door!

* BAM is de bouwer van de nieuwe Schipholbajes waartegen reeds eerder campagne was gevoerd (zie ook: http://www.bambesmetbedrijf.nl)

Fotoos: alternative media kollektief http://pinknoise.puscii.nl

Hoger beroep rond de roep om verzet

Op 1 november start het hoger beroep van de staat tegen Joke Kaviaar met een zogeheten regiezitting van het Amsterdamse Gerechtshof. Deze vindt plaats in het nieuwe gebouw van het Hof, IJdok 20, om 2 uur 's middags.

DOOR STEUNGROEP 13 SEPTEMBER

Waar gaat het ook alweer over?

Joke Kaviaar schrijft al jarenlang met scherpe pen opinieartikelen over migratiepolitiek, vluchtelingen, repressie, en de strijd tegen grenzen, voor vrijheid van beweging, tegen kapitalisme, voor solidariteit en vrijheid. Justitie heeft haar als doelwit gekozen om het verzet tegen detentiecentra en deportaties te beteugelen en heeft haar aangeklaagd wegens opruiing. Van de zaak tegen Joke moet een dreiging uitgaan en daarom werden alle mogelijke middelen ingezet: arrestatie, huiszoeking, inbeslagnames, het uit de lucht halen van haar website, en tenslotte de veroordeling tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vier maanden op 22 januari jongstleden.[1]

Het heeft niet mogen baten!

De teksten waar het om gaat zijn juist meer gelezen. Mirrors van de gecensureerde en binnen een dag weer in de lucht gebrachte website www.jokekaviaar.nl verschenen op nieuwe plaatsen op het internet, en Joke schrijft en publiceert nog altijd felle aanvallen op de politiek, haar ambtenaren, en de op winst beluste detentie- en deportatieindustrie. Acties tegen de migratiebeheersing en de jacht op vluchtelingen gaan onverminderd door.[2] De Nederlandse regering wil illegaliteit strafbaar stellen en er vallen regelmatig doden op straat en in detentiecentra. En daarom: De staat zal het verzet niet stoppen en zal er niet in slagen schrijvers zoals Joke Kaviaar de mond te snoeren! Elk woord een vonk! Elke vonk een vlam! Vuur aan de schenen van de macht!

Justitie wil gehakt maken van vrijheid van meningsuiting

Verwachting

De veroordeling in januari verbaasde velen, maar niet Joke Kaviaar en de Steungroep 13 september. Ook een nieuwe veroordeling door het Hof zal geen verbazing wekken. Toch moet het juridische spel ook worden gespeeld; omdat justitie gehakt wil maken van de vrijheid van meningsuiting en daarin steeds verder gaat. Omdat dit in het verlengde ligt van de repressie tegen migranten. Omdat we ons op geen enkele manier gewonnen mogen geven!

Op 1 november gaat het om een regiezitting. Hierin wordt het verdere verloop van de behandeling in hoger beroep bepaald. Jokes advocaat Jeroen Soeteman heeft verbalisanten van de Nationale Recherche als getuigen opgeroepen om hen op de zitting onder ede te laten verklaren. Doel hiervan is de start van het onderzoek te onthullen. Het is namelijk overduidelijk dat de zaak door de AIVD in gang is gezet, om informatie te vergaren en te intimideren. Dit is echter in het dossier weggemoffeld en de gegeven reden voor de vervolging van Joke is zogenaamd een proces verbaal waarin de verbalisant doet alsof hij toevallig al surveillerend op internet op de website met de 'opruiende' teksten stuitte.

De inhoudelijke behandeling van de zaak wordt in het eerste kwartaal van 2014 verwacht.

Steun de strijd voor de vrijheid, in woord en daad! Hou de website van de steungroep in de gaten voor updates: 13-september.nl.

Noten:

1 Over de rechtszaak in eerste aanleg is in Buiten de Orde nummer 1 van 2013 een verslag gepubliceerd.
2 Zie ook de 'Kroniek vluchtelingenstrijd' en het artikel van de werkgroep Deportatieverzet in deze Buiten de Orde.

Tot de nachtmerrie stopt

Meneer de minister
ik wens u het lot niet
dat u gunt aan degenen
door u aangehouden
door u opgesloten
door u in een vliegtuig
gegooid en gebonden
terug naar de landen
vanwaar ze gekomen
ontsnapt en gevlucht zijn

Meneer de minister
ik wens u het lot niet
van elk van die mensen
in karige cellen
in onwaardige hokken
behandeld als beesten
– als beesten of erger
getergd tot ze zeggen:
waarom zou ik nog eten?
waarom zou ik nog drinken?
waarom zou ik nog leven?

Meneer de minister
ik zal niet zo laag gaan
als u met uw orders
als u met uw cellen
uw doodsdeportaties
uw drijven tot zelfmoord
ik zal niet zo laag gaan
ik geloof nog in mensen
u enkel in muren
in cellen, in nummers,
dossiers van de dood

Meneer de minister
ik wens u de dood niet
ik wens u iets beters
ik wens u nachtmerries
elke nacht dromen
over wat er gebeurt
in die karige cellen
die u voor ze klaarzet
die Boeings vol mensen
die u steeds doet vullen
die landen van herkomst
waar u mensen heen stuurt
op weg naar de honger
op weg naar de cel
op weg naar de folter
op weg naar de dorst
op weg naar de dood
daarginder of hier

Elke nacht mag u dromen
over wat u teweegbrengt
over wat u aanricht
over wie u kapotmaakt
over wie u ter dood brengt
geen eind aan uw angstdroom
tot de angst is verdwenen
tot de muur is gevallen
geen cel overeind staat
geen grens meer bewaakt wordt
geen grens meer bestaat.

Meneer de minister
ik wens u de dood niet
ik wens u die nachtmerrie
tot de nachtmerrie stopt

Peter Storm

Kroniek vluchtelingenstrijd

25.3.2013, Schiphol:
Hoe de deportatie van een gezin verliep - Zoha en Sajat

Uit het verslag: 'Voor Zoha en Sajat zijn de doelen van de demonstratie van 23 maart gehaald; ze zitten niet in de cel, ze leven niet op straat. Dat komt omdat Zoha, Sajat en hun ouders afgelopen dinsdag naar Afghanistan zijn gedeporteerd. (…) Ze zitten ondergedoken in een huis in Kandahar en kunnen geen stap naar buiten doen omdat ze dan onmiddellijk worden afgemaakt. Het eten is op. Zoha en Sajat beginnen honger te krijgen. (…) Dinsdag werden ze overgebracht naar Schiphol. Vader en moeder werden geboeid, de vader kreeg tape op zijn mond. Terwijl ze naar het vliegtuig werden gebracht, moesten Zoha en Sajat verschrikkelijk huilen. (…) De kinderen werden bij de ouders weggehaald. De moeder van Zoha en Sajat raakte in paniek en begon te schreeuwen "Waar zijn mijn kinderen? Ik wil mijn kinderen terug!". Toen kwam er zo'n klantvriendelijke en gastvrije KLM stewardess en zei: "Als u ophoudt met schreeuwen en kalm meewerkt, dan brengen we straks de kinderen weer bij u terug".'

29.3.2013, Den Helder:
Afghaanse asielzoekers demonstreren bij Gezinslocatie Den Helder

Uit het verslag: 'Tientallen demonstranten stroomden toe om zich uit te spreken tegen de geplande deportatie van een Afghaans gezin vanuit Schiphol. (…) De afgelopen weken worden steeds meer Afghaanse gezinnen gedeporteerd, de achterblijvers verkeren in grote angst. (…) Afgelopen woensdag boden de Afghanen ook al een petitie aan de burgemeester van Den Helder aan, met het verzoek of ze de gemeente mogen verlaten om hun 'zorgen en bezwaren kenbaar te maken aan de overheid en het Nederlandse volk.'

4.4.2013, Utrecht:
Politie schiet vluchteling neer bij AZC Utrecht

Uit het persbericht: 'Vandaag om 12:53 is een vluchteling uit Nigeria neerschoten door de politie bij het asielzoekerscentrum (AZC) aan de Joseph Haydnlaan in Utrecht. De man uit Nigeria had last van ernstige medische problemen, maar alle hulp werd geweigerd. Hij had te horen gekregen dat hij terug moest naar Nigeria of op straat zou belanden (…). Nadat hij het bericht had gekregen dat hij volledig rechteloos is verklaard, sloot de man zich zelf op op zijn kamer in het AZC waarna het COA de politie belde. De man kwam zijn kamer uit met een klein mesje en liep naar buiten. (…) Ook vertelden ooggetuigen dat er geen dreiging van de man uit ging. (...) Andere vluchtelingen protesteerden tegen de werkwijze van de politie; ook zij werden aangehouden.'

6.4.2013, Amsterdam:
Asieldodenherdenking op de Dam

Uit de aankondiging: 'Op zaterdag 6 april wordt Kambiz Roustayi herdacht. Twee jaar geleden stak hij zichzelf in brand op de Dam, gesloopt en ten einde raad. (…) Het schrikbewind dat vluchtelingen drijft tot dit soort gruweldaden wordt maar strenger en strenger. (...) Hoeveel slachtoffers gaan er nog vallen door dit beleid van vreemdelingenhaat?'

7.4.2013, Rotterdam:
Actie bij het detentiecentrum

Occupy Rotterdam houdt haar maandelijkse solidariteitsdemonstratie bij de grensgevangenis.

9.4.2013, Schiphol:
Verzet tegen deportatie gezin Khorshidi

Uit de oproep: 'Vandaag, dinsdag 9 april, staat de deportatie naar Afghanistan gepland van het gezin Khorshidi. Afgelopen woensdag werd het gezin gearresteerd in Gezinslocatie Emmen-Zuid. Zij hebben drie kinderen: twee meisjes van 14 en 9 jaar en een zoontje van 4 jaar. In de afgelopen weken werden al drie gezinnen met kinderen in jonge leeftijd gedeporteerd naar Afghanistan.' Er is ruim twee uur geflyerd en er zijn passagiers aangesproken. De Werkgroep Deportatieverzet heeft na het flyeren nog ruim een kwartier met spandoeken actie gevoerd bij de incheckbalie van KLM.

11.4.2013, Den Haag:
solidariteitsmanifestatie Choucha vluchtelingen in Vluchthuis

Uit de aankondiging: 'Op donderdag 11 april vindt om 15.30 uur een solidariteitsmanifestatie (en persconferentie) plaats in solidariteit met het protest van vluchtelingen van het Choucha vluchtelingenkamp in Tunesië. Dit kamp ontstond in 2011 door de oorlog en vervolging in Libië waarna vele sub-Saharamigranten het land ontvluchtten. Momenteel zijn 63 van hen sinds 29 maart in hongerstaking bij het UNHCR-kantoor in Tunis.'

28.4.2013, Leeuwarden:
Ruim 75 vluchtelingen in actie bij PvdA congres

Uit het persbericht: 'Zo'n 70 vluchtelingen demonstreerden vanmorgen in Leeuwarden voor het Expo WTC-gebouw waar de PvdA momenteel een congres houdt. PvdA-voorzitter Hans Spekman kwam nog even naar buiten om de boodschap van de vluchtelingen aan te horen. Op de agenda staat onder meer het strafbaar stellen van illegaal verblijf in Nederland zoals in het regeerakkoord is afgesproken.'

29.4.2013, Utrecht:
IND-kantoor dicht gelijmd en bekalkt

Uit de verklaring: 'De actiegroep 'IND Kapot' heeft vannacht het kantoorgebouw van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in Utrecht dichtgelijmd en 'moordenaars' op de voordeur gekalkt. (...) De IND speelt een hoofdrol in het moordbeleid door de meerderheid van de asielaanvragen keihard af te wijzen en daarmee tienduizenden levens per jaar te verwoesten. (…) Staatssecretaris Teeven heeft erkend politiek verantwoordelijk te zijn voor de dood van Dolmatov, maar verbindt daar geen conclusies aan. Dan doen wij dat wel.'

5.5.2013, Schiphol:
Solidariteitstour / Grote hongerstaking in grensgevangenis Schiphol

Uit het persbericht: 'Tijdens de eerste stop van de solidariteitstour (langs drie grensgevangenissen) die vanuit het No Border-netwerk werd gehouden op 5 mei, Bevrijdingsdag, is er telefonisch contact geweest met de opgesloten migranten in de nieuwe grensgevangenis op Schiphol-West. Van verschillende gevangenen vernamen we dat 20 tot 26 mensen in hongerstaking zijn. Hun eis is eenvoudig maar voor de Nederlandse autoriteiten niet zo vanzelfsprekend als het zou horen te zijn: vrijheid. (…) Hoeveel meer doden moeten er nog vallen in de Europese deportatiemachine?'

6.5.2013, Den Haag:
Herdenking Nashwan

Uit het bericht: 'Afgelopen maandagavond (06.05.2013) hebben wij onze vriend Nashwan herdacht rondom de grote boom op de Koekamp, de plek waar hij drie maanden lang met ons heeft gestreden voor een menswaardig bestaan. Donderdagnacht (25.04.2013) was Nashwan onderweg van het Vluchthuis naar een familielid bij de Haagse Markt. Helaas is hij daar nooit aangekomen. Hij kreeg een hartaanval op straat en overleed later in het ziekenhuis. (…) Bij de herdenking op de Koekamp die maandag plaatsvond werden herinneringen aan Nashwan gedeeld, en werd zijn portret, omringd door bloemen en kaarsen onder de boom geplaatst.'

7.5.2013, Rotterdam:
Dagelijkse steun voor honger- en dorststakersactie

Uit de oproep: 'Doe mee: elke dag 15 uur detentiecentrum Rotterdam: ondersteuning van de hongerstakers! (…) In Rotterdam bleek dinsdagochtend een steeds grotere groep aan een hongerstaking begonnen te zijn. Om deze actie te ondersteunen heeft de actiegroep van Occupy Rotterdam die zich al ruim een jaar bezig houdt met lawaai- en zwaai-acties besloten de hongerstakers zolang te gaan steunen als hun actie duurt.'

7.5.2013, Schiphol: Hongerstaking Schiphol gaat door

Uit het bericht: 'Ondanks de zware pressie die op de asielzoekers wordt uitgeoefend, is er nog steeds een groep van twintig hongerstakers in detentiecentrum Schiphol. Twee van de hongerstakers worden nu permanent in de isoleercel gehouden, twee van hen zijn inmiddels overgebracht naar het Medisch Justitieel Centrum. (…) Wij spraken I., een 29-jarige vrouw uit Mali. (…) De afgelopen twee dagen heeft ze in de isoleercel doorgebracht, met slechts een matras en een dunne deken. Het was er koud. Het licht bleef 24 uur per dag branden en was dermate fel dat ze er niet van kon slapen.'

9.5.2013, Den Haag: Vluchtelingen in actie bij PvdA ledenbijeenkomst Den Haag

Uit het persbericht: 'Vandaag voeren wij, ruim dertig uitgeprocedeerde vluchtelingen van het Vluchthuis in Den Haag actie bij de PvdA ledenbijeenkomst in Den Haag. (…) Op het Spuiplein voor de ingang van de Anton Philipszaal waar de bijeenkomst plaatsvindt worden brieven uitgedeeld waarin ons probleem wordt uitgelegd. In deze brief wordt ook opgeroepen om het verzet tegen de strafbaarstelling van illegaliteit door te zetten.'

10.5.2013, Rotterdam – Den Haag: Vluchtelingen lopen mee met de 'Nacht van de Vluchteling'

Uit het bericht: 'Op dit moment (00:00 10.05.2013) start de 'Nacht van de Vluchteling', een loop van Rotterdam naar Den Haag. Ook vijf vluchtelingen en één ondersteuner van Recht op Bestaan, uit het Vluchthuis in Den Haag lopen mee om aandacht te vragen voor hun problematiek en tegen het voornemen van de VVD en PVDA om 'illegaliteit' strafbaar te stellen.'

11.5.2013, Schiphol: Solidariteitsdemonstratie bij grensgevangenis

Uit de oproep: 'In de afgelopen week werd duidelijk dat tientallen migranten in Nederlandse deportatiebajessen in hongerstaking zijn gegaan, en enkelen in dorststaking. De staat claimt dat de hongerstaking in Schiphol voorbij is, onduidelijk is of dat echt het geval is en zo ja, onder welke omstandigheden de hongerstakers tot hun beslissing zijn gekomen. (…) Solidariteit met de gevangenen tot iedereen vrij is, tot grenzen en gevangenismuren niet meer bestaan.'

12.5.2013, Nijmegen: Kapotte ruiten bij bajesontwerper

De verklaring: 'Afgelopen vrijdag nacht zijn er ongeveer tien ruiten ingeslagen bij Royal Haskoning architecten in Nijmegen. Ook is er 'Geen mens is illegaal' op het pand geschreven. Royal Haskoning is als doel gekozen omdat zij hebben bijgedragen aan het ontwerp van detentiecentrum Rotterdam waar op dit moment een hongerstaking gaande is. (…) [ondertekend door:] Wat anarchisten.'

12.5.2013, Utrecht: Vluchtelingen in actie tegen 'strafbaarstelling' bij PvdA ledenraad

Uit het persbericht: 'Vandaag voeren wij, ruim 130 uitgeprocedeerde vluchtelingen van het Vluchthuis in Den Haag, de Vluchtkerk in Amsterdam en uit twee AZC's in de buurt van Utrecht actie bij de PvdA ledenraad in Utrecht. (…) Op de stoep van de Jaarbeurs in Utrecht waar de ledenraad plaatsvindt, liggen meerdere vluchtelingen op matjes en slaapzakken. Ook zijn er tenten opgezet in verwijzing naar de meerdere tentenkampen waarmee we al meer dan een jaar actie voerden. Zo is onze situatie, we staan letterlijk op straat.'

12.5.2013, Rotterdam: Honger- en dorststaking gaat door / demonstratie bij detentiecentrum

Uit het bericht: 'Een woordvoerder van afdeling G in detentiecentrum Rotterdam heeft (...) doorgegeven dat er op die afdeling tien mensen nog altijd in hongerstaking zijn, waarvan een aantal ook weigert te drinken. Ze hebben verklaard een onafhankelijk artsenteam te willen zien. Gisteren berichtte de directie van detentiecentrum Rotterdam nog dat het aantal hongerstakers fors gedaald was en dat zij hadden aangegeven 'geen behoefte te hebben aan een onafhankelijk artsenteam'. De arts die de groep tot nu toe heeft bezocht is in dienst van het Ministerie van Veiligheid en Justitie zelf. Vanmiddag was er weer een demonstratie van sympathisanten bij detentiecentrum Rotterdam. De groep op afdeling G heeft laten weten dat ze hier ontzettend blij mee is en dat ze zich bijzonder gesteund voelt in haar strijd voor haar rechten!'

13.5.2013, Rotterdam: Afdeling F, detentiecentrum: hongerstaking gaat door

Uit het bericht: 'De Dienst Justitiële Inrichtingen zwijgt nog steeds in alle toonaarden over het feit dat de honger- en dorststakingen op verschillende afdelingen doorgaan en ook de landelijke pers blijft opvallend stil. (...) Ondanks alle verschrikkelijke details van de dagelijkse gang van zaken in detentiecentra die steeds duidelijker worden, wordt de strijd van de vluchtelingen zowel op politiek niveau als in de publieke opinie zoveel mogelijk genegeerd.'

13.5.2013, Utrecht: IND-opleidingsgebouw bekalkt

Uit de verklaring: 'Vannacht in Utrecht is op het IND-opleidingscentrum 'MOORD' gekalkt. In dit gebouw worden mensen opgeleid om anderen de dood in te jagen. *Trained to kill*. De IND is het belangrijkste onderdeel in het staatsapparaat van moord en onderdrukking van asielzoekers. Een einde aan de racistische asielpolitiek, nu!'

16/17.5.2103, Den Haag: Tweedaagse solidariteits-hongerstaking op het Plein

Uit het persbericht: 'Op donderdag 16 mei, 10.00 uur, begint er een tweedaagse solidariteitshongerstaking op het Plein in Den Haag, om steun te betuigen aan de honger- en dorststakers in detentiecentrum Rotterdam. (…) Momenteel ligt er een dorststaker in het ziekenhuis; zijn situatie is erg slecht.'

16.5.2013, Amsterdam: AGA op bezoek bij de IND

Uit het bericht: 'Vanmiddag zijn er zo'n 150 flyers uitgedeeld in en voor het IND-kantoor op de Stadhouderskade in Amsterdam. (…) Sinds 1 mei vinden er verspreid door Nederland honger- en dorststakingen van migranten plaats in deportatiegevangenissen. (…) Wij roepen op tot actieve solidariteit met de gevangenen in verzet. Op dit moment zijn er 24 migranten in hongerstaking, waarvan enkelen ook in dorststaking.'

16.5.2013, Rotterdam: Tiende dag demonstreren bij DC Rotterdam: twee arrestaties

Uit het bericht: 'Op de elfde dag van de hongerstaking in het Rotterdamse detentiecentrum heeft de Koninklijke Marechaussee in opdracht van de directie van het detentiecentrum de activisten van Occupy Rotterdam weg willen jagen bij de ingang van het detentiecentrum. (…) Om deze opdracht uit te voeren heeft de KMAR twee Occupy'ers gearresteerd. (...) Deze keer hadden de opgesloten vluchtelingen hele lappen teksten achter de ramen. (…) Juist nu waren de twee fotografen van Occupy Rotterdam allebei tegelijkertijd opgepakt. (…) De inhoud van de teksten is zodoende onbekend gebleven.'

21.5.2013, Rotterdam: Hartstochtelijke chaos rond detentiecentrum

Uit het verslag: 'Jonge en oude Rotterdammers en mensen uit diverse andere delen van Nederland alsmede vluchtelingen van het Haagse Vluchthuis en de Amsterdamse Vluchtkerk verzamelden dinsdagavond voor een solidariteitsactie met de hongerstakers en andere opgesloten vluchtelingen. (…) Er werd een menselijke ketting rond het gebouw gevormd.'

22.5.2013, Den Haag: Demonstratie 'Vluchteling, geen crimineel!'

Uit de oproep: 'Op woensdag 22 mei vindt er een Tweede Kamerdebat plaats over de strafbaarstelling van illegaliteit en het versoepelen van het vreemdelingenbeleid. (…) Dat de strafbaarstelling alleen maar een symbolische maatregel is, is echter niet waar. Een boete die kan oplopen tot 3900 euro zal tot nog meer detentie lijden omdat vluchtelingen niet mogen werken en de boete dus niet kunnen betalen. Vluchtelingen zullen nog minder snel hulp zoeken uit angst dat ze worden gepakt en strafbaar gesteld zullen worden. Dit wetsvoorstel is de reinste criminalisering!'

31.5.2013, Amsterdam: Bewoners Vluchtkerk vinden nieuw onderkomen

Uit het persbericht: 'Vandaag hebben wij, de bewoners van de Vluchtkerk, een nieuw onderkomen gevonden. We verblijven nu in een leegstaand kantorencomplex in Amsterdam Slotervaart, nadat we deze middag op straat waren komen te staan. (…) Omdat we geen kant uit konden, heeft een groep krakers een leegstaand gebouw in gebruik genomen en aan ons aangeboden. (…) We hopen dat ons nieuwe huis ook een thuis wordt voor de mensen uit onze groep die nu nog in detentie zitten.'

2.6.2013, Leiden: Actie bij directeur IND

Uit de 'Open Brief aan de directeur van de IND, van Lint': 'Hedenmorgen, zondag 2 juni 2013, heeft u de voordeur en gevel van uw woning aan Apollolaan 11 te Leiden rood beschilderd aangetroffen. Wij, de Kwade Kwasten hebben een bericht voor u achtergelaten: 'IND=moord'. (…) Laat het uw bazen, de politiek, en uw opvolgers en ondergeschikten duidelijk zijn dat uw aller misdaden niet onopgemerkt blijft! Zo lang als dat documenten heersen over levens, zal de aanval worden voortgezet! Voor de vrijheid! De Kwade Kwasten.'

2.6.2013, Rotterdam: Grote vreedzame bijeenkomst detentiecentrum Rotterdam

Uit de aankondiging: 'Dit is de slotdag van de dagelijkse actie ter ondersteuning van de hongerstakers. Vier weken lang is er dagelijks actie gevoerd door in totaal enkele honderden mensen. Laten we nu allen samen komen. (…) De vluchtelingen opgesloten in Detentiecentrum Rotterdam zijn in hongerstaking tegen hun gevangenschap sinds 6 mei 2013.'

2.6.2013, Amsterdam: Queeristan 2013 Demo: Breaking Borders

Uit het bericht: 'As queers we resists and want to break down social and cultural binaries (male/female; straight/gay; black/white; migrant/non-migrant, etc.) As we know from our own experiences that these binaries serve as a basis for discrimination, exclusion and marginalization. In a same way that we resist these social and cultural 'borders', we protest the violence exercised at the borders of the nation state and the repressive policies and mechanisms that keep these borders in place. Additionally we protest against the way in which currently the LGBT right discourse is instrumentalized by right wing groups in their anti migrant policies. These groups want us to believe that the 'progressive Dutch society' is under threat of homophobic migrants and that is why we need more strict migration policies. We resist this false duality: the Netherlands is not a queer paradise and homophobia is not a phenomenon that arrives with migration.'

3.6.2013, Schiphol: Hoop herrie op Schiphol

Uit het bericht: 'Met aangrijpende momenten en hier en daar wat herrie, hebben we een flink deel van de Schipholbezoekers bewust gemaakt van wat zich onder hun neus afspeelt. (…) Elf activisten deden voor het kantoor van de marechaussee zwarte kappen op, om de elf mensen te illustreren die er nu niet meer zijn, door de KLM. (…) (In werkelijkheid zijn het er veel meer.) De namen van de gedeporteerde personen werden voorgelezen.'

10.6.2013, Rotterdam: Opnieuw massale hongerstaking in detentiecentrum Rotterdam

Uit het bericht van de Werkgroep Deportatieverzet: 'Sinds gisteren weigeren vluchtelingen op alle afdelingen in detentiecentrum Rotterdam opnieuw hun voedsel. Om hoeveel hongerstakers het exact gaat, is op dit moment nog niet duidelijk; wel dat álle afdelingen in DC Rotterdam bij de hongerstaking betrokken zijn. (…) De vorige hongerstaking was nog niet over; in ieder geval drie hongerstakers bevinden zich op dit moment in verzwakte toestand in het Justitieel Medisch Centrum in Scheveningen. (…) De eisen van de vluchtelingen zijn onveranderd: vrijheid en bescherming.'

19.6.2013, Den Haag: Recht op Bestaan zet nieuw tentenkamp op op eilandje hofvijver

Uit het persbericht: 'Vandaag zijn sympathisanten van Recht op Bestaan begonnen met een nieuw tentenkamp opzetten op het eilandje in de hofvijver, op steenworp afstand van de Tweede Kamer. (…) Voor dit momentum is gekozen omdat er om 10:00 vandaag een Algemeen Overleg plaatsvindt in de Tweede Kamer over vreemdelingenzaken.' Na een actie van drie uur werd het nieuwe tentenkamp door een overmacht van 25 man ME ontruimd. Op het plein vond ook een demonstratie plaats van ongeveer 40 vluchtelingen.

22.6.2013, Amsterdam: Bootvluchtelingen varen in konvooi naar Hermitage

Uit het bericht: 'Op zaterdag 22 juni vaart een konvooi van bootvluchtelingen van de Vluchtflat aan de Jan Tooropstraat naar de Hermitage in het centrum van Amsterdam. Aan boord een kunstwerk: de letters 'We Are Here', gemaakt met een knipoog naar de slogan 'I Amsterdam'. Onderweg naar de bestemming legt het konvooi ook aan bij de Nassaukade, op de plaats waar een onlangs overleden medebewoner werd gevonden. (...) We bewijzen eer aan hem, Jean Paul Baba, een vluchteling uit Burundi. De bewoners van de Vluchtflat missen hem en willen graag weten wat er met hem gebeurd is.'

26.6.2013: De feiten op een rij: eigen rapport over migratiebeleid

Uit het persbericht: 'Werkgroep Deportatieverzet en Occupy Rotterdam presenteren vandaag hun rapport 'Streng maar rechtvaardig': en dan nu de feiten. Het is een grote verzameling van 116 casussen – opgetekend in de afgelopen drie maanden – die aantonen dat er weinig rechtvaardig aan het Nederlandse migratiebeleid is.' Zie het artikel van de werkgroep Deportatieverzet.

2/3/4.7.2013, Amsterdam: Somalische vluchtelingen slapen op de Dam en voor het stadhuis

Uit de berichten: 'Een groeiende groep van zestig vluchtelingen uit de Vluchtflat is gaan slapen op de Dam in Amsterdam. Zij eisen goede opvang. (…)' Toen de vluchtelingen weg moesten van de Dam verplaatsten zij hun actie naar de ingang van het stadhuis (De Stopera). Daar is een groep van 31 mensen gearresteerd, want ook daar mochten ze niet slapen. Acht (twee vrouwen en zes mannen) van hen zijn daarna in vreemdelingendetentie terechtgekomen...

11.7.2013, Utrecht: Bewaker schiet op ontsnapte vluchteling

Uit H*et Parool*: 'De man zit volgens een woordvoerder van de DJI vast in het Detentiecentrum in Zeist. Hij moest voor een medische behandeling naar het ziekenhuis in Utrecht. Daar zag hij kans aan zijn bewakers te ontkomen. Een bewaker probeerde de vluchteling met een waarschuwingsschot tot stoppen te dwingen, maar dat hielp niet. De omgeving van het ziekenhuis is onder andere met honden doorzocht. Ook schakelde de politie Burgernet in. Na een half uurtje is de man weer opgepakt.'

17.7.2013, Scheveningen: Solidariteitsactie met hongerstakers

Uit het bericht: 'Woensdagavond 17 juli 2013 was Occupy Rotterdam voor één avond Occupy Scheveningen. Voor de ingang van de Penitentiaire Inrichting heeft Occupy Rotterdam actie gevoerd met drie spandoeken. (…) Vrijheid en bescherming zou een gegarandeerd basisrecht moeten zijn voor iedereen, niet alleen voor de mensen met een paspoort. Europa is er niet alleen voor Europeanen! In Nederland moeten vier mensen hun leven op het spel zetten om juist dat basale recht te verwerven.'

17.7.2013, Scheveningen: Solidariteitsdemonstratie met hongerstakers

Uit de oproep: 'De hongerstakers liggen letterlijk en figuurlijk in de onzichtbaarheid en dat is precies waar de overheid ze wil hebben. Ondanks alles tonen de vier hongerstakers zich onverminderd strijdbaar.' (noot: Twee van hen, Cheickh Bah en Issa Koulibaly, werden op 1 augustus na meer dan zeventig dagen hongerstaking per chartervlucht gedeporteerd naar Guinee.)

1.8.2013, Scheveningen – Schiphol – Guinee: Deportatie van twee hongerstakers

Uit de diverse berichten: 'De staat liegt over Bah en Koulibaly . Gisteren werd in het NOS-journaal en Nieuwsuur aandacht besteed aan de uitzetting van Cheikh Bah en Issa Koulibaly, de twee vluchtelingen die al meer dan zeventig dagen in hongerstaking waren en gisteren met een speciaal afgehuurd vliegtuig naar Guinea zijn gedeporteerd. (…) In diverse artikelen en uitzendingen wordt de indruk gewekt dat Bah en Koulibaly naar een ziekenhuis zijn gebracht en daar nu verzorgd worden. (…) Bij aankomst bij het ziekenhuis werden beide mannen niet toegelaten. (…) Geen van beiden is door een arts gezien. (…) Bahs asielverzoek in Parijs zou volgens de NOS 'geen schijn van kans hebben gehad' omdat zijn eerdere asielaanvraag in Nederland afgewezen was. Ook dit is onjuist. Bah heeft bij de vierde deportatiepoging inderdaad asiel aangevraagd in Frankrijk. Dit had wel degelijk kans van slagen via het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, aangezien meneer Bah aantoonbaar mishandeld was in detentie. Maar de Koninklijke Marechaussee heeft meneer Bah niet de kans gegeven zijn verzoek af te wachten, terwijl hij daar wel het recht op had. Juridisch gezien is er dus sprake van ontvoering door de KM.'

1.8.2013, Amsterdam: NBC *Banner drop* Centraal Station

'Vanochtend om 7 uur is er een aankondiging voor het aanstaande No Border Camp in Rotterdam aan de fietstoren bij Amsterdam Centraal gehangen.' Het doek heeft er de hele week gehangen.

2.8.2013, Nijmegen: Ruiten gesneuveld

'Als voorproefje op het No Border Camp zijn in de nacht van donderdag 1 op vrijdag 2 augustus de ruiten gesneuveld bij zowel Randstad Uitzendbureau als Royal Haskoning in Nijmegen. Dit zijn twee bedrijven die actief meewerken aan het Nederlandse migratiebeleid. Geen grenzen, geen naties - geen uitbuiters en kapitalisten!'

2.8.2013, Rotterdam: No Border Camp start terreinkraak

Het No Border Camp is gestart met de kraak van het braakliggend terrein 'De Hef' aan de Nassaukade 3 in Rotterdam. Het terrein ligt aan de Maas in de wijk Feijenoord aan de Kop van Zuid en is eigendom van BAM. Het kamp zal tot 10 augustus duren.

3.8.2013, Rotterdam: Lawaaidemonstratie bij detentiecentrum Rotterdam

Uit het bericht: 'Een groep van ruim vijftig personen nam deel aan de wekelijkse solidariteitsdemonstratie van Occupy Rotterdam bij het detentiecentrum. (...) Opvallend was dat de bewakers van het detentiecentrum hun privéauto's niet op de parkeerplaats hadden staan maar met een pendelbusje in en uit vervoerd werden. Blijkbaar doen ze werk waar ze niet over aangesproken durven te worden.'

4.8.2013, Rotterdam: Zeehavenpolitie geblokkeerd

Uit het persbericht: 'Met een hoop lawaai op het land en bootjes in het water hebben ruim vijftig actievoerders van het No Border Camp vanmiddag de zeehavenpolitie aan de St. Jobsweg 6 in Rotterdam geblokkeerd. De rubberbootjes gingen voor de politieboot liggen en aan de kade gingen mensen voor de ingang van het politiebureau staan. (…) Het politiebureau aan de St. Jobsweg 6 is een zeer belangrijk onderdeel van de deportatiemachine. Veel verstekelingen die, verstopt in het ruim van een schip, in Rotterdam aanmeren, worden direct bij aankomst gearresteerd en gevangen gezet. De zeehavenpolitie fungeert als mensenjager en blokkeert daarmee structureel de vrijheid van beweging van iedereen.'

5.8.2013, Rotterdam: *Banner drop* vanaf brug 'De Hef'

Op grote hoogte hingen mensen een groot spandoek aan de brug 'De Hef' over de Maas nabij het No Border Camp, waarop te lezen viel: 'Burn all borders'.

5.8.2013, Rotterdam: No Border Activisten controleren ID-bewijzen

Uit het persbericht: 'Vandaag, maandag 5 augustus, worden vanaf 15.45 uur in het centrum van Rotterdam ID-controles uitgevoerd op Nederlandse burgers. (…) Ditmaal is het niet de politie die mensen eruit pikt om hun huidskleur, maar een team van in witte pakken geklede No Border-activisten (...). Wat zullen de blanke Nederlanders ervan vinden wanneer zij geconfronteerd worden met deze maatregel? (…) De No Border activisten roepen mensen op om zich te verzetten tegen de racistische controles en tegen de ID-plicht, om solidair te zijn met onze medemensen die geen 'papieren' hebben.'

6.8.2013, Rotterdam: Stille demonstratie voor uiteengescheurd en gedeporteerd gezin

Uit het persbericht: 'Activisten van het No Border Camp hebben afgelopen middag een stille demonstratie (het verbeelden van de deportatie) gehouden bij de ingang van de bibliotheek in het centrum van Rotterdam, om aandacht te eisen voor de Georgische Vasetila en haar twee kinderen, die vanmorgen om 08.20 uur zijn gedeporteerd naar Italië. De vrouw zit sinds 2009 in een rolstoel na een heupoperatie en heeft de zorg over een vijf jaar oude dochter en een vier maanden oud zoontje. Alle drie zijn ze vanmorgen met een KLM-vliegtuig uitgezet; Vasetila's man blijft achter in Nederland.'

7.8.2013, Rotterdam: Verfactie bij bouwbedrijf Van Omme & De Groot

Uit de claim van Destructors of Borders: 'It is one thing to shout 'no borders, no nations, stop deportation' but an entirely more effective act to physically attack those who make such a hell for migrants exist. (…) Our action is in solidarity with all those dwelling in detention centers in fortress Europe, be it Rotterdam, Calais, UK, Italy or Greece. You are never forgotten. To those who make such places of violence possible, you are not forgotten either, we know of you and what you do.'

7.8.2013, Rotterdam: Lawaaidemonstratie bij detentiecentrum en actie tegen deportaties

Uit het bericht: 'Vandaag vond er vanuit het No Border Camp een lawaaidemonstratie bij het Detentiecentrum Rotterdam plaats. (...) Daarna begaf de groep zich naar de luchthaven naast het detentiecentrum. Het was de bedoeling om in de vertrekhal een indringende publieksactie tegen deportaties te houden, maar de toegang werd geblokkeerd door de Marechaussee. Daarop is de actie voor de deur alsnog uitgevoerd.'

8.8.2013, Den Haag: Protest tegen arrestaties van sub-Sahara migranten in Marokko

Uit het persbericht: 'Vandaag protesteren activisten vanuit het No Border Camp zowel bij de ambassade van Spanje en bij de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Den Haag. Zij eisen ter ondersteuning van het Beraad van sub-Sahara-migranten in Marokko dat de mensenrechten worden gerespecteerd. Zij eisen tevens dat Europa een einde maakt aan het externaliseren of exporteren van de Europese grensbewaking en het omkopen van de Marokkaanse staat om de rol van waakhond te vervullen.'

8.8.2013, Rotterdam: Beursgang Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Apartheid en Mensenhandel

Gekleed in witte met (nep)bloed besmeurde overalls werden op straat in Rotterdam aandelen verkocht van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Apartheid en Mensenhandel. Er werd 26 euro verdiend met de verkoop, hetgeen werd gedoneerd aan de vluchtelingen van Recht op Bestaan. Uit het persbericht van de 'KNMAM': 'Al jarenlang wordt getracht om de uitzettingen vanuit Nederland te bevorderen. Dit beleid heeft tot nu toe gefaald. Daarom is besloten de uitvoering van het beleid in handen van de KNMAM te plaatsen. Het doel is duidelijkheid te verschaffen over de intenties van het nieuwe migratiebeleid: Arme mensen uit derdewereldlanden zijn hier niet welkom. Ze zijn een aanslag op onze welvaart en onze democratie, een nutteloze bevolkingsgroep vreemdelingen die een aparte behandeling kan verwachten vanaf 1 juni 2013.'

9.8.2013, Rotterdam: Gebouwen 'border profiteers' Ballast Nedam en PWC beklad

Uit de verklaring: 'Afgelopen nacht heeft actiegroep 'De Verfspatter' leuzen geplaatst en rode verf laten druipen bij vestigingen van PricewaterhouseCoopers en Ballast Nedam in Rotterdam (Fascinatio Boulevard 350 en 582). (…) PricewaterhouseCoopers: doet internationaal gezien veel ondersteunings- en consultancywerk voor de uitvoering van migratiebeleid. (…) Ballast Nedam: een van de bouwers van het Detentiecentrum Rotterdam heeft samen met andere bedrijven een contract voor 25 jaar voor verder beheer van deze gevangenis voor migranten. Er is nooit een excuus voor het meewerken aan onderdrukking, opsluiting en uitsluiting!'

9.8.2013, Rotterdam: Gebouw GTIP beklad

Volgens een bericht met foto bij radio Rijnmond: 'Op de muur van het bedrijfspand is de tekst 'GTIP=deportatieprofiteur' gespoten.' Noot: GITP is een adviesbureau dat personeelswerving en consultancywerk voor de IND heeft gedaan.

9.8.2013, Rotterdam: Vluchtelingen en No Border-activisten in actie tegen IND

Uit het persbericht: 'Vandaag, vrijdag 8 augustus, voeren wij met ruim honderd mensen, de vluchtelingen uit het Vluchthuis in Den Haag, de Vluchtflat in Amsterdam en activisten van het No Border Camp, actie tegen de IND. (...) Dat de IND meer als een afwijsmachine werkt bleek recentelijk nog toen de IND een 8-jarig meisje met leukemie naar Polen stuurde terwijl zij acute zorg nodig had. Dit is slechts een van de vele voorbeelden.'

10.8.2013, Rotterdam: Strijdbare afsluitende demonstratie No Border Camp

Uit het bericht: 'Onderweg werden er meerdere toespraken gehouden door o.a. vluchtelingen van het Vluchthuis in Den Haag, de Vluchtflat in Amsterdam en meerdere No Border-activisten uit verschillende landen. (…) Deze demonstratie was het einde van een week van protest maar zeker niet het einde van acties rond dit thema. Wij roepen dan ook iedereen op om zich in te blijven zetten voor een grenzeloze wereld!'

12.8.2013, Ede: Blokkade politiebureau

De Werkgroep Deportatieverzet heeft naar aanleiding van de racistische arrestatie van twee bevriende vluchtelingen uit Afghanistan actie gevoerd bij het politiebureau. Uit de verklaring: 'Ongeveer twintig mensen deden mee aan de geweldloze blokkade van de uitrit van de politie in Ede – negen van hen werden gearresteerd. (…) De vluchtelingen waren op het moment van de blokkade nog op het bureau en hebben de actie goed kunnen horen. Eén van de arrestanten kwam in de cel naast één van de vluchtelingen terecht. (…) Racistische ID-controles zijn overal aan de orde van de dag. De politie probeert uit alle macht om deze controles zo onopvallend mogelijk uit te voeren en doet het voorkomen als 'criminaliteitsbestrijding'. De werkgroep Deportatieverzet roept je op om actief in te grijpen als je getuige bent van zo'n ID-controle. Laat het niet gebeuren waar je bij staat!'

22.8.2013, Den Haag – Guinee: Staatssecretaris Teeven wil hongerstakers overbrengen naar een mindere, maar duurdere kliniek

Uit het persbericht van advocaat Stelling: 'Toen op vrijdag 16 augustus op eenduidige wijze was vastgesteld dat Cheickh Bah en Issa Koulibaly niet in de Clinique Pasteur werden opgenomen, stemde de voorzieningenrechter ermee in dat zij zouden worden opgenomen in de Clinique Ambroise Paré. (...) De hongerstakers zijn daar nu opgenomen en ontvangen de noodzakelijke geneeskundige verzorging. (…) Staatssecretaris Teeven heeft aan de advocaat van de twee honger stakende vluchtelingen die op 1 augustus jongstleden werden uitgezet naar Conakry te Guinee, laten weten dat hij de behandeling van de hongerstakers in de Clinique Ambroise Paré wil afbreken en hen wil laten overbrengen naar de Clinique Pasteur. Dit hoewel de (…) specialismen die met het oog op de gezondheidstoestand van de uitgezette hongerstakers noodzakelijk zijn, wel aanwezig zijn in de Clinique Ambroise Paré, maar niet in de Clinique Pasteur. Maar de geneeskundige verzorging van de hongerstakers in de Clinique Pasteur is wel aanzienlijk duurder dan die in Clinique Ambroise Paré.'

28.8.2013, Ede: G4S: bloed aan je handen? Verf op je deur!

Uit de verklaring van 'The Uncontrollables': 'G4S is het grootste private bewakingsleger ter wereld. G4S is overal actief, in de gevangenissen in Israël waar Palestijnen worden opgesloten, maar ook hier in Nederland in de detentiecentra en bij vliegvelden. G4S patrouilleert, controleert, bewaakt, plaatst camera's, sluit op, sluit uit. (…) G4S heeft bloed aan zijn handen. Het heeft zichzelf dus al besmeurd. The Uncontrollables hebben dat in de afgelopen nacht zichtbaar gemaakt door een van de kantoren van G4S te besmeuren en de deur dicht te lijmen.'

28.8.2013, Den Haag: Arrestatie bij vluchtelingenprotest Vredespaleis

Uit de berichten: 'Vandaag hebben wij, de uitgeprocedeerden vluchtelingen die in het Vluchthuis aan de Sportlaan verblijven, actie gevoerd bij de viering van het 100-jarig bestaan van het Vredespaleis. (…) Er werd onder andere een doodskist meegedragen met daarop de tekst 'The Hague City of Peace and Justice'. Want terwijl er tijdens de viering in het Vredespaleis toespraken werden gehouden over vrede en de rechten van de mens (...) worden wij, de slachtoffers van oorlogen rechteloos op straat gezet. (…) Een van de vluchtelingen is tijdens de demonstratie uit protest voor de auto's van de arriverende deelnemers op de grond gaan liggen. Hij is daarna gearresteerd en door de politie meegenomen naar het bureau.' (..) 'De vluchteling is gewond geraakt aan rug en armen. (…) Hij werd twee meter over de grond gesleurd waarbij hij flinke schaafwonden op liep. Ook gingen de agenten met hun volle gewicht op hem zitten. Dit terwijl de actie totaal vreedzaam verliep.'

29.8.2013, Den Haag: Vluchtelingen in actie bij The Hague Institute for Global Justice

Uit het bericht: 'Vandaag hebben wij, de uitgeprocedeerde vluchtelingen die in het Vluchthuis aan de Sportlaan verblijven, samen met onze lotgenoten uit verschillende AZC's tweemaal actie gevoerd bij een conferentie over oorlog, vrede en economische belangen, welke werd georganiseerd door het The Hague Institute of Global Justice. (…) Tijdens de conferentie (...) werd er onder meer gesproken over de interventies van de VN in landen als Afghanistan en Irak. (…) 's Ochtends hebben wij voor de conferentielocatie gedemonstreerd tijdens de aankomst van de sprekers en gasten, om hen te vragen ook stil te staan bij de positie van vluchtelingen als slachtoffers van oorlog.'

4.9.2013, Amsterdam: Een jaar vluchtelingenacties

Uit de aankondiging: 'Op 4 September wil 'Wij zijn hier' het 1-jarig bestaan van het protest benadrukken door middel van een manifestatie.' Gedurende de hele dag zal er vanaf de Vluchtflat een mars zijn door de stad, en performances en feestelijkheden op diverse plaatsen.

Demonstraties bij detentiecentrum Rotterdam: elke dinsdag en zaterdag

Nog altijd organiseert Occupy Rotterdam tweewekelijkse steunacties bij het detentiecentrum Rotterdam. Deze gaan nog steeds door: Elke dinsdagavond om 19 uur en elke zaterdagmiddag om 15 uur.

Voor Buiten de Orde *heb ik op mij genomen om elk nummer wat te verhalen over de ontwikkelingen van de economie. Aangezien* Buiten de Orde *een kwartaalblad is, zou dat betekenen dat het verhaal een soort tegenhanger wordt van de driemaandelijkse rapporten van het* CBS *over de stand van de Nederlandse economie, wat gesmijt met macrocijfers over het afgelopen kwartaal.*

HET HERSTEL DAT NOOIT KWAM

DOOR KEES STAD

Die kwartaalberichten van het CBS zijn onderdeel van een politiek spelletje over of de economie nu groeit of niet. Als de economie dat namelijk wel doet, al is het maar 0,1 procent, wordt dat gezien als bewijs dat de regering goed bezig is en de economie de goeie kant uit gaat. Maar helaas, voor hen, er was 0,2 procent krimp. [1] Voor het vierde achtereenvolgende kwartaal was de economie dus aantoonbaar aan het achteruitgaan. Officieel zit een economie in een recessie als dat twee keer achtereen gebeurt... Extra pijnlijk voor de Nederlandse regering was dat de economie van de rest van de Europese landen voor het eerst wat beter was gaan lopen. Nergens echt flinke groeicijfers, zoals voor de crisis begon, maar toch een duidelijk verschil. Het verschil wordt onder meer verklaard uit de hoge huishoudschulden in Nederland (lees: de hypotheken voor particuliere huizen) en het stringente bezuinigingsbeleid. Ook waren er volgens het CBS zo'n 150.000 werklozen bijgekomen (ten opzichte van een jaar eerder), waarmee de werkloosheid op ruim 8,5 procent komt, wat sinds jaren niet vertoond is.

Beide cijfers zijn uiteraard ook nog danig geflatteerd. Groei- en krimpcijfers worden berekend aan de hand van de indicator bruto binnenlands product (BBP), die allerlei belangrijke effecten en kosten buiten beeld houdt. En de werkloosheidscijfers houden bijvoorbeeld geen rekening met de zzp'ers die te weinig opdrachten hebben om te overleven, maar nog niet de stap nemen om een uitkering aan te vragen (uw schrijver spreekt hier uit ervaring). Een organisatie als het Platform Duurzame en Solidaire Economie (PDSE) pleit al jaren voor het gebruik van indicatoren die een eerlijker beeld geven, en draagt daarvoor veel praktische alternatieven aan. [2]

IN WERKELIJKHEID IS HET ALLEMAAL NOG EEN GRAADJE ERGER DUS

In werkelijkheid is het allemaal nog een graadje erger dus. En dan is er nog het mysterieuze begrip 'consumentenvertrouwen', dat in Nederland ook maar niet positief wil worden. Kort door de bocht genomen betreft dat de verwachting die huishoudens hebben over de toekomstige ontwikkeling van de economie, wat van doorslaggevende betekenis is voor de beslissing om wel of niet geld uit te geven (gesteld dat je dat hebt). Dit wordt door het CBS gepeild aan de hand van enquêtes met vijf simpele vragen. [3] Rutte probeerde de index in april omhoog te praten door te roepen dat het nu echt weer tijd was om een leuke auto te kopen [4], maar dat had eerder het tegenovergestelde effect.

BEGROTINGSTEKORT

De achterblijvende groeicijfers zullen ook gevolgen hebben voor het begrotingstekort dat Nederland volgend jaar binnen de EU zal scoren. Het is nu haast zeker dat dat ver boven het door de Europese Commissie gehanteerde maximum van drie procent zal komen. Nederland had van de Europese Commissie al uitstel gekregen tot 2014 om dat plafond te halen. Maar Nederland zit in 2014 dus toch met een probleem, met name omdat ze van andere landen nadrukkelijk geëist heeft dat deze zich aan dat maximum zouden houden, hoewel de rijkste landen binnen de Eurozone dat maximum in het verleden straffeloos mochten overschrijden. Het standaardrecept om het begrotingstekort terug te dringen, is meer bezuinigingen, maar die leiden nu dus juist tot het verder inzakken van de economie. Ziedaar de vicieuze cirkel waar de polder in terecht is gekomen. Eén van degenen die zich daarover vrolijk maakte, was de Amerikaanse econoom en Nobelprijswinnaar Paul Krugman. In zijn column in de *New York Times*[5] vergeleek hij de economie van Nederland met die van België en kwam tot de conclusie dat je beter – zoals in België – jarenlang geen echte regering kunt hebben, dan het gekloot dat de Nederlandse regering voortbrengt. Ook de BBC en Al Jazeera hebben venijnige reportages gemaakt over de Nederlandse huizencrisis.[6] En ter vergelijking: in 2007, voordat deze crisis begon, was er nog een begrotings*overschot*.

Ook het veelbesproken sociaal akkoord, dat de regering met onder andere de vakbonden sloot met de belofte wat minder te bezuinigen als de bonden zich niet tegen het beleid zouden verzetten, is gebaseerd op de verwachting dat de economie herstelt. Als de groei niet intreedt, kan het akkoord officieel naar de schroothoop verwezen worden. Dat zou dan het interessante tafereel opleveren dat de vakbond in Nederland weer echte oppositie moet bedrijven. We kunnen niet wachten...

Om de begrotingseisen van de EU in te lossen, gaat de Nederlandse regering in ieder geval door met bezuinigen. Officieel moet er zes miljard ingeharkt worden, maar er wordt al voorspeld dat dat eerder acht miljard wordt.[7] Het zal niemand verrassen dat ze dat vooral gaat innen bij wie zich moeilijk kan verweren en juist niet bij degenen die het makkelijk zouden kunnen delen.

WONINGMARKT

Een van de weinige statistische lichtpuntjes was, zo werd beweerd, dat het eindelijk wat beter ging met de verkoop van woningen. Jarenlang daalden de prijzen van te verkopen woningen, een van de redenen dat de verkoop drastisch stagneerde. In juli 2013 zouden de prijzen voor het eerst sinds lange tijd weer gestegen zijn, zo meldde het CBS en ook zouden er meer huizen verkocht zijn. Dit komt echter slechts op het niveau van 2003, tien

jaar geleden dus. Bovendien werd al snel opgemerkt dat ook dit nieuws geflatteerd was. Op jaarniveau is er tot eind juli nog altijd zeventien procent minder verkocht dan in 2012 (en dat was bepaald geen goed jaar).

MET DE GROTE BEDRIJVEN, INCLUSIEF DE BANKEN, GAAT HET TROUWENS ONDERTUSSEN WEL HEEL GOED, MOCHT U ZICH DAAR ZORGEN OVER MAKEN

Tekenend is ook de voornaamste reden voor de oplevende verkoopcijfers die bijvoorbeeld BNR-columnist Rob Jansen geeft: de stijgende huren![8] Daardoor kiezen mensen er sneller voor om maar wat te gaan kopen. De Woonbond sloeg alarm met het bericht dat ook steeds meer huurders in de problemen komen door het kabinetsbeleid dat de woonlasten laat verhogen.[9]

Het nieuwste *buzzword* in de hele woningmarkt-deskundologie is 'verlies-aversie'.[10] Dat reduceert de hele impasse tot een psychologisch probleem, maar wordt kennelijk door de statistische instellingen serieus genomen.

Over de grens

Elders is het allemaal niet veel beter. Wat de macrocijfers betreft doen de VS het goed, maar het is algemeen bekend dat dat vooral komt door de ongekende kapitaalinjecties die de Federale Bank daar sinds jaren pleegt (ter waarde van het bizarre bedrag van tachtig miljard dollar per maand). Elk teken dat ze dat '*quantitative easing*'-programma gaan afbouwen zorgt voor een veelzeggende grote commotie op de beurzen. Bovendien valt er ook heel wat af te dingen op de werkgelegenheidscijfers die de VS produceren, en die de regering gebruikt als leidraad voor het afbouwen van de geldpomperij. Ook Japan (vreemd genoeg nog steeds de derde economie in de wereld) is overgestapt op zo'n *quantitative easing*-programma, wat een grote gok is omdat het tot onverwachte effecten kan leiden op onder andere het gebied van inflatie. En de Europese Centrale Bank (ECB) speelt dit spel nu dus ook. Dit soort machtige blokken en landen kunnen dit doen omdat hun munten sterk zijn en ze daardoor haast ongestraft geld kunnen bijdrukken. Maar dat kan niet eeuwig duren, en dat lijkt de crisis wel te doen. Sommige linkse economen voorspellen dan ook dat de leuke cijfers in de VS binnenkort kunnen omslaan.[11]

Wat ook onheilspellend is voor doorsnee economen, is dat de economieën van de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China) weer aan het kwakkelen zijn. Dit zijn de vier grote 'opkomende economieën'. Drie van de vier zitten in een neerwaartse spiraal, terwijl ze nu net de motor geacht werden te zijn voor het herstel van de ingekakte wereldeconomie. Vooral India lijkt in een regelrechte crisis te geraken. China groeit nog wel, maar veel minder en er wordt hier en daar gewezen op een gruwelijke huizenbubbel die zich daar aan het vormen is. Als die barst, gaat de hele wereld het merken. Verklaring voor de terugval van de BRIC-landen (en ik heb mijn wijsheid ook voornamelijk uit de *Financial Times*, die z'n artikelen meest niet gratis online heeft waardoor er hier niet naar verwezen kan worden) is dat veel van het geld dat in de Westerse economieën is gepompt, naar de BRIC's gevloeid is omdat daar de rendementen hoger waren. Nu er sporen van licht herstel in 'het Westen' opdoemen, gaat dat kapitaal weer net zo hard de omgekeerde richting uit. Hoe dan ook, er wordt alweer gesproken over een nieuwe Azië-crisis, die in 1997 verwoestende gevolgen had voor de landen in Zuidoost-Azië. Vergelijkbare beelden doemen op voor Zuid-Amerika nu de Braziliaanse economie weer neerwaarts gaat. De ware volksopstand in Brazilië, ontstoken door de verhoging van de prijzen voor openbaar vervoer die schielijk ingetrokken werd, spreekt wat dat betreft boekdelen.

Met de grote bedrijven, inclusief de banken, gaat het trouwens ondertussen wel heel goed, mocht u zich daar zorgen over maken. De winsten lopen op, bonussen worden genereus uitgedeeld en de zakenkranten kunnen koppen plaatsen als 'Wall Street Returns to Era of Big Profits' (*Financial Times*, 20 juli 2013). Deze ogenschijnlijk vreemde tegenstelling is uiteraard typisch voor kapitalistische verhoudingen, en wordt versterkt doordat de bedrijven steeds minder belastingen betalen.

Europa

Ook het zogenaamde herstel in Europa is penibel, los van de vraag of je wel op zo'n BBP mag koersen. Het gaat iets minder slecht met de crisislanden die de Trojka (van IMF, Europese Commissie en ECB) over zich heen hebben gekregen, maar daar ging het dan ook waarlijk abominabel mee. Bovendien zijn er ook daar voortdurend nieuwe tegenvallers. Spanje zag bijvoorbeeld het aandeel 'giftige leningen' bij banken in juni alleen maar toenemen.[12] De Franse regering kon voor het eerst sinds tijden weer een positief groeicijfer tonen, maar dat was minimaal. Duitsland boert relatief het beste, en doet dat de hele crisis al en iedereen weet hoe dat komt. Met een sterke exportpositie, lage lonen en vakbonden die zo mogelijk nog onderdaniger opereren dan de Nederlandse, kun je je handelsoverschot binnen de EMU (Europese Monetaire Unie) aardig handhaven.

Ook wat Duitsland betreft zijn er echter zwartkijkers, die veelal naar andere indicatoren kijken. Bijvoorbeeld de inkoopmanagersindex (PMI) die aangeeft wat bedrijven verwachten aan orders binnen te halen. Die bereikte in juni de laagste stand sinds oktober 2009 (en voor alle Europese landen sinds september van dat jaar).[13] Of de ZEW-index in Duitsland, die in juli volgens het *Financieele Dagblad* (van 17 juli 2013) op 36,3 kwam: 'De analisten waren somberder over de economie dan vorige maand,' concludeert de krant droogjes. Bovendien is een van de belangrijkste exportmarkten waar Duitsland op drijft die van de auto's en die markt ontwikkelt zich zacht gezegd problematisch. Er is een ware veldslag gaande tussen Frankrijk en Duitsland om de leidende positie op deze markt, waarbij Frankrijk nieuwe Mercedes-types verbiedt omdat ze niet aan milieu-eisen voldoen. Voor het milieu is het inkakken van deze sector uiteraard een zegen.

OOK WAT DUITSLAND BETREFT ZIJN ER ZWARTKIJKERS, DIE VEELAL NAAR ANDERE INDICATOREN KIJKEN

De BBC bericht over de loonontwikkeling in de EU en komt tot de conclusie dat gemiddeld in de gehele EU lonen met 0,7 procent gedaald zijn. Voor het Verenigd Koninkrijk zijn de cijfers een achteruitgang van gemiddeld 5,5 procent: 'The figures, which were requested by the Labour Party and collated by the House of Commons library, show average hourly wages have fallen 5.5% since mid-2010, adjusted for inflation.' Maar dan komt het: 'Only Greek, Portuguese and Dutch workers have had a steeper decline in hourly wages, the figures showed.' Dat wil gewoon zeggen dat de Nederlandse lonen, op die in de crisislanden Griekenland en Portugal na, het hardst zijn gedaald in Europa.[14]

Meer verontrustends...

Bepaald dramatisch is de officiële mededeling van de Ecuadoriaanse president Rafael Correa, dat het Yasuni-project is mislukt. Dat had een waarlijke omslag kunnen betekenen in de omgang met fossiele brandstoffen en de bijbehorende CO2-uitstoot, die de voornaamste bron voor de klimaatchaos is. Diep in het oerwoud van Ecuador is een grote hoeveelheid aardolie ontdekt. Het gebied is echter ongelofelijk kwetsbaar en bevat een van de grootste voorraden aan biodiversiteit in de wereld. Het voorstel van Ecuador was daarom om die voorraad gewoon in de grond te laten zitten als er internationaal geld gedoneerd zou worden om de gederfde inkomsten gedeeltelijk te vergoeden. Ecuador is immers een arm land en heeft dergelijke inkomsten hard nodig om sociale uitgaves te bekostigen. De rest van de wereld zou er baat bij hebben, omdat de biodiversiteit behouden zou blijven en de uitstoot van broeikasgassen achterwege zou blijven. Maar er werd nauwelijks gereageerd op het voorstel.[15]

Een van de meest opmerkelijke herrijzenissen te midden van de huidige crisis is die van de neoliberale ideologie. Toen de crisis aanbrak, dacht iedereen dat die het einde zou betekenen voor de 'marktsisten'. In werkelijkheid zijn ze weer sterker dan ooit. De Amerikaanse economische historicus Philip Mirowski heeft een opzienbarend boek uitgebracht dat uiteenzet hoe dat in zijn werk is gegaan.[16] Ik heb het voornemen om elk hoofdstuk van dit uitzonderlijke boek grondig samen te vatten en te recenseren op www.globalinfo.nl.

Een ander incident dat verontrusting wekt, is de mysterieuze '*glitch*' bij de – o, ironie – beurs voor IT-bedrijven Nasdaq in New York op 22 augustus.[17] De handel lag uren stil, wat miljarden aan omzet scheelde. In dezelfde week waren er problemen bij de optiebeurs in Chicago en werd een computer van Goldman Sachs slachtoffer van een virus (of hack?) waardoor er plotseling massaal 'verkeerde opdrachten' voor koop of verkoop de wereld in werden gestuurd.[18] *The Independent* heeft het ook over '*glitches*' [19], in meervoud, en het is duidelijk dat deze business in toenemende mate afhankelijk is geworden van computertechnologie die breek- en kwetsbaar is. Het zou allemaal hilarisch zijn, ware het niet dat de hele wereldeconomie tegenwoordig meegesleept kan worden als dergelijke panne aanhoudt. Het wachten is op de '*perfect storm*' van politieke, economische en milieucrises en dat vervolgens de techniek het ook begeeft...

In 2010 was er op de algemene beurs van Wall Street een ander soort '*glitch*': de apparaten bleven functioneren, uitstekend zelfs, maar sloegen op hol. Meer dan tachtig procent van de handel in aandelen en aanverwanten in de VS geschiedt door computers, die geprogrammeerd zijn om bijvoorbeeld automatisch te kopen of verkopen als bepaalde koersen veranderen. Dit gaat natuurlijk steeds sneller (je kunt immers winst maken op koersveranderingen, die vervolgens zo weer om kunnen slaan) en heet '*High Frequency Trading*'.[20] Net als met de naamgenoot op het spoor, kunnen de gevolgen groot zijn als er iets uit de bocht vliegt. In mei 2010 ging het voor het eerst flink mis met wat de '*Flash Crash*' werd gedoopt. De Dow Jones-index kelderde zoals letterlijk nooit tevoren, een triljard (dat is duizend miljard) aan aandeelwaarde werd vernietigd en de handel moest worden stilgelegd.

Lang bleef onduidelijk wat nu precies de oorzaak van de crash was, maar dat het te maken had met handelscomputers die op elkaar waren gaan reageren, was wel duidelijk.[21] Wie even vermakelijke als angstaanjagende boeken over deze wereld wil lezen, kan te rade gaan bij economisch journalist Scott Patterson. Hij schreef eerst *The Quants* (over hoe wiskunde-nerdjes de aandelenhandel hadden overgenomen '*and nearly destroyed it*') en recentelijk *Dark Pools: The Rise of the Machine Traders and the Rigging of the U.S. Stock Market*. Alsof het allemaal nog niet erg genoeg is vloeien er '*dark pools of liquidity*', onreguleerbare bellen aan kapitaal, rond de wereld die op de meest onverwachte momenten kunnen toeslaan. Als het Hollywood was, zou Sigourney Weaver aan de slag kunnen gaan, maar het is echt, dus moeten wij er wat aan doen!

Groei?

En ten slotte over de economische groei, die door elke regering als panacee wordt beschouwd voor de maatschappelijke problemen. Het zijn niet de minste economen die momenteel stellen dat de periode van eindeloze groei echt voorbij is. Deze crisis toont het meer dan ooit aan. De input voor de economie zoals die momenteel bedreven wordt, is gewoon te duur. Grondstoffen zijn schaars aan het worden, fossiele brandstoffen in het bijzonder, en elk 'herstel' van de economie voert onherroepelijk tot nieuwe pieken in de prijzen van grondstoffen, brandstoffen en voedselprijzen. Een wrange grap is dan ook dat er maar één ding erger is dan de huidige crisis, namelijk het einde ervan, waarna de economische ontwikkeling weer als vanouds op gang zou komen. Dat zou onmiddellijk leiden tot een nieuwe voedselprijzencrisis (zoals we die in 2007 zagen voordat de crisis uitbrak) en piekende olieprijzen, waardoor er weer een nieuwe crisis zou ontstaan.

Het enige beleid dat tot een structurele oplossing zou kunnen leiden, zou dan ook drastisch moeten breken met het groeidenken, serieus werk moeten maken van een alternatieve energiepolitiek en voedselzekerheid centraal moeten stellen. Helaas is er nergens op de wereld, en zeker niet in de EU een toonaangevende politieke partij die dit op de agenda durft te zetten. Talloze politieke bewegingen, zoals de boerenbeweging Via Campesina, of in Nederland Platform DSE, en wij met z'n allen natuurlijk, weten dat wel en maken daar serieus werk van. Daar ligt dan ook precies onze 'taak'. Laat ze de kolere krijgen met hun crisis! Leve onze antikapitalistische alternatieven en bewegingen!

Noten:

1 http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/conjunctuur/publicaties/artikelen/archief/2013/2013-052-pb.htm.
2 http://www.platformdse.org/wp-content/uploads/Brochure-Beter-Meten-van-Welvaart-en-Welzijn _ PDSE _ 2012.pdf.
3 http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/conjunctuur/publicaties/conjunctuurbericht/inhoud/conjunctuurklok/toelichtingen/ck-03.htm.
4 Filmpje: http://www.youtube.com/watch?v=1gSCEDfhcxc
5 http://krugman.blogs.nytimes.com/2013/08/13/a-tale-of-two-flat-countries/? _ r=0.
6 http://www.globalinfo.nl/Recensies-enzo/bbc-over-crisis-in-nederland.html.
7 http://www.joop.nl/economie/detail/artikel/22394 _ kabinet _ snijdt _ niet _ 6 _ maar _ 8 _ miljard _ extra/.
8 http://www.bnr.nl/opinie/rob-jansen/602627-1308/column-rob-jansen-de-huizenmarkt-echt-herstel-of-een-valse-uitbraak.
9 http://www.woonbond.nl/nieuws/3228.
10 Zie overzicht bij Me Judice: http://www.mejudice.nl/artikelen/detail/leidt-psychologische-visie-op-woningmarkt-tot-ander-beleid.
11 Howard Nicholas, die een enerverende lezing gaf in ons Real World Economics programma bij CREA in Amsterdam (zie hier een verslag: http://www.globalinfo.nl/Nieuws/report-of-howard-nicholas-lecture.html).
12 http://www.nuzakelijk.nl/economie/3553644/probleemkredieten-in-spanje-nemen-verder-toe.html.
13 http://www.rtlnieuws.nl/economie/frankrijk-en-duitsland-drukken-pmi-eurozone.
14 http://www.bbc.co.uk/news/business-23655605.
15 http://www.mo.be/artikel/het-einde-van-yasuni.
16 http://www.globalinfo.nl/Recensies-enzo/philip-mirowski-met-nieuw-boek-over-het-tweede-zombieleven-van-het-neoliberalisme.html.
17 http://business.time.com/2013/08/23/computer-glitch-forces-nasdaq-to-halt-trading/.
18 http://online.wsj.com/article/SB10001424127887323906804579038712658611166.html.
19 http://www.independent.co.uk/news/business/news/wall-street-trading-in-turmoil-as-nasdaq-market-freezes-amid-glitches-8781241.html.
20 http://www.motherjones.com/politics/2013/02/high-frequency-trading-danger-risk-wall-street.
21 http://en.wikipedia.org/wiki/2010 _ Flash _ Crash.

80 jaar Pinksterlanddagen: een interview met Arie Hazekamp

Dit jaar werd het tachtigjarig bestaan van de Pinksterlanddagen gevierd. Tijdens het festival ontstond het idee om samen met portretfotograaf Bertus Gerssen op pad te gaan om verschillende bezoekers te interviewen en te fotograferen. Het interview met Arie Hazekamp, één van de organisatoren van de Pinksterlanddagen, is het eerste dat gepubliceerd wordt.

DOOR DENNIS DE LANGE

Wie ben je? Hoe oud ben je? En wat doe je in het dagelijks leven?
Ik ben Arie Hazekamp, ik ben 49 en ik werk in het onderwijs.

Wat is de Pinksterlanddagen? Kun je dat een paar zinnen uitleggen?
De Pinksterlanddagen, dat is een meerdaags festival waarbij politieke thema's, afgewisseld met een cultureel programma, centraal staan. De bedoeling is dat je op de plek zelf overnacht, het is ook een kampeergebeuren, met eten en drinken en een heel stuk sociale gezelligheid.

En die politiek, hoe krijgt dat vorm hier?
Dat zit met name in de onderwerpen van wat wij hier het inhoudelijke programma noemen. En dat zijn er de laatste tien jaar wel een stuk of dertig, en dat wordt in alle vormen aangeboden, zoals inleidingen, workshops, discussies en debatten.

En hoe lang bestaat de Pinksterlanddagen al?
Dit jaar vieren we tachtig jaar Pinksterlanddagen, maar dat klopt niet helemaal, want het terrein waarop het gehouden wordt, bestaat weliswaar tachtig jaar, maar de eerste pinkstermobilisatie werd al in 1924 gehouden. En daarna heeft het ieder jaar plaatsgevonden, met uitzondering van de oorlogsjaren.

Wat is een pinkstermobilisatie?
Nou, dat was een andere naam voor hetzelfde fenomeen. In 1924 is het op dezelfde manier geïntroduceerd: een meerdaagse bijeenkomst met politieke onderwerpen, en 's avonds cultuur en overnachten door middel van kamperen in tentjes. Je hebt een catering erbij, dus het is een soort minidorpje voor een paar dagen.

En waarom met Pinksteren? Heeft dat nog een bepaalde reden?
Ja, dat heeft een duidelijke reden. Want ook vroeger waren mensen met Pinksteren vrij, dus veel socialistische activiteiten, en die van andere bewegingen, werden juist op de christelijke feestdagen gehouden, omdat mensen dan niet hoefden te werken. Met Pasen waren er altijd congressen, met Kerst werd dat ook wel gedaan. Pinksteren is de enige tijd van het jaar dat je ook buiten kunt zijn. Vandaar met Pinksteren, dan is het seizoen ook een beetje gunstig.

Je vertelde net dat het terrein dit jaar tachtig jaar bestaat. Kun je iets vertellen over de geschiedenis van het terrein?
Het terrein is aangekocht in 1933. De vrije socialisten waren in die tijd hier in het dorp Appelscha vrij sterk vertegenwoordigd. Appelscha is een veendorp, en tussen de veenarbeiders liepen veel radicale links socialistisch georiënteerde types rond. Zij hielden hier in de bossen hun openbare bijeenkomsten in de kuil, zoals ze dat noemden, op de plek waar nu het openluchttheater is, dat overigens nu weer in volle glorie is hersteld. Daar hangt ook een informatiebord, dat onder andere herinnert aan die tijd. In 1933 veranderde het politieke klimaat heel erg, er kwam een enorme ruk naar rechts en de anarchisten, vrije socialisten, die hier wat wilden organiseren kregen geen toestemming meer om in het bos bijeen te komen. Er moest dus een alternatief verzonnen worden. Dit terrein was toen reeds gekocht, mede omdat de ontwikkelingen in de politiek al voorzien werden. De Pinksterlanddagen heeft hier echter in 1933 nog niet plaatsgevonden, er werd nog één jaar uitgeweken naar een andere locatie.

Waarom zaten de anarchisten überhaupt in het bos? Hadden ze geen zaaltje of een vergaderplek?
Dat had te maken met het feit dat het kampeerelement heel erg belangrijk werd gevonden. Je moet je voorstellen dat het met name de jongeren waren die dat organiseerden en die waren ook een beetje in de ban van de modieuze dingen uit die tijd, in de buitenlucht zijn en kamperen en vrij zijn.

Kamperen was toen in de mode?
Kamperen was in de mode, maar nog wel een liefhebberij van een select gezelschap. De grote gemeenschap en zeker de autoriteiten vonden het maar een zeer onzedelijke toestand, dat in tentjes, dat kon eigenlijk niet door de morele beugel van toen. Daarmee had het ook iets opstandigs, iets moderns en vooruitstrevends om in die tijd te gaan kamperen. Het was dus niet verboden, maar ook zeker niet *bon ton* in grotere delen van de samenleving.

Hoe lang ben je zelf al betrokken bij dit terrein en bij de Pinksterlanddagen?
Ik ben hier voor het eerst gekomen in 1985, gewoon als bezoeker. Er was toen een bijeenkomst, waarin gevraagd werd om een groep te vormen die de Pinksterlanddagen in 1986 wilde organiseren. De bedoeling was om dat jaar een hele grote internationale bijeenkomst te houden. Nou, dat leek me wel wat. Ik werd gewoon gegrepen door de hele traditie en de cultuur hier en er zit natuurlijk een geweldig stuk geschiedenis achter. En ik ben een geboren Groninger, dus ik had ook wel aansluiting met de mensen hier, want de meesten die hier stonden in die tijd waren met name Groningers, en ook wel Friezen, en dat schept toch altijd een extra band. Ik spreek ook Gronings bijvoorbeeld en de meeste anderen hier ook. Sindsdien heb ik in periodes altijd meegeholpen aan de organisatie van de Pinksterlanddagen.

Dat is een hele lange tijd. Is er veel veranderd sinds 1985?
Ja, wel iets. Het programma is veel uitgebreider geworden, doordat er veel meer groepen actief zijn met thema's of campagnes en die we daarom ook doelbewust uitnodigen. En veel organisaties vinden dat een heel goed idee, omdat ze hier een publiek vinden dat ze op eigen kracht niet bij elkaar kunnen krijgen. Hier zijn de laatste tien jaar gemiddeld wel zo'n vijfhonderd mensen aanwezig, dit jaar misschien iets minder omdat de weersverwachtingen heel slecht zijn. Ja, helaas is het natuurlijk niet zo dat het dan voor iedereen aanlokkelijk is om in een tent te gaan zitten, maar vijfhonderd is een behoorlijk publiek, dus dat mes snijdt aan twee kanten.

Welke groepen of organisaties organiseren dragen zoal bij aan het programma?
Nou, een groep die al jarenlang een belangrijke bijdrage levert is bijvoorbeeld GroenFront!. Dat is een voorbeeld van een eigentijdse activiteit; milieustrijd en ecologie. Die hele campagne die ze toen in Zuid-Limburg hebben gedaan, waar ze met de bevolking van Schinveld hebben geprobeerd de kap van een bos tegen te houden. Die is hier voorbereid bijvoorbeeld. De campagne is hier gelanceerd, met steun en feedback van mensen die hier toen waren. En het is natuurlijk ideaal om hier dat soort dingen een beetje wereldkundig te maken. Omdat je hier ook medestanders kunt vinden.

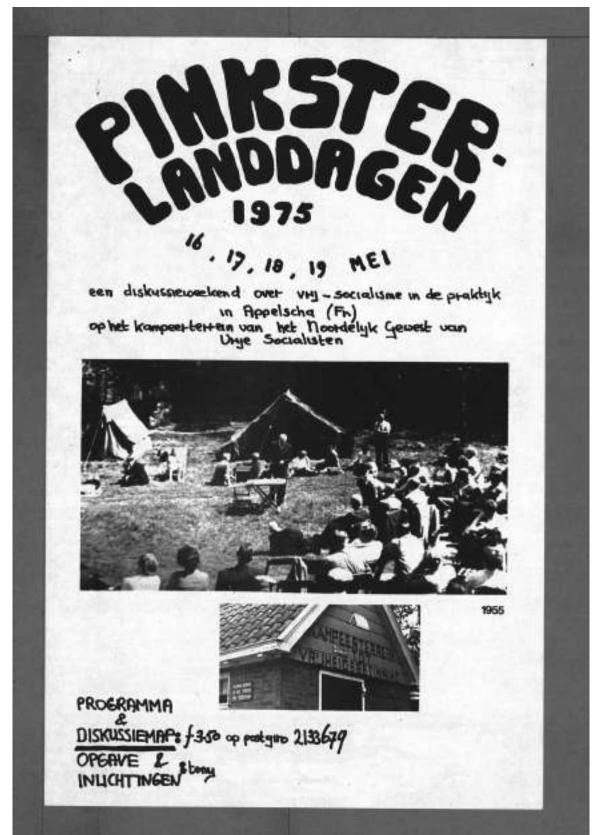
GroenFront! is hier dus al een tijdje. Zijn er ook onderwerpen die van de agenda zijn verdwenen sinds 1985?
Van oudsher was het antimilitarisme hier altijd een heel belangrijk onderwerp. Vroeger was er nog de dienstplicht, en had je de totaalweigeraars, mensen die principieel weigerden en ook geen vervangende dienstplicht wilden doen. Zij zijn van hieruit altijd heel erg gesteund, omdat de oudere mannen die hier zaten, ook dienstweigeraar zijn geweest in de jaren dertig, dus er was veel verwantschap. In de jaren tachtig had je de grote kruisraketten-discussie, daar waren hier ook activiteiten voor. De actiekampen rondom Woensdrecht vonden hier steun. En die Woensdrechters kwamen dan ook hier naartoe. Dus het antimilitarisme was een heel *hot item*, anti-apartheid idem dito, nou dat soort kwesties. Anti-apartheid is natuurlijk helemaal van de agenda verdwenen en antimilitarisme is ook niet meer heel erg sterk aanwezig. Bij de ouderen was ook geheelonthouding een belangrijk punt, en ook dat is als actiethema helemaal verdwenen, hoewel ik zelf vind dat de alcoholproblematiek er niet minder om is geworden. En de vrijdenkerij leefde heel sterk onder de ouderen, vooral het verzet tegen de kerk en dat je je af moest scheiden. Ja, ook dat zien we niet meer. Met name deze laatste twee thema's zijn met die generatie wel uitgestorven.

En zijn er thema's die echt nieuw zijn?
Dierenrechtenstrijd is niet helemaal nieuw, maar dat zit nu weer in een opgaande beweging. Het gaat ook vaak in golfbewegingen. En we hebben de afgelopen jaren ook heel sterk gezien dat die groepen zich hier manifesteren. En we hebben een herleving gezien van het ontstaan van echte expliciet anarchistische groepen in diverse steden. Nou, ook dat gaat in golfbewegingen. Dat gaat een periode zo, dan zijn de groepen er opeens weer en dan verdwijnen ze en dan tien jaar later zie je weer eenzelfde soort beweging. Dus ja, het is een mengeling van nieuwe thema's en oude thema's die regelmatig weer terugkeren.

Je zei net iets over alcohol. We zijn hier op een alcohol- en drugsvrije camping. Is dat altijd al zo geweest? Waarom was dat vroeger zo belangrijk?
Nou, het drugsvrije is van de moderne tijd, maar geheelonthouding, dat is echt iets van de oude socialistische beweging. Omdat men hinder ondervond van alcohol in tijden van strijd. Dronken mensen, daar heb je niets aan. En daarnaast waren de lonen niet riant, dus als daarvan ook nog eens flink deel opging aan alcohol, meestal vanwege de man des huizes, dan bleef er gewoon te weinig gezinsbudget over. En dat is wel mooi om te zien bij die anarchistische gezinnen, die besteedden dat geld aan boeken, aan een fiets, aan allemaal nuttige zaken zodat ze zich verder konden ontwikkelen. En daardoor waren deze gezinnen ook wel een beetje elitair, ze konden zich wat meer luxe veroorloven dan gezinnen waar wel de alcohol op tafel kwam. Want alcohol is altijd kostbaar geweest. Vroeger ook al.

Maar vroeger ging waarschijnlijk een groter percentage van het inkomen op aan alcohol dan vandaag de dag.
Dat denk ik ook, maar de alcoholconsumptie zelf, in liters per hoofd van de bevolking, is door de geheelonthoudersbeweging enorm afgenomen. En dat peil, van rond 1900 of van rond 1880, is pas in 1983 weer bereikt. Dus dan kun je wel nagaan wat voor een invloed die beweging gehad heeft. Pas met het toenemen van de welvaart is die consumptie weer op dat oude niveau gekomen.

Maar waarom is het vandaag de dag nog zo belangrijk, dat het hier alcoholvrij is?

Omdat het de sfeer op het terrein enorm ten goede komt. Ik beschouw mijzelf meer, hoewel ik de leeftijd niet meer heb, als onderdeel van de jongere generatie. De oude generatie, die echte geheelonthouders, die zijn wel bijna allemaal overleden. Maar ook wij hebben ons op een gegeven moment wel achter dat idee geschaard, omdat we doorkregen dat als we openlijk drankgebruik gingen tolereren, we dan ook de problemen die daarbij horen zouden tolereren: luidruchtig gedrag, foute bejegening van vrouwen bijvoorbeeld. Dat soort incidenten hebben we hier in het verleden ook wel gehad met groepen, die dachten dat ze hier toch wel openlijk konden drinken. We hebben ze daar op aangesproken en sindsdien gebeurt dat niet meer. Dat wil niet zeggen dat er niet gedronken wordt, maar dat gebeurt niet op het terrein, maar bij het kampvuur, dat semi-illegaal wordt gehouden, en in natuurlijk privé in de tenten. Maar daar heeft niemand last van en het veroorzaakt zeker geen overlast. Maar ik weet zeker dat wanneer we die druk eraf zouden halen, en we het zouden tolereren, dat we dan beslist meer problemen zouden ondervinden dan nu het geval is. Nu valt het eigenlijk heel erg mee, en hebben we nauwelijks problemen.

Iets anders... Ik denk dat veel mensen, die nog nooit van de Pinksterlanddagen gehoord hebben, bij het woord 'anarchisme' vooral zullen denken aan iets van honderd jaar geleden, aan de strijd van fabrieksarbeiders voor betere werkomstandigheden bijvoorbeeld. Waarom is het anarchisme vandaag de dag nog zo belangrijk?

Het is juist nog belangrijk, omdat gebleken is dat het anarchisme niet uitsluitend gebonden was aan de arbeidersbeweging. Het was natuurlijk van oorsprong een verzetsbeweging van arbeiders die in opstand kwamen tegen de ontzettende slechte omstandigheden. Heel legitiem ook om daartegen in verzet te komen. Maar het is daarna ook verworden tot een inspiratiebron voor de vrijheid. We zien dat eigenlijk voor het eerst terug bij de studenten van de jaren zestig, die het anarchisme weer op de agenda hebben gezet. Maar ook bij de sociale beweging in de jaren tachtig en de antiglobaliseringsbeweging van tien jaar geleden. Anarchisme levert vormen aan van leven zonder de traditionele vormen van hiërarchie, van al te straffe discipline en leiding en gehoorzaamheid. Het biedt aan iedereen in principe de ruimte om zich vrij te kunnen ontplooien, en nieuwe stappen te zetten in vormen van organisatie. Het is een hele basis-democratische beweging, waarvan de middelen voor iedereen ter beschikking staan.

Maar als je kijkt naar de lonen van vroeger, dan heeft de gemiddelde Nederlander het toch een stuk beter gekregen. Blijkt daar niet uit dat we veel problemen toch ook binnen onze huidige samenleving, binnen het huidige systeem kunnen oplossen?

Voor een deel wel, dat laat de geschiedenis ook steeds weer zien. Ik denk dat we ons ook niet moeten vergissen in de kracht van het systeem, en het systeem is ook niet per definitie alleen maar slecht. Ik bedoel, Kropotkin zei al dat wetten ook hele nuttige zaken regelen, maar dat betekent niet dat wetten ook meteen noodzakelijk zijn. Niemand staat elkaar voortdurend naar het leven in het dagelijks verkeer. De meeste mensen hebben de behoefte om zich gewoon netjes en sociaal op te stellen, als de omstandigheden er naar zijn. Dus wat dat betreft heeft het anarchisme een aantal basiselementen in zich die in alle tijden weer terug kunnen komen.

Het is een filosofie van de vrijheid. Dat inspireert mij namelijk ook. Dat je in principe de ruimte hebt, en de verantwoordelijkheid hebt, als je er wat serieuzer over nadenkt, om zelf wat van je leven te maken. En dat je niet afhankelijk bent van anderen, of van organisaties in de vorm van bemiddeling, dat die je levensgeluk zouden moeten kunnen bepalen. Dat kun je zelf. En het anarchisme zegt dat je ook het recht daartoe hebt, om jezelf te vormen en je eigen geluk te mogen creëren. Zo lang dat niet ten koste van een ander gaat, want het is wel een sociale vrijheid. Het is ook wel eens de gelijke vrijheid van allen genoemd, dat is ook een term die mij wel erg aanspreekt. Een vrijheid iedereen. Ik heb niet alleen het recht op die vrijheid en dat geluk, maar dat heb jij ook en dat heeft iedereen die om ons heen leeft. Iedereen heeft dat recht.

Hoe ga je daar zelf mee om, met het anarchisme? Wat doe je daar zelf mee in je leven, behalve het organiseren van dit festival?

Ja, nou kijk... Je komt op een gegeven moment op een leeftijd, dan krijg je een gezin en dan heb je een serieuze baan, en dan is dat het belangrijkst. En je hebt een zekere levenservaring, van hoe je met je medemensen omgaat, hoe je bent in dat sociaal verkeer, wat je omgangsvormen zijn, hoe je je opstelt in de samenleving, dat vind ik heel belangrijk. En ik ben niet zozeer een propagandist of een dominee, hoewel mijn lezingen hier soms anders doen vermoeden. Door te doen geef je voorbeelden, dat vind ik veel belangrijker. Daar kom ik ook altijd weer achter, ik vind het anarchisme ook geen exclusief voorrecht voor anarchisten.

Leg eens uit…

Nou, ik zie heel veel anarchisme om me heen, van mensen die op een zuivere, gelijkwaardige manier met elkaar om proberen te gaan. Dat is niet iets dat alleen wij praktiseren en propageren. Ik zie dat veel meer mensen dat doen. Ik zeg altijd, dat ik overal mensen van goede wil zie, die eigenlijk hetzelfde ideaal in hun dagelijks leven nastreven, als anarchisten doen.

Waarom zouden mensen die hier nog nooit zijn geweest hier een keer een kijkje moeten nemen?

Nou, ik denk dat wij hier met de Pinksterlanddagen, toch twee, drie dagen lang onze eigen utopie hebben. En, ik wil ook helemaal niet idealiseren of romantiseren, maar we hebben heel weinig problemen hier. We zijn hier nu ook weer met drie à vierhonderd mensen en er zijn eigenlijk heel weinig problemen. Er is wel

Het nieuwe nummer van De As (#183) is geheel gewijd aan het tachtigjarige jubileum van 'Appelscha'.

Aan de rand van het Nationaal Park Drents-Friese Wold in Appelscha bevindt zich het anarchistische kampeerterrein 'Tot Vrijheidsbezinning'. Het is dit jaar tachtig jaar geleden dat het terrein werd aangekocht om te dienen als thuisbasis voor de Pinksterlanddagen. De combinatie van een meerdaags festival met politieke bijeenkomsten en cultuur waarbij de honderden deelnemers hun tenten opslaan, is uniek.

Voor de tweede editie van de eenenveertigste jaargang van De As is een groot deel gewijd aan dit tachtigjarige jubileum van de Pinksterlanddagen. As-redacteur Arie Hazekamp schreef over deze voor anarchisten traditionele jaarlijkse dagen van debat, cultuuruitingen, kamperen en (soms) actie een stuk dat bij velen herinneringen zal oproepen, bij anderen herkenning en bij sommigen verbazing. Het artikel laat zich welhaast lezen als een petite histoire in vogelvlucht van de ontwikkelingen in de anarchistische beweging sinds de dertiger jaren in Nederland.

Met ingang van deze editie vindt u een nieuwe rubriek in De As, van de hand van Igor Cornelissen, journalist, onder meer voormalig redacteur van Vrij Nederland en expert op het terrein van de geschiedenis van het socialisme in Nederland. In de eerste aflevering van zijn 'Bijvangst' getitelde rubriek is onder de kop 'Hulp aan de klassenvijand' zelfs een heuse primeur opgenomen.

Verder in dit nummer de gebruikelijke rubrieken met een enigszins gewijzigde bezetting wat de auteurs betreft en een groot aantal boekbesprekingen.

Voor meer info, kijk op: http://tijdschriftdeas.wordpress.com/.

eens een incident, en er moet ook wel eens opgetreden worden, maar er wordt niet gepikt, er wordt niet ingebroken, er zijn geen geweldplegingen. De sfeer is hier heel goed. En het is ook altijd opvallend hoe makkelijk nieuwe mensen daar in meegaan. Er is ook heel weinig strak georganiseerd, maar de wc's zijn schoon, er wordt geholpen bij het groente snijden, als er wat moet gebeuren dan zijn er handen genoeg om even mee aan te pakken. Dus, dat is ook een voorbeeld van je moet het gewoon doen, je zet het neer en mensen pikken dat heel makkelijk op. Want ik denk dat een aantal van die anarchistische waarden ook echt in de mensen verankerd zit.

Een stukje anarchisme in de praktijk eigenlijk?
Ja, ook hoe je bijvoorbeeld met vriendschappen omgaat. Van vrienden verwacht je ook dat ze op een bepaalde manier met je omgaan, en jij met hen. Dat is eigenlijk wel anarchisme op microniveau en dat moet je dan op de een of andere manier zien uit te bouwen naar de samenleving. En niet door allerlei belangen te benadrukken, maar gewoon door je dienstbaar op te stellen, en je af te vragen wat nodig hebben om met elkaar een fatsoenlijk bestaan op te bouwen.

Kun je iets meer vertellen over de organisatie van de PL? Loopt het niet snel in de soep wanneer je een festival wil organiseren voor zo'n vierhonderd mensen met een organisatie zonder leiders en gezag?
Er is een voorbereidingsgroep en die bereidt het inhoudelijke programma voor, want je moet sprekers uitnodigen en zorgen dat de mensen hier komen, en dat geldt ook voor het culturele programma. Van de mensen die hier op het terrein een vaste plek hebben zijn er ook een aantal die bepaalde dingen doen in de organisatie. Jaar in jaar uit gaat dat zo, en je hoeft eigenlijk ook niets te vragen, mensen doen het uit automatisme. Je creëert de voorwaarden zodat dingen lopen. Er is catering, er is een keuken, maar de rest voegt zich wel op basis van die voorzieningen. Ja, en hoe dat gaat, dat weet ik ook niet precies, maar mensen pikken dat kennelijk toch altijd weer snel op. En af en toe wordt er wat omgeroepen, van denk hier aan of dit en dat gaat beginnen, of de bonnen moet je daar halen. Er wordt natuurlijk wel informatie verstrekt, zodat mensen gewoon hun gang kunnen gaan. Maar meer is er eigenlijk niet nodig.

Dat klinkt heel eenvoudig dus.
Ja, dat is het ook. Ik denk dat anarchisme helemaal niet zo ingewikkeld is.

Foto: Bertus Gerssen (www.bertusgerssen.nl)

De anarchie op papier

Een overzicht van naoorlogse anarchistische organisaties in Nederland

In het vorige nummer van Buiten de Orde *schreef ik een artikel over de archieven van de Nederlandse anarchistische beweging op het kampeerterrein in Appelscha. Ik beloofde toen dat hier geen vervolg op zou komen, omdat mijn losse aantekeningen voorlopig voldoende zouden zijn. Maar het liep anders: er werd een kast opengemaakt en achter een rij tijdschriften kwam een complete rij ordners en verhuisdozen tevoorschijn. Van een vijftal meters in een boekenrij is het bestand uitgedijd tot vijftien meter over een tijdsverloop dat de geschiedenis van nagenoeg de gehele anarchistische beweging tot 1980 beslaat. Daarin zitten nog grote gaten, maar die worden voor een deel opgevuld door archieven in het* IISG. *Voor de ordening en de beschrijving van deze archieven is het nu nodig een overzicht te maken van de anarchistische organisaties in Nederland vanaf 1945. Daarmee kunnen ook een aantal dingen worden rechtgezet die ik eerder niet helemaal exact heb beschreven, vooral rond het begin van de Federatie van Vrije Socialisten.*

DOOR JAN BERVOETS

De anarchistische wereld na 1945

De naoorlogse Nederlandse anarchistische beweging bestond uit de volgende stromingen:

Vrije Socialisten

De Vrije Socialisten rond het blad *De Vrije Socialist* van Gerhard Rijnders, beschouwden zich erfgenamen van het gedachtegoed van Ferdinand Domela Nieuwenhuis. Naast het blad waren ze vanaf 1945 georganiseerd in plaatselijke groepen met een nauwelijks actieve landelijke organisatie, die zich de Vrije Socialistische Vereniging (VSV) noemde. Zij keerden zich vóór de oorlog tegen iedere vorm van vakorganisatie en propageerden vooral de directe opstand als middel om tot revolutie te komen. Radicalere aanhangers waren de Alarmisten, waaronder men Piet Kooiman en Anton Constandse kan rekenen. Als individuen zijn ze ook na de oorlog van grote betekenis geweest. De Vrije Socialisten zijn tot 1951 zelfstandig blijven voortbestaan.

Anarcho-syndicalisten en sociaal-anarchisten

De anarcho-syndicalisten en sociaal-anarchisten, die wél voorstanders waren van organisatie en klassenstrijd via een vakbeweging van onderop, organiseerden zich in het Sociaal Anarchistisch Verbond en richtten in 1921 het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond (NSV) op als alternatief voor het door de Derde Internationale overgenomen Nationaal Arbeiders Secretariaat (NAS). Deze vakbond werd in 1944 ontbonden om plaats te maken voor de Eenheidsvakcentrale, die nieuwe kansen bood voor een brede syndicalistische beweging van onderop. Toen deze centrale ook weer door de communisten werd overgenomen, vormden anarchisten en leden van de Vierde Internationale het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVB). Het fonds van het NSV werd beheerd door een aparte stichting, de Rudolf Rockerstichting, die in 1945 door Albert de Jong werd opgericht. Opmerkelijk is dat zich bij het OVB ook Vrije Socialisten aansloten, zoals Joop Wandelee, die zelfs voorzitter van de Amsterdamse Centrale zou worden.

De Vrije Jeugd Vereniging en De Moker

De Vrije Jeugd Vereniging en De Moker zijn voortgekomen uit de geheelonthoudende jeugdbeweging, die zich organiseerde in een radicale levensstijl en een principieel antimilitarisme. Zij voerden ook klassenstrijd door directe actie, zoals werklozenmarsen, maar hadden geen affiniteit met vakbondsstrijd. Vanuit deze beweging kwam de Pinkstermobilisatie voort. In 1933 vormden aanhangers daarvan een stichting, die in Appelscha een terrein voor een kampeercentrum aankocht.

Het Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten

Een belangrijke antimilitarist die zich bij de Pinkstermobilisaties aansloot was Jo de Haas, die in het begin van 1945 werd gefusilleerd. Hij had een clandestien netwerk opgericht dat een sterke onderlinge band had. Het netwerk bestond uit veenarbeiders en kleine middenstanders, die zich als erfgenamen van het gedachtegoed van Ferdinand Domela Nieuwenhuis zagen, maar zich niet aansloten bij de Vrije Socialisten, omdat zij hun eigen affiniteiten hadden. In 1946 richtten zij — met steun van de Rudolf Rockerstichting — het Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten op. Zij plaatsten een door Tinus Veenstra ontworpen gedenkteken ter nagedachtenis van Jo de Haas en organiseerden opnieuw de

Albert de Jong: ‘Het gaat niet om de organisatie van anarchisten, maar om de organisatie van de anarchie’

Pinksterlanddagen. De Stichting tot Vrijheidsbezinning werd in 1941 verboden, maar het terrein hadden zij aan de roofzuchtige handen van de bezetter weten te onttrekken door het te verkopen. In 1949 kochten zij het terug en werd de stichting heropgericht.

De Nederlandse Bond voor Vrije Socialisten (NBVS)

Toen de NBVS werd opgericht, heeft men ook de vrije socialisten rond Rijnders opgeroepen zich daarbij aan te sluiten. Deze zijn echter niet op dat verzoek ingegaan, omdat met name Rijnders zich verzette. De NBVS verenigde dus de sociaal-anarchisten, de anarcho-syndicalisten en de Moker-jongeren samen in een centrale organisatie met plaatselijke afdelingen, die soms elk een eigen cultuur hadden. Syndicalisten, die zich solidair hadden verklaard met de gewapende strijd tegen Franco gingen samen met de veelal principieel geweldloze dienstweigeraars. De bond had een tijdschrift *Socialisme van onderop!*, dat werd gefinancierd door de Rudolf Rockerstichting en uitgeverij Plutarchus.

In 1949 stond de bond voor de taak een gemeenschappelijke visie over het anarchisme te formuleren, omdat zij werd uitgenodigd het congres van de Anarchistische Internationale bij te wonen. De discussie die toen ontstond leidde tot uittredingen en bestuursconflicten, omdat men niet tot een eenduidige omschrijving kon komen. Met name de anarcho-syndicalisten van de afdeling Haarlem trokken zich terug. Vanaf die tijd formuleerden zij de door Albert de Jong aan mij nagelaten uitspraak: 'Het gaat niet om de organisatie van anarchisten, maar om de organisatie van de anarchie.' Eén en ander betekende dat de NBVS ook de steun van de Rudolf Rockerstichting moest ontberen. Het blad *Socialisme van onderop!* geraakte in financiële moeilijkheden en hield in 1950 uiteindelijk op te bestaan.

Enige discussies ontstonden er binnen het NBVS toen een bundel essays van Jo de Haas, *Geest contra geweld*, niet bleek te worden uitgegeven door Plutarchus. Hieruit bleek dat het Noordelijk Gewest zich begon te ontwikkelen tot een draagkrachtige organisatie. Opmerkelijk is dat bestuursleden van het Noordelijk Gewest ook afdelingsbestuurders waren van de Bond, bijvoorbeeld Geert de Groot.

De FAN en de Federatie van Vrije Socialisten in Nederland

In 1952 brak de Vrije Socialistische Vereniging met de redactie van het blad *De Vrije Socialist*. Gerhard Rijnders was in 1950 overleden, en in 1952 bleek zijn weduwe het blad te hebben verkocht aan een Rooms-katholieke drukker. De VSV gaf toen een ander blad uit onder de titel *Recht voor allen*. In juli van dat jaar besloten de NBVS en de VSV - die zich in de praktijk nauwelijks van elkaar onderscheidden - samen te gaan in één organisatie, de Federatie van Anarchisten in Nederland (FAN) met als orgaan *Socialisme van onderop!*, waarin *Recht voor allen* werd opgenomen. Toen de fusie definitief was, heette het blad *Recht voor allen*. Het Noordelijk Gewest behield zijn eigen organisatie maar steunde de FAN wel.

Maar al gauw kwamen er bezwaren: ‘Wanneer de organisatie begint is er geen plaats meer voor de enkeling’ (1953). De FAN geraakte in ontbinding en tal van malcontenten, waaronder de oprichters, traden uit. In 1954 besloten degenen die bleven de naam van de organisatie te veranderen in Federatie van Vrije Socialisten in Nederland (FVS). De federatie is formeel blijven voortbestaan tot 1980. Leden van de FVS woonden in 1968 het eerste congres van de IFA in Carrara bij en stuurden in 1972 ook een afvaardiging naar het congres in Parijs. Het Noordelijk Gewest onderhield intussen contacten met de federatie. Buiten de federatie schaarden de uitgetreden Vrije Socialisten zich in plaatselijke groepen rond het blad *Vrijheid* en vanaf 1956 rond *De Vrije Socialist*, dat zich vanaf 1960 *De Vrije* was gaan noemen. In correspondentie is soms sprake van de heroprichting van de VSV. Mogelijk heeft er bij deze afbakening een uitruil van aanhangers plaats gevonden. Voor zowel de federatie als de Vrije Socialisten geldt, dat er tot de opkomst van Provo een afname was van het ledenaantal en een verkleining van de organisatie. Zo was het aantal abonnees op *Recht voor Allen* teruggelopen van duizend bij de oprichting van de FAN tot vierhonderd rond 1960. *De Vrije* verscheen aanvankelijk als een gestencild blad, om eerst in 1967 weer in offset te verschijnen.

De Federatie van Vrije Socialisten in de jaren '70 en zijn ontbinding

Een kentering kwam door Provo, dat de belangstelling voor het anarchisme deed herleven.
Vanaf 1960 bestonden er contacten tussen de redactie van *De Vrije* en de secretaris van de FVS, die in 1968 leidden tot een fusieafspraak. Dat kreeg zijn uitwerking in een herstructurering van de Federatie van Vrije Socialisten in 1971, met een jongere generatie in het bestuur en een gezamenlijke redactie van het blad, dat weer *De Vrije Socialist* zou heten. De eenheid binnen de federatie was van korte duur. In 1974 scheidde het Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten zich af, dat zijn eigen traditie van geweldloosheid niet kon verenigen met de sociaal-anarchistische klassenstrijdbenadering van de overige afdelingen. In 1995 kwam het tot een nieuwe scheuring door meningsverschillen over samenwerkingsverbanden met andere anti-autoritair geachte groepen. Daarna bleef de Randstad-afdeling (Den Haag, Amsterdam en Utrecht) nog als actieve organisator over.

De federatie is in die vorm tot 1979 blijven voortbestaan en in 1980 besloten ook de oudere federatieleden in Appelscha tot opheffing. De reden was dat ze geen aantrekkingskracht uitoe-

‘Wanneer de organisatie begint is er geen plaats meer voor de enkeling’

fende op de 'autonome' anti-autoritaire bewegingen die daarna kwamen (krakers, Onkruit, anti-kernenergiebeweging, anarcha-feministen); de federatie was niet meer representatief voor de beweging. Het was de bedoeling van de opheffers dat er vanuit de plaatselijke bewegingen nieuwe initiatieven zouden ontstaan om de organisatie te doen hergroeperen. Daarvoor werd er vanuit Utrecht en Den Haag in 1989 een anarchistisch congres in Den Haag georganiseerd, dat besloot een contactorgaan in stand te houden. Hieruit groeide geleidelijk een initiatiefgroep, de Anarchistische Federatie, die periodiek bijeen kwam en ook contacten zocht met anarchistische groepen in België. In 1982 werden er daarom halfjaarlijkse bijeenkomsten gehouden in afwisselend Nederland en in Gent. Tot een gestructureerde organisatie kwam het niet.

Vluchtige anarchistische contacten

Onafhankelijk zijn intussen Het Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten, het blad *De Vrije Socialist* en het Fonds Internationale Solidariteit blijven voortbestaan. Het Noordelijk Gewest had in 1995 te kampen met een intern conflict over de eigendomsrechten van het terrein in Appelscha. Er bestonden sedertdien twee organisaties, die elk een blad *Recht voor Allen* uitgaven.

In 1986 vond de legendarische Internationale Anarchistische Bijeenkomst in Appelscha plaats met vijftienhonderd bezoekers. Daarin werden ook beraadslagingen gehouden over een landelijke anarchistische organisatie, waarvoor een jaar tevoren het initiatief werd genomen door het Landelijk Anarchistisch Overleg (LAO). Dit overleg kwam van de grond en werd in stand gehouden tot 1990, toen er definitief een aantal groepen ontstonden, die het Landelijk Anarchistisch Samenwerkingsverband (LAS) gingen vormen. Naast groepen in Utrecht bestonden er ook contacten met Tilburg en Groningen, terwijl er ook een Amsterdamse federatie actief was. Dit correspondentienetwerk, dat geregeld landelijke bijeenkomsten hield, is tot 1997 blijven voortbestaan.

Opkomst van De Vrije Bond

Intussen begon langs andere wegen een anarcho-syndicalistische beweging vorm te krijgen. Vanaf 1985 werd er binnen het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVB), een in beginsel revolutionair-syndicalistische vakbond waarin anarchisten, trotskisten en later ook leden van de SP samenwerkten, een Bedrijfsorganisatie Collectieve Sector (BCS) opgericht. Deze groep zou moeten bestaan uit werknemers die hun salaris van de overheid of van door de overheid gesubsidieerde instellingen kregen; in de praktijk waren dit voornamelijk uitkeringsgerechtigden. Deze laatste groep, gevormd door anarchisten, experimenteerde met eigen bedrijven in zelfbeheer, hetgeen niet in overeenstemming was met de opzet van de OVB. Als zelfstandige organisatie vormden zij toen De Vrije Bond. Daarin trad ook de Centrale Utrecht toe, die in conflict kwam met het bestuur omdat het als sociaal actiecomité voor jongeren een eigen plaatselijk orgaan gesubsidieerd wilde zien.

De Vrije Bond vormde zich om tot een anarcho-syndicalistische discussiegroep over alternatieve economie met werkgroepen over zelfbeheer en sloot zich aan bij de Internationale Arbeiders Associatie (IAA). Ze verspreidde nog een Nederlandse versie van het IAA-bulletin, onder andere dank zij de contacten van Karl Kreuger. Maar de bond ontwikkelde zich meer en meer tot een anarchistische discussiegroep die meer leek op een federatie dan op een gespecialiseerde vakbond. Vanaf 2008 begon een discussie over de omvorming van de Vrije Bond tot een federatie met uitgesproken anarchistische – anti-parlementaire – principes en de oprichting van een afzonderlijke Anarcho Syndicalistische Bond (ASB). Deze discussie is in 2010 afgerond. De Vrije Bond definieert zich sedertdien als een landelijke anarchistische zelforganisatie. Op een in dat jaar ingekomen uitnodiging van de Internationale van Anarchistische Federaties (IFA) is geen positief antwoord gekomen wegens gebrek aan consensus.

De archieven

In de bewaarplaats van Appelscha bevinden zich nu het archief van de Nederlandse Bond van Vrije Socialisten, grote delen van het archief van de Federatie van Vrije Socialisten van 1953 tot 1971 en enkele stukken tot 1980, de stukken van het Anarchisties Kollektief Utrecht (dat een belangrijke rol speelde bij de herstructurering van de anarchistische beweging na het einde van de federatie), Tom Welschen van de Amsterdamse Spuigroep en een deel van het archief van het Noordelijk Gewest van Vrije Socialisten.

In het IISG bevinden zich stukken van de Federatie van Anarchisten in Nederland (archief Joop Wandelee) en van de Federatie van Vrije Socialisten uit 1971-1980 (archief Jan Bervoets), en aanvullingen hierop zijn te verwachten.

Het archief van de Vrije Bond bevindt zich bij het secretariaat in Amsterdam. Aanvullende gegevens zijn er in het archief van Karl Kreuger in het IISG.

AK Gent over AK Gent

DOOR AK GENT

Het oude AK

De geschiedenis van het Anarchistisch Kollektief begon in Gent, met de oprichting van het Revolutionair Anarchisties Kollektief (RAK) in 1977 aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent. Erg veel is er over deze periode niet echt bekend, aangezien de huidige AK-leden toen nog niet geboren waren. Er dwalen weliswaar nog een paar personen uit deze tijd rond, maar ook zij spreken niet veel over het RAK. Wat we wel te weten zijn gekomen, is dat het RAK destijds opgedeeld was in verschillende, onafhankelijke cellen. Daarnaast was er ook één van de leden die het later tot partijvoorzitter van de 'socialistische' partij zou schoppen, gevolgd door een promotie naar het ministerie van Binnenlandse Zaken, het ministerie van Economische Zaken en uiteindelijk zelfs meermaals vicepremier werd. Hoe sommige mensen goed kunnen beginnen om toch nog laag te eindigen... Ergens in de jaren '80 werd de organisatie hernoemd tot het Anarchistisch Kollektief (AK), maar ook deze periode blijft in schaduwen gehuld. In de jaren '90 en het begin van de jaren 2000 kende het AK vele ups en downs. Soms was er eens een actieve periode, dan was er weer minder animo.

In 2008 werd het intussen neergeslagen AK nieuw leven ingeblazen. Een aantal enthousiaste individuen besloot het stof weg te blazen en met een nieuwe groep van start te gaan. Er werden film-, info- en discussieavonden georganiseerd, men bezocht het concentratiekamp in Breendonk en voor het eerst in jaren werd er weer een afzonderlijke anarchistische 1 mei georganiseerd. In het najaar van 2008 werd in samenwerking met een aantal linkse studentenorganisaties een blokkade op poten gezet om te verhinderen dat Filip Dewinter, kopstuk van de extreemrechtse partij Vlaams Belang, toegang zou krijgen tot de gebouwen van de universiteit waar een debat was georganiseerd door de Nationalistische Studentenvereniging (NSV). Ongeveer driehonderd studenten zakten af naar de plaats van het debat om de NSV en Dewinter te verhinderen hun racisme op de universiteit te komen verkondigen. Na enkele schermutselingen zowel binnen het gebouw als aan de ingang werd het debat door de rector afgelast. Dewinter had geen voet binnen het gebouw gezet, wat de actie tot een groot succes maakte. Er werd in hetzelfde jaar eveneens een solidariteitscampagne met S*hell to sea* gelanceerd.[1] Hierbij werden alle tankstations van Shell in Gent een tijd geblokkeerd. De komende jaren zou dit thema nog regelmatig op de voorgrond treden. Naast deze acties was het AK in deze periode ook verantwoordelijk voor een vijftal muurkranten, die voornamelijk werden verspreid in de omgeving van de verschillende universiteitscampussen.

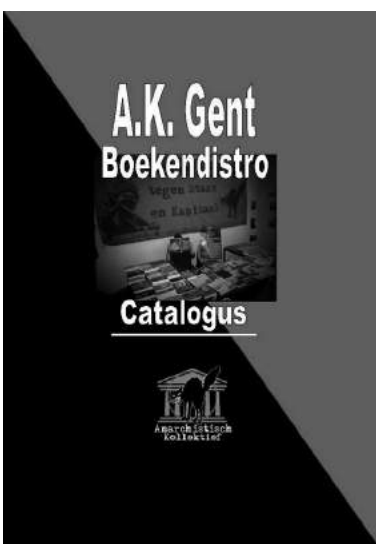
Het jaar daarop, 2009, lag de focus voornamelijk op praat- en filmavonden. Daarnaast nam het AK ook het initiatief om protest aan te tekenen tegen de zogenaamde 'combitaks', een boete van 100,- euro die werd gecamoufleerd als de kosten voor het vervoer in een politiewagen. Bij de eerdere betoging tegen de NSV werd 238 mensen deze boete aangesmeerd nadat zij administratief waren aangehouden.[2] Er werd veel energie gestoken in een antikapitalistische 1 mei-demonstratie in navolging van de succesvolle viering in 2008. Deze demonstratie trok twee- á driehonderd mensen, maar de politie trad hard op en bleef drukkend aanwezig.[3] Dit terzijde gelaten was de betoging echter wederom een succes en werd ze afgesloten door de herkraak van een recent ontruimd pand in het centrum van Gent en een discussie aldaar.

Na deze periode verdween bij een deel van het AK de motivatie en zin om nog verder te gaan, onder meer door de combinatie van eindeloze vergaderingen en interne ideologische discussies. Een paar personen die nog wel gemotiveerd waren, organiseerden nog een aantal activiteiten zoals filmavonden, twee publicaties en een discussieavond over wetenschap en technologie, maar dit werd niet langer gedragen door het hele AK. Het was elke keer een initiatief in naam van de gehele groep maar het werk van een paar individuen. In de herfst van 2010 werd er door die individuen nog een inleidende lezing over anarchisme voorbereid, de grondslag van de huidige lezing. Er werden daarna nog verschillende pogingen gedaan om het tij te keren via interne hervormingen maar dit leidde tot niet meer dan af en toe een halve heropleving.

In 2011 sloot het AK zich aan bij de Vrije Bond, wat voor een heropleving zorgde. Onder de gedeelde naam AK/Vrije Bond nam het AK deel aan een aantal betogingen en (stakings)piketten. De inleidende lezing over anarchisme werd afgemaakt en in maart gegeven aan de universiteit. Deze lezing lokte een kleine vijftig geïnteresseerden en werd afgesloten door een lange maar boeiende discussie. Het AK betuigde zijn steun aan de Field Liberation Movement (FLM) nadat hun actie tegen een experimenteel veld in Wetteren massaal werd gecriminaliseerd en zocht in verband met de samenkomst 'Perspectieven in de strijd tegen het kapitalisme' ook contact met de *Catholic Worker* (christen-anarchisten) en de Internationale Kommunistische Stroming (IKS).

Maar ook de aansluiting bij de Vrije Bond mocht niet baten want het AK verviel al snel weer in zijn eerdere patroon: de vergaderingen lokten steeds minder mensen en ook al namen mensen nog steeds deel aan de acties, ze werden slechts door een paar individuen georganiseerd. Zelfs de mensen die tot dan de acties nog organiseerden, waren het beu alles zelf te doen. Als kers op de taart verloor het AK door laksheid eveneens zijn erkenning aan de Universiteit Gent. Omdat het zo jammer is om de hoop op te geven, besloot iemand van het ineengestorte AK in de zomer van 2012 nogmaals een poging te wagen de organisatie nieuw leven in te blazen en er werd een mail rondgestuurd, waarin iedereen die interesse had in het nieuwe project werd uitgenodigd. Eén persoon van de lijst reageerde, enkele kennissen kwamen mee rond de tafel zitten en het nieuwe Anarchistisch Kollektief was geboren.

Het nieuwe AK

Die nieuwe groep bestond grotendeels uit studenten. Om andere geïnteresseerden bij de groep te betrekken werd een open vergadering op poten gezet die talrijk werd bijgewoond. Contacten werden gelegd en enkelen bleven en zijn deel gaan uitmaken van het huidige AK. Niet dat we het ooit als doel stelden, maar met de eerste activiteit van de nieuwe groep haalden we de media. Omwille van de aankomende gemeenteraadsverkiezingen hadden we ter opwaardering van de stembrief een avond van stembrieforigami georganiseerd, en dat bericht werd onder meer door de kranten *De Standaard* en *Het Nieuwsblad* en de website van het nieuws van de openbare omroep opgepikt. Ook kwam de libertaire studiegroep samen rond het thema 'een economie buiten het kapitalisme?'. Het concept van zo'n libertaire studiegroep is een kleinschalige maar verdiepende activiteit waar gediscussieerd wordt over een onderwerp waarvan iedereen verwacht wordt op voorhand voorbereidende teksten (door de organisator uitgekozen) gelezen te hebben. Maar als je niet genoeg tijd hebt om alle teksten te lezen, ben je uiteraard nog steeds welkom.

In november organiseerden we de reeds vernoemde open vergadering en een drukbezochte presentatie over speciesisme,[4] die in december gevolgd werd door een libertaire studiegroep over het thema 'veganisme en anarchisme'. Aan de universiteit organiseerden we in samenwerking met de studenten filosofie een boekbespreking over het onlangs vertaalde werk van Max Stirner, *De enige en zijn eigendom*. Ondertussen werd beslist om de vorig jaar verloren erkenning aan de universiteit, waaraan subsidies en gebruik van de universiteitsinfrastructuur verbonden zijn, voorlopig niet opnieuw aan te vragen. Het leek een deel van de groep weinig consistent om als anarchist subsidies te ontvangen en erkenning van de staat of universiteit te moeten vragen. Bovendien maakte de bureaucratische rompslomp die hiermee samenhangt ons weinig enthousiast. Daarnaast waren we van mening dat onze aanwezigheid op de universiteit en hogescholen niet afhing van al dan niet erkend worden, maar van de moeite die we zelf zouden doen om te gaan flyeren en posters op te hangen.

Na de winterstop waartoe de examens ons dwongen presenteerden we in maart het 'Nooit meer fascisme'-weekend. Hierop bezochten we de expositie 'De laarzen van de leeuw' over extreemrechts in Vlaanderen, het Holocaustmuseum Kazerne Dossin en voor een tweede keer het Fort van Breendonk. Een kameraad getuigde over zijn ervaringen bij het Vlaams Nationaal Jeugdverbond, een jeugdbeweging die nog het best met de Hitler Jugend te vergelijken valt. Een week later organiseerden we een derde libertaire studiegroep, ditmaal over nationalisme. Later op het jaar hielden we nog een libertaire studiegroep met als thema 'anarcha-feminisme'. De teksten voor alle libertaire studiegroepen zijn overigens terug te vinden op onze website.

Op de internationale alternatieve boekenbeurs brachten we een presentatie over een brochure die we maakten: *Wat is anarchisme?*, waarin we bevattelijk proberen uit te leggen wat anarchisten willen (hoe onze utopie eruit ziet), hoe de huidige maatschappij eruit ziet, hoe anarchisten dat willen veranderen, een korte geschiedenis van het anarchisme en ten slotte een beschrijving van hoe het anarchisme vandaag eruit ziet door te tonen welke strijden er vandaag de dag zoal zijn. Ook organiseerden we een lezingenreeks over anarchisme die tot doel had mensen kennis te laten maken met deze traditie en haar praktijk vanuit een theoretische invalshoek. Gedurende vier weken organiseerden we vier lezingen over het historisch en modern sociaal anarchisme, het individualistisch anarchisme[5] en het post-anarchisme[6]. Deze lezingen werden druk bezocht en waren voor velen een eerste of tweede kennismaking met het anarchistisch gedachtegoed.

Ondertussen werd in het Belgisch parlement voor een uitbreiding van de Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS-boetes) gestemd. Deze GAS-boetes worden door flikken en speciale ambtenaren toegekend aan wat zij als 'overlast' of 'asociaal gedrag' bestempelen,[7] en deze boetes kunnen vanaf de leeftijd van 14 jaar worden toegekend en kunnen oplopen tot 350,- euro.

Te midden van het massaal protest van organisaties uit het middenveld en linkse politieke partijen, die deze boetes als ondemocratisch en geldklopperij omschreven, verspreidden wij een muurkrant die opriep om niet te betalen en deze GAS-boetes als onderdeel van de groeiende controlestaat omschreef, naast het groeiende blauw op straat, de camera's die overal geplaatst worden enzoverder. Met enkele kameraden zakten we af naar de nationale betoging in Brussel tegen het bestaan van dit repressie instrument en deelden er flyers uit.

In augustus stonden we met onze boekenstand drie dagen op het hardcore-punk festival Ieperfest waar we een presentatie gaven over onze brochure 'Wat is anarchisme?'. We organiseerden doorheen het jaar ook twee benefieten, een spelavond met een volkskeuken om onze kosten te betalen en ook bij de Vrije Bond werden werkingsmiddelen aangevraagd. Die middelen werden naast het bekostigen van propagandamateriaal vooral gebruikt om onze boekenstand te kunnen financieren. Met die boekenstand gingen we meermaals op de universiteit staan om ons bestaan en onze aanwezigheid te laten blijken en mensen over anarchisme te informeren.

De studentenpopulatie was waarschijnlijk de groep waar we tot nu het meeste aandacht op richtten, wat een gevolg is van het feit dat de meesten uit ons kollektief zelf studenten zijn. Wij zien onszelf echter ook als een brug tussen de reeds bestaande anarchistische initiatieven en ideeën enerzijds en allen, niet enkel studenten, die daarover meer willen weten anderzijds. Doorheen het hele jaar bleven we dan ook berichten verspreiden van andere anarchistische initiatieven en evenementen in Gent en elders. De aard van de meeste activiteiten bleef gedurende het hele jaar eerder intellectueel, met de bedoeling om mensen kennis te laten maken met het anarchistische gedachtegoed.

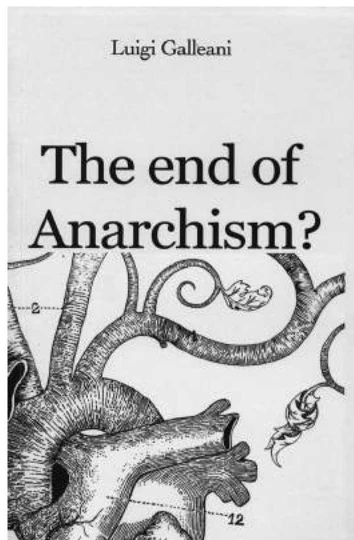
Na een jaar van heropstarten en heroriënteren zijn we ervan bewust dat het nodig is om het anarchistische gedachtegoed niet enkel te verspreiden en te verdiepen, maar ook om het toe te passen. In de komende periode hopen we dan ook onze inleidende en informerende activiteiten verder te zetten en vooral aan te vullen door ons in de strijd in te schakelen.

Noten:

1 Zie http://www.shelltosea.com.
2 Deze taks werd uiteindelijk anderhalf jaar later afgeschaft door de stad Gent zelf na een blunder van de politie. Bij een *streetrave* tegen een optocht van het extreemrechtse Nieuw-Solidaristisch Alternatief (N-SA) hadden zij namelijk 409 mensen aangehouden, onder hen een zéér groot aantal omstaanders en mensen die niets met de *streetrave* te maken hadden.
3 In december waren er in een Gentse winkelstraat verschillende ruiten gesneuveld na een antikapitalistische demonstratie. Dit werd door de politie als reden genoeg gezien om op 1 mei iedereen, stuk voor stuk, grondig te identificeren.
4 Discriminatie op basis van (dier)soort. Zoals racisten op basis van 'ras' discrimineren en seksisten op basis van sekse, discrimineren speciesisten op basis van (dier)soort.
5 Of: anarchistisch individualisme, zoals degene die de lezing bracht het zelf liever noemde.
6 Post-anarchisme staat voor poststructuralistisch anarchisme, waarbij de synthese wordt gemaakt van de postmoderne methode van deconstructie en het bredere anarchistisch denken.
7 Dit gaat van zaken als diefstal en nachtlawaai tot, in sommige steden, de eendjes voeren, belletje trek doen, op de leuning van een bank zitten of aan waarzeggerij doen.

Voor meer info en contact: anarchistischkollektief.wordpress.com / anarchistischkollektief@riseup.net

Sjakoo's Boekentips

Luigi Galleani
THE END OF ANARCHISM
2012, 121 pag., € 5.10
Elephant Editions, London, Zonder ISBN

Galleani was een Italiaanse anarchist die tussen 1901-1919 actief was in de Verenigde Staten en wordt door veel historici gezien als een anarcho-communist en een insurrectioneel anarchist. Hij is het bekendst vanwege zijn enthousiaste steun voor de 'propaganda van de daad', i.e. het gebruik van geweld om 'tirannen' en 'onderdrukkers' uit te schakelen en om deze daden als katalysator te laten fungeren voor de omverwerping van overheidsinstituties. Luigi Galleani is ook zeer bekend vanwege zijn functie als redacteur van het vanuit de VS opererende Italiaanstalige tijdschrift *Cronaca Sovversiva*, dat verscheen in de jaren 1903-1918.

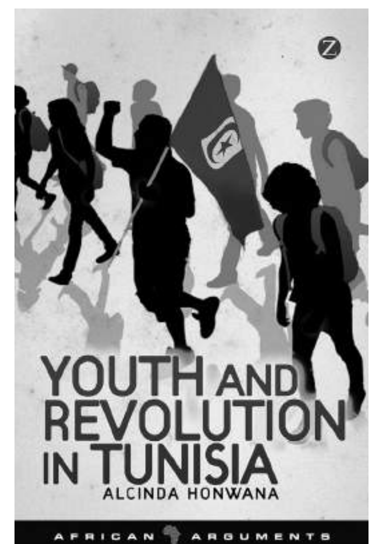
Dit is een nieuwe editie van zijn boekwerk *The End of Anarchism*?, dat voor het eerst in 1925 werd uitgegeven in één band. Het was een uitgebreide versie van een reeks artikelen die zo'n twintig jaar daarvoor waren verschenen in *Cronaca Sovversiva*. Die reeks was een antwoord op een artikel van de voormalige anarchistische militant Saverio Merlino, die een parlementaire socialist was geworden, en die stelde dat de anarchistische beweging niet langer vitaal of van belang was. Aanvankelijk bedoelt als repliek, ontwikkelde de bundeling teksten zich tot een eloquente uiteenzetting van Galleani's eigen concept van anarcho-communisme, tot zijn meest organische theoretische werk. Zijn tijd- en strijdgenoot Errico Malatesta, die weliswaar in zeer veel opzichten van mening verschilde met Galleani omschreef het boekwerk als 'een lucide weergave van telkens terugkerende problemen van het anarchisme in relatie tot de pseudo revolutionaire bewegingen'.

Renzo Novatore
OP NAAR HET SCHEPPENDE NIETS
2013, 69 pag., € 5,00
Roofdruk Edities, Amsterdam, Zonder ISBN

Novatore roept op tot een destructieve revolutie gebaseerd op grote passies en ideeën, op de dromen en wensen van een 'ik' die sterk van overtuiging is. Die revolutie is meer dan ooit nodig om ons uit dit moeras van middelmatigheid te halen. Hiervoor is een opstand van het proletariaat nodig, een opstand die verder gaat dan een opstand voor een 'gevulde buik', maar de vorm zou moeten hebben van een opstand ter realisering van een 'volwaardig leven'. Hoogdravend en theatraal proza dat aan lang vervlogen tijden doet denken maar dat in bepaalde Italiaanse anarchistische kringen (de 'insurrectionalista' – de opstandigen) nog gemeengoed is. Deze tekst is sterk in de geest van Stirners en Nietzsches gedachtengoed geschreven. Novatore leefde van 1890-1922, en was van boeren komaf. Hij weigerde na een paar maanden nog verder naar school te gaan, werd een autodidact die zichzelf bekend maakte met de werken van Stirner, Nietzsche, Wilde, Ibsen, Beaudelaire en vele anderen. Vanaf zijn achttiende actief in het anarchistisch milieu en al snel in conflict komend met de 'sterke arm'. Hij zat drie maanden in de bak wegens het platbranden van een kerk, en werd gezocht wegens diefstal en beroving. Vanaf 1914 schreef hij in diverse anarchistische bladen, deserteerde tijdens de Eerste Wereldoorlog en werd bij verstek ter dood veroordeeld. Niks meer te verliezen dook hij onder en trok het land door terwijl hij de gewapende opstand tegen de staat propageerde. Hij werd gevangen genomen om enige maanden later met een amnestie weer vrij te komen. Opnieuw betrokken bij diverse opstandjes en overvallen. De zomer van 1922 wist hij aan een fascistische moordaanslag te ontkomen door zich met handgranaten een weg naar de vrijheid te bombarderen. Op 29 november 1922 werd hij bij het verlaten van een taveerne door 'carabinieri' doodgeschoten. Mooie uitgave van deze relatief nieuwe Amsterdamse anarchistische uitgeverij.

Alcinda Honwana
YOUTH AND REVOLUTION IN TUNISIA
2013, 256 pag., € 17.40
Zed Books, London, ISBN 9781780324616

De opstand in Tunesië wordt algemeen gezien als de eerste waarlijke revolutie van de eenentwintigste eeuw, een opstand die als aanjager voor een hele reeks opstanden in de regio zou dienen, die in de mainstream media als de 'Arabische Lente' aangeduid wordt. Alcinda Honwana gaat veel dieper dan de oppervlakkige verslagen over wat er plaatsvond door de beslissende rol van jeugd te onderzoeken en dan met name van de cyberactivisten. Puttend uit verse getuigenissen van degenen die de opstand vorm gaven, beschrijft het boek tot in detail de ervaringen van jonge activisten gedurende de eerste 29 dagen van de opstand en de uitdagingen waarmee zij geconfronteerd werden nadat het regime instortte en de regeringspartij ontmanteld werd. Vandaag de dag, nu oude en nieuwe gevestigde politieke krachten het politieke vacuüm opvullen dat ontstond door Ben Ali's vertrek, lopen de spanningen tussen de oude en de jonge generaties weer op.

Boekbespreking

Joaquín Pérez Navarro
One Man's War in Spain. Trickery, Treachery and Thievery
2013, 256 pag., € 9.65
Christie Books, , ISBN 9781873976623

De verzamelde herinneringen en documenten in dit boek die door de auteur bij leven op papier zijn gezet, sommige destijds gepubliceerd, vele niet, geven een feitelijk onderbouwde visie op de Spaanse Burgeroorlog die velen, die alleen de geïdealiseerde visie op de Burgeroorlog en de rol van de anarchisten kennen, de schellen van de ogen kan doen vallen. De auteur behoorde tot de waarlijk revolutionaire stroming binnen de CNT-FAI, nam deel als militielid aan de Durruti Colonne, toen die gemilitariseerd werd vertrok hij en sloot zich in Barcelona aan bij de groepering De Vrienden van Durruti, om zich na de meidagen van 1937 en de contrarevolutie vol losbarstte aan te sluiten bij de gemilitariseerde restanten van de IJzeren Colonne. Hij beschrijft in deze verzameling losse artikelen dat de revolutionaire structuren van de anarchistische en anarcho-syndicalistische beweging van binnenuit en van buitenaf ondermijnd werden. De woede en het revolutionaire vuur spat van de bladzijden. We lezen over het verraad van de aanhangers binnen de CNT-FAI van collaboratie met de Republikeinse regering en de communisten (PCE) en hoe ze telkens weer als brandblussers en handlangers van de regering en de door Stalin gestuurde PCE ageerden. Joaquín Pérez onderbouwt zijn verhaal met een reeks bijlagen waarin vele voorvallen gedocumenteerd worden.

Sander Janzweert
Fietstocht van Amsterdam naar Berlijn
2012, 94 pag., Gebonden oblongformaat, € 34,50
Dolle Hond, Amsterdam, Zonder ISBN

Na een lange stilte eindelijk weer een nieuwe uitgave van Uitgeverij de Dolle Hond. Dit keer geen piratenuitgave of herdruk van een oude interessante in de vergetelheid geraakte tekst maar een prachtig vormgegeven en hand gebonden boekwerk, compleet in meerkleurendruk gestencild, dat veel meer is dan de titel in eerste instantie misschien suggereert. De auteur maakte, geïnspireerd door de radencommunist Ernst Froebel (lid van de ondergrondse groep Rote Kämpfer), die in de jaren dertig van de vorige eeuw – tijdens het naziregime – koerierend op een fiets heen en weerde pendelde tussen Berlijn en Amsterdam, een tocht van Amsterdam naar Berlijn. Onderweg doet hij allerlei plekken aan en ontmoet bijzondere persoonlijkheden, duikt in de lokale sociale geschiedenis, duikelt oude sprookjes op, verhaalt over een excentriekeling die droomde van vliegen, ontdekt een passagiersvliegtuig dat uit de toenmalige DDR ontsnapte, beschrijft (af en toe met een vette knipoog) de flora en fauna die hij onderweg aantreft. Vindt een tempel van de dorpsgek Gustav Nagel die het als een van de weinigen mondeling tegen de nazi's en hun jodenvervolging durfde op te nemen en dat moest bekopen met jarenlange opsluiting in concentratiekampen. Na de oorlog werd hij door de nieuwe dictatuur van de DDR in het gekkenhuis opgesloten, omdat hij zich ook niet naar hun ideeën conformeerde. Een aanrader en qua vormgeving en uitvoering zeker het origineelste boek dat we in 2012 hebben binnen gekregen!

P. Albers
Gevangen in het Veen. De geschiedenis van de Emslandkampen
2005, 176 pag., € 19.95
Friese Pers Boekerij, Leeuwarden, ISBN 9789033005411

De auteur beschrijft 1vijftien 'vergeten' Duitse concentratiekampen langs de grens van Groningen en Drenthe. De gevangenen arbeidden zich letterlijk dood door met handen en spades het veen te ontginnen. In 1933 werden de zogenaamde Emslandkampen gebouwd. Eerst als concentratiekampen voor tegenstanders van Hitler, later voor het opsluiten van krijgsgevangenen uit Frankrijk, Italië, Polen en Rusland. Zonder machines, slecht gevoed en gekleed, moesten de dwangarbeiders onder vreselijke omstandigheden met slechts een schep het veen ontginnen. Velen vonden een onherroepelijke dood.

Al de besproken boeken zijn verkrijgbaar/bestelbaar bij de betere boekhandels (Fort van Sjakoo te Amsterdam, Rosa te Groningen en de Rooie Rat te Utrecht). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de laatste alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken daar.

Fort van Sjakoo,
Jodenbreestraat 24 te Amsterdam,
020-6258979, info@sjakoo.nl, http://www.sjakoo.nl.

Sjakoo's Boekentips

Boycot
van de Olympische Winterspelen in Rusland?

Een boycot van de Olympische Spelen of een ander groot sportevenement is een zeldzame aangelegenheid. Toen cabaretier Erik van Muiswinkel in 2008 opriep tot een boycot van de Olympische Spelen in China, vanwege de slechte mensenrechtensituatie in dat land, riep dat vooral veel hoon en weerstand op. Nu ligt er een breder gedragen en meer internationale oproep voor een boycot van de Olympische Winterspelen die volgend jaar februari in het Russische Sotsji gehouden worden. Reden hiervoor is de nieuwe Russische wet die propaganda voor niet-traditionele seksuele relaties verbiedt.

door Mark Akkerman

Oproep
De Britse acteur en schrijver Stephen Fry schreef begin augustus een open brief aan premier Cameron en het Internationaal Olympisch Comité (IOC), met een indringend geformuleerde oproep tot een boycot of verplaatsing van de Spelen: 'Een absolute ban op de Russische Winterspelen van 2014 in Sotsji is eenvoudig essentieel. (...) Poetin mag tot geen enkele prijs gezien worden als iemand die de goedkeuring van de beschaafde wereld heeft. Hij [Poetin] maakt zondebokken van homoseksuele mensen, zoals Hitler dat met joden deed. Daar mag hij niet mee wegkomen.'

Deze oproep leverde een flinke én serieuze publieke discussie op. Hoewel geen enkele overheid of atleet de oproep volgde, en volgens peilingen ook de meerderheid van de publieke opinie in diverse landen tegen een boycot of verplaatsing was, sloot bijvoorbeeld een flink aantal groepen die strijden voor LGTBQ-rechten zich wel aan [LGTBQ staat voor *Lesbian*, *Gay*, *Transgender*, B*isexual* en *Queer* – red.] In Nederland schreef acteur en zanger Willem Spaaij een brief aan Rutte in de lijn van Stephen Fry.

Waarom deze oproep bredere weerklank vindt dan de oproep tot een boycot van de Zomerspelen in Peking is niet direct te verklaren. Mogelijk speelt mee dat het nu specifiek om een nieuwe wet, een fikse verslechtering van de situatie, gaat, en er in China sprake is van doorlopende ellende, waar, overigens onterecht, nog wel enige verbetering in waargenomen wordt. Erik van Muiswinkel, die de oproep van Fry steunt, observeerde: 'Je ziet nu dat homoseksualiteit dichter bij de mensen staat dan de schending van mensenrechten.'

De regering-Poetin lijkt intussen niet onder de indruk van de oproep of van enige andere kritiek aangaande de nieuwe wet. Vice-premier Dmitry Kozak liet het IOC weten dat er geen sprake is van discriminatie en dat de nieuwe wet slechts bedoeld is om kinderen te beschermen tegen informatie over niet-traditionele seksuele relaties.

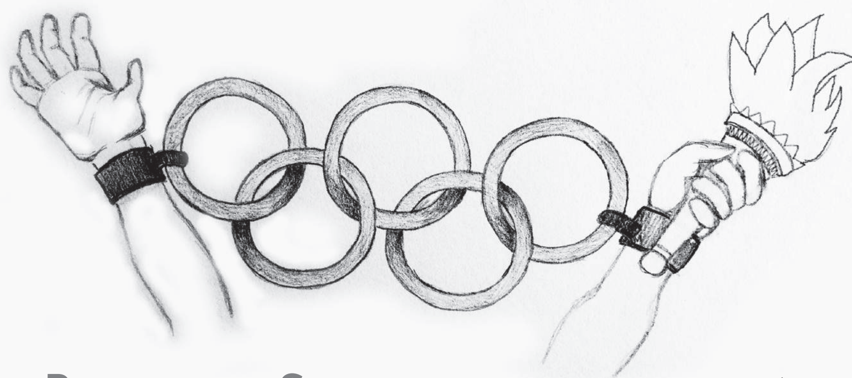
Voldoende reden voor een boycot?
De manier waarop de autoriteiten in Rusland met niet-hetero's omgaan is niet iets van vandaag of gisteren. De nieuwe wet is weliswaar een fikse stap verder in de verkeerde richting, maar het is geen opzichzelfstaand iets. De stigmatisering van LGTBQ-mensen is een voortdurende zaak, die heeft geleid tot politionele en publieke agressie, waartegen niets ondernomen wordt, en tot het zich steeds minder openlijk manifesteren van Russische LGTBQ's. Volgens Human Rights Watch wordt het bestaan van LGTBQ's in Rusland wel getolereerd, zolang ze maar niet als zodanig zichtbaar zijn in de publieke ruimte.

Een belangrijke reden voor deze houding, die ook in de open brief van Fry naar voren komt, lijkt het profileren van 'Russische' waarden te zijn door deze af te zetten tegen 'Westerse, liberale' waarden. (Of het Westen echt vrij is op het gebied van seksualiteit en gender, is een andere vraag, die wat mij betreft met 'nee' beantwoord moet worden, maar die ik hier nu verder onbesproken laat.) Daarop aansluitend wordt gesteld dat mensen die te gast zijn in Rusland, zoals atleten, officials en toeschouwers, tijdens sportevenementen het fatsoen moeten opbrengen zich te schikken naar de daar geldende wetten.

Dat er iets grondig mis is mag dus zonder meer wel gesteld worden. Dat dit protest gerechtvaardigd is hoeft ook geen punt van discussie te zijn. Tegelijkertijd roept de specifieke insteek van de oproep tot een boycot ook vragen op. De manier waarop Rusland tekeer gaat in Tsjetsjenië, de schending van allerlei andere mensenrechten, het de kop indrukken van de oppositie, het autocratische bewind van Poetin, de inperkingen van demonstratie- en persvrijheid, was dat allemaal niet al voldoende om tot een boycot op te roepen? Of om de Olympische Spelen überhaupt niet aan Rusland toe te wijzen? En als dat voor Rusland geldt, waarom dan niet ook voor andere landen waar de afgelopen decennia Olympische Spelen zijn gehouden? Naast China, zou ook voor bijvoorbeeld Griekenland, Australië en de Verenigde Staten een boycotoproep dan niet zo vreemd zijn geweest.

Standpunt van Russische homorechtengroepen
Een belangrijke stem in het al dan niet overgaan tot een boycot zou in handen moeten zijn van degenen in wiens belang de boycot toegepast zou worden. In de loop van de recente geschiedenis zijn er diverse in het oog springende boycots geweest, die door lokale groepen (en door linkse activisten wereldwijd) totaal verschillend beoordeeld werden. De uitersten van dit spectrum worden waarschijnlijk gevormd door enerzijds de breed gesteunde economische en culturele boycot tegen Zuid-Afrika onder het apartheidsregime en anderzijds de uiterst controversiële economische boycot tegen Irak onder het regime van Saddam Hoessein, die desastreuze gevolgen voor de bevolking van het land heeft gehad.

Homorechtengroepen in Rusland zelf lijken vooralsnog weinig te zien in een boycot. De belangrijkste organisatie op dit vlak, het Russische LGBT Netwerk, stelde in een indringende verklaring met de titel 'Winter Olympics: we should speak out, not walk out' (Olympische Winterspelen: we moeten ons uitspreken, niet weglopen): 'Boycot de Spelen niet – boycot homofobie! Sta in solidariteit met mensen in Rusland en breng de LGBT-trots en de waarden van mensenrechten en vrijheden naar de Spelen in Sotsji!' Deze stelling wordt overtuigend onderbouwd: 'We geloven dat oproepen aan de toeschouwers om Sotsji te boycotten, aan de Olympiërs om af te zien van de competitie, en aan de regeringen, bedrijven en nationale Olympische comités om zich uit het gebeuren terug te trekken, het risico meebrengen dat het krachtige potentieel van de Spelen omgevormd wordt in een minder krachtig gebaar dat zou voorkomen dat de rest van de wereld zich

Boycot de Spelen niet, boycot homofobie!

in solidariteit aansluit bij LGTB mensen, hun families en bondgenoten in Rusland en stevig stelling neemt tegen de beschamende staat van dienst van de mensenrechten in dit land.'

Daarom roept het LGBT Netwerk op tot het wel deelnemen aan de Olympische Spelen, maar dit vooral niet in stilte te doen: 'We hopen om de krachten te bundelen en erin te slagen om ieders stem te doen verheffen voor LGBT-gelijkheid in Rusland en elders.'

Protest versus boycot

De organisatoren van de Olympische Spelen houden deze het liefst zo apolitiek mogelijk, maar natuurlijk sijpelt politiek op vele vlakken door. Verschillende malen hebben één of meer landen de Spelen geboycot. De meest bekende boycots waren die in 1980 en 1984. In 1980 boycotten tientallen, met name, Westerse landen de Olympische Zomerspelen in Moskou, vanwege de Russische inval in Afghanistan. Een nogal hypocriete geste gezien de vele oorlogen en andersoortige militaire interventies van Westerse zijde, en gezien het verdere verloop van de geschiedenis van Afghanistan. In 1984 boycotten vervolgens de meeste Oostbloklanden, onder aanvoering van de Sovjet-Unie, de Zomerspelen in Los Angeles.

Deze boycots hebben uiteindelijk maar weinig indruk gemaakt, zeker in vergelijking tot vormen van protest tijdens de Spelen. Het bekendste beeld hierbij is zonder meer de geheven vuist in Black Power-stijl van de zwarte Amerikaanse medaillewinnaars Tommie Smith en John Carlos op het podium tijdens de Olympische Zomerspelen in 1968 in Mexico City. Ze werden vervolgens door het IOC uit het Olympische dorp verwijderd en verbannen van de rest van de Spelen.

Helaas komt zulk duidelijk protest maar weinig voor. Sporters zelf houden zich meestal het liefst afzijdig van politiek en zeggen dat ze daar helemaal niet mee bezig zijn, want ze zijn druk met trainen en gericht op prestaties. Dat weerklinkt bijvoorbeeld ook in de reactie van oud-schaatser Erben Wennemars op de oproep van Spaaij tot een boycot van de Winterspelen: 'Het laatste wat wij moeten willen is dat de atleten onder druk van de publieke opinie keuzes opdrongen krijgen die niet hun eigen zijn. (…) Ik vind het wel ongepast dat je op basis van je eigen waarden en normen en verwantschap met topsport een keuze maakt voor de atleten die niet vier jaar maar de afgelopen tien tot vijftien jaar voor dat ene moment hebben getraind.'

Protest zonder boycot

Al met al lijken de oproepen tot een boycot van Fry, Spaaij en anderen een noodzakelijke katalysator te zijn geweest in het op gang brengen van het internationale publieke debat en het aansporen van overheden, het IOC en sporters tot het zich krachtig uitspreken tegen de nieuwe Russische anti-homowetgeving. Daarmee is belangrijke winst geboekt ten opzichte van bijvoorbeeld de Olympische Zomerspelen in Peking in 2008, toen kritiek op de stelselmatige mensenrechtenschendingen van het Chinese regime vrijwel uitbleef.

Een daadwerkelijke boycot zal er echter niet komen en dat is op het eerste gezicht een juiste beslissing, vooral omdat Russische groepen zich ook nadrukkelijk daartegen hebben uitgesproken, mits er tijdens de Spelen wel een krachtig protest te horen is.

Maar dat vraagt dan wel om een andere reactie dan de terughoudende sussende houding van het IOC, dat zich slechts bekommert om de veiligheid van de atleten en blind wil zijn voor de bredere omstandigheden. Terecht schrijft Fry dan ook in zijn open brief: 'Het is simpelweg niet genoeg om te zeggen dat homo-Olympische sporters wel of niet veilig zullen zijn in hun dorp. Het IOC moet absoluut stevig stelling nemen ten gunste van de gedeelde menselijkheid die het geacht wordt te vertegenwoordigen tegenover de barbaarse, fascistische wet die Poetin door de Doema heeft geduwd.'

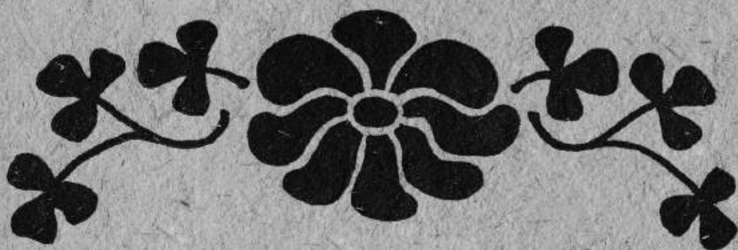
Maar toch…

Is daarmee alles gezegd? Over deze oproep tot een boycot misschien wel, maar het gaat toch te ver om af te sluiten met een oproep vooral wel aan de Olympische Spelen deel te nemen. Elke Olympische Spelen kenmerken zich door rigoureuze veiligheidsmaatregelen, milieuvernietiging, corruptie en het schoonvegen van steden van 'ongewenste elementen', zoals dak- en thuislozen. Commercie staat voorop. Met idealisme en internationale zuster- en broederschap hebben de hedendaagse Spelen weinig van doen. Zo bezien zouden ze beter helemaal afgeschaft kunnen worden.

Op internationaal niveau staat sport bovendien vaak garant voor onverholen nationalisme. Wapperende vlaggen, schmink in landskleuren, denigrerende en generaliserende opmerkingen over tegenstanders op basis van hun nationaliteit. Er ontstaat een hele 'wij tegen zij'-cultus. Sommigen noemen dit gezond nationalisme.

Maar er bestaat geen gezond nationalisme. Elke vorm van nationalisme is gebaseerd op een vals groepsgevoel, op het beter en meer vinden van deze groep ten opzichte van anderen en op het denken in grenzen langs volstrekt willekeurige lijnen. Het hier regelmatig de kop op duikende sportnationalisme geeft misschien op zich een mooie schijn van iets gezamenlijks, van verbondenheid tussen alle Nederlanders. Maar dit is slechts valse verbondenheid, een ongewenste maatschappelijke schijnverzoening binnen een systeem dat getekend wordt door uitbuiting, uitsluiting en onderdrukking.

We zouden ook op het gebied van sport het rigoureus moeten afwijzen ons te identificeren als Nederlander, als trots onderdeel van een staat die net als de overige kapitalistische Westerse landen de rest van de wereld alleen maar ellende heeft gebracht en blijft brengen.

Jacob Israël de Haan en de socialistische beweging over homoseksualiteit en jodendom

DOOR RON BLOM

Binnen de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) *brak in 1904 rumoer uit naar aanleiding van het verschijnen van* De Haans Pijpelijntjes, *de eerste* Nederlandse *homoroman. Als gevolg hiervan verloor hij naast zijn onderwijzersbaan ook zijn positie als medewerker bij het partijblad* Het Volk. *De Haan raakte op de kweekschool onder de invloed van de* Nieuwe Gids*'ers, brak met zijn ouderlijk religieus joods milieu, zocht aanraking met de vrijdenkers en sloot zich aan bij de* SDAP. *Hoe dachten de socialisten om te gaan met eenheid en verscheidenheid binnen de heterogene arbeidersklasse? Welk effect had het kortstondig verblijf in de* SDAP *op* De Haan, *die weldra zou terugkeren tot zijn joodse wortels?* Hoe *veranderden binnen de* Nederlandse *socialistische beweging de opvattingen over homoseksualiteit en welke rol speelde* De Haan *daarbij?*

Hierover zal ik vertellen op de alweer vijfde Jacob Israël de Haan Lezing, die gehouden zal worden op donderdag 31 oktober 2013, 17.00–19.00 uur. Deze jaarlijkse lezing is een initiatief van de Stichting Jacob Israël de Haan in samenwerking met de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam. Het doel van de stichting is om werk en leven van De Haan in bredere kring bekend te maken door studies, lezingen en heruitgaven van zijn boeken.

Na afloop van de lezing zal een speciale uitgave van *Uitgelezen Boeken* beschikbaar zijn onder de titel *Kanalje verenigt u, maar blijft u zelf.* In dit boekje behandel ik uitgebreider dan in mijn lezing de moeizame omgang van Nederlandse socialisten en anarchisten met homoseksualiteit en jodendom.[1]

Antisemitisme

In eigenlijk alle socialistische stromingen (sociaal-democraten, anarchisten, communisten) zijn er elementen aanwezig geweest van een antisemitische traditie. Met de publicatie van *Domela Nieuwenhuis. Een romantisch revolutionair* van Jan Willem Stutje heeft het debat over de rol van het antisemitisme in de vroege socialistische arbeidersbeweging weer een sterke impuls gekregen.

Kort en goed komt het hier op neer dat Ferdinand Domela Nieuwenhuis een antisemiet zou zijn. Het boek van Stutje biedt daarvoor zeker geen onomstotelijk bewijs, zoals de anarchistische publicist Rudolf de Jong overtuigend aantoont in De AS nummer 180. *Guilty by association* vormt in werkelijkheid het hoofdbestanddeel van de door Stutje geleverde onderbouwing. Wel kan men zeggen dat Domela Nieuwenhuis en zijn in 1881 opgerichte Sociaal-Democratische Bond (SDB) niet altijd even sterk optraden tegen antisemitische vooroordelen in de maatschappij en binnen de eigen organisatie. De SDB had in Amsterdam grote moeite om joodse leden aan te trekken, terwijl een substantieel deel van de arbeiders daar een joodse achtergrond had. Gettovorming en oranjegezindheid maakten het er voor de socialisten niet gemakkelijker op om invloed te verkrijgen onder de joodse arbeiders.[2]

Kenmerkend voor het antisemitisme binnen de SDB zijn de uitlatingen van bijvoorbeeld de joodse socialist en latere leider van de diamantbewerkers Henri Polak in een brief aan Domela Nieuwenhuis: 'Klasse-vooroordeel, antisemietisme, wantrouwen, dat alles heb ik in onze partij [SDB] opgemerkt en het smart en grieft mij diep. Het kan en moet anders worden.' Polak stond onder sterke invloed van zijn vriend de Tachtiger Frank van der

Goes, die als niet-jood op vrijdagavond vaak kwam 'meenaschen' bij zijn joodse kennissen. Van der Goes stoorde zich net als Polak aan antisemitisme en vooroordelen in het algemeen. Hij verzette zich krachtig tegen het door de Duitse socialistische voorman August Bebel genoemde 'socialisme der dwazen' gericht tegen de 'kapitalistische jodenkliek'. Bovendien zag hij aangespoord door de ontwikkelingen in het naburige Duitsland volop mogelijkheden voor de uitbouw van een kiesrechtbeweging, waarbinnen de socialisten een vooraanstaande rol konden spelen. Hij vertaalde *Das Kapital* in het Nederlands en groeide uit tot de geestelijk vader van de SDAP.

'Zwijnen, vuilpoetsen en misdadigers'

In *Kanalje verenigt u, maar blijft u zelf* besteed ik verder aandacht aan de anarchisten, die evenzeer als de SDAP ten tijde van de *Pijpelijntjes*-affaire worstelden met hun houding ten aanzien van homoseksualiteit. De anarchistische publicist Anton Constandse beschouwde homoseksualiteit in de jaren dertig nog als een perversiteit. Dat gold niet voor de propagandist van het vrije socialisme Johan ('Jo') de Haas.[3] Jo de Haas was zoon van een toneelspeler en had vanaf zijn veertiende tot zijn negentiende bij de marine gediend als beroepsmatroos. In 1917 weigerde hij dienst en na een gevangenisstraf van tien maanden kon hij eindelijk de marine verlaten. Hij besprak in allerlei linkse bladen het seksuele vraagstuk.[4] De seksuele drift moest volgens hem in iets hogers omgezet worden, het beest tot geest maken. Voor hem was homoseksualiteit een vanzelfsprekendheid. Maar behalve in een aantal brieven aan vrienden gericht en dan nog in omfloerste termen, sprak hij eigenlijk nooit over zijn privéleven.[5]

De Haas stelt dat seksualiteit sociaal is, maar de normen waarlangs deze worden uitgeleefd zijn zuiver individueel en bij allen gelijksoortig. Volgens hem behoeft het geen verwondering dat de homoseksualiteit gewoonlijk direct 'een storm' verwekt. 'Storm is luchtinval in een luchtledig. Die storm bestaat dus in de ledige hoofden…' Naast de onwetendheid is ook de moraal van de godsdienst schuldig aan de bestaande afkeer. Deze godsdienstige moraal is ontstaan in een ver verleden en ontkent de werkelijkheid 'en kan niets weten van een biologisch verschijnsel als de homoseksualiteit. En heeft het uit geestes-armoede maar als "zondig" bestempeld, waarvan de biologische werkelijkheid zich tot op heden niets aantrok…'

Als in juni 1936 een 'zedenschandaal' in Den Haag aan het daglicht treedt, wordt dit breed uitgemeten in de burgerlijke pers. Maar niet alleen daar. Uit gesprekken en op grond van eigen ervaringen (zoals een tegen hem gerichte lastercampagne en de verspreiding van 'een aantal fotografieën met betrekking tot het particuliere leven van J. de H.' zoals Gerhard Rijnders het in *De Vrije Socialist* omschreef!) was het De Haas duidelijk geworden dat ook anarchisten de homoseksuelen als 'zwijnen, vuilpoetsen en misdadigers' beschouwden. Zowel om het homoseksuele op zich, maar ook om het feit dat sommigen relaties met minderjarigen hebben. De 'klassenbewusten en al zo meer' praten volgens Jo de Haas 'buitengewoon gehoorzaam de verrotte, stinkende moraal van de burgerlijke kapitalistische wereld na. Als papagaaien zo correct (…) En het is eigenlijk ietwat humoristisch om te zien hoe de anarchisten die op politiek terrein de Staat bestrijden, hier de toch niet anders dan, burgerlijk-juridische smeerlapperij van diezelfde Staat aanvaarden! Want van hem zijn toch afkomstig de begrippen meerder en minderjarig'.

Hij vond dan ook dat de anarchisten net als hij moesten pleiten tegen artikel 248bis (strafbaarheidstelling homoseksualiteit). Hij geeft hen die zeggen het socialisme te ambiëren de kans om nu al te tonen wat ze waard zijn. Natuurlijk is het prima dat anarchisten vol afgrijzen zijn vervuld over de achterstelling van joden in Duitsland. In 'eigen huis', hier in Nederland worden net als in Duitsland homoseksuelen in de gevangenis gegooid. Een echte anarchist streeft naar vrijheid voor anderen. Niet volstaan mag worden de homoseksualiteit 'uit edelmoedigheid te dulden' of uit medelijden. 'Wij anarchisten mogen pas tevreden zijn als de homosexuele liefde en het homosexuele huwelijk als precies zo doodgewoon en gelijkberechtigd worden beschouwd als het andere'. Met zijn pleidooi voor het homohuwelijk was hij – net als de revolutionair-socialist Jacques Engels – zijn tijd ver vooruit.

Noten:

1 Het boekje *Kanalje verenigt u, maar blijft u zelf* is na afloop van de lezing te koop, of kan verkregen worden door 10,- euro over te maken op rekening 5961642 o.v.v. naam en adres.
2 Recensie Rudolf de Jong: http://www.onvoltooidverleden.nl/index.php?id=417. En de reactie daarop van Jan Willem Stutje: http://www.onvoltooidverleden.nl/index.php?id=418 De discussie werd hierna voortgezet.
3 P. Ebbes, *Jo de Haas. Uit het leven van een propagandist voor de anti-militaristische-, socialistische- en vrije gedachte*, doctoraalscriptie geschiedenis aan de RU Groningen, augustus 1984, p. 86-91. Arie Hazekamp, 'De oorlogsbrieven van Jo de Haas' in *De AS* 158, *Nederlandse anarchisten in de Tweede Wereldoorlog*, p. 20-31.
4 'Levenslessen (homosexualiteit)' in *De Arbeider*, 18-7-1936).
5 Archief Appelscha, Archiefbestand Jo de Haas, Brief aan Coba, Amsterdam, 3 augustus 1944. 'De vier zeer knappe schoolknaapjes zijn ook weer terug' en 'Nou, van mij mag je wel gaan wandelen hoor met jonge knaapjes, want als je oud bent is je tijd voorbij…', genoemd in *Hedendaags anarchisme in Nederland en Vlaanderen* (1933-2000), Andreas Faes, Vakgroep Nieuwste Geschiedenis Gent, 2004-2005, p. 92.

Ron Blom publiceerde in 2004 *zijn proefschrift* Niet voor God en niet voor het Vaderland. Linkse soldaten, matrozen en hun organisaties tijdens de mobilisatie van '14-'18. *Onlangs verscheen van dezelfde auteur* Frank van der Goes, 1859–1939. Journalist, literator en pionier van het socialisme.

Oproep van Garry Davis aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, 19 november 1948

Ik onderbreek jullie in de naam van het volk van de wereld, want dat wordt hier niet vertegenwoordigd. Mogen mijn woorden brutaal zijn, onze gemeenschappelijke behoefte aan wet en orde kan niet langer over het hoofd worden gezien. Wij, het volk, willen de vrede die alleen een wereldregering kan geven. De soevereine staten die jullie vertegenwoordigen verdelen ons en leiden ons naar de afgrond van de Totale Oorlog. Ik doe een beroep op jullie om ons niet langer meer te bedriegen met de illusie van politieke macht. Ik roep jullie op voortaan een constitutionele wereldvergadering uit te roepen om de vlag te hijsen waaromheen alle mensen zich kunnen scharen, de vlag van de ware vrede, van één regering voor één wereld. En als jullie ons daarmee in de steek laten… ga opzij, want dan zal er uit onze eigen rangen een wereldvergadering van het volk opkomen om zo'n regering te vormen.
Alleen hiermee zijn we geholpen.

Garry Davis

De droom van een wereldburger

Op het moment waarop dit nummer zal verschijnen is Marjolijn van Heemstra op tournee met het toneelstuk Garry Davis. *Hiermee herdenkt zij dat 65 jaar geleden Garry Davis zijn Amerikaans paspoort inleverde en wereldburger werd.*

door Jan Bervoets

Wie wordt hier uitgebeeld?

Davis was tijdens de oorlog als piloot van een B-17 bommenwerper betrokken bij bombardementen op Duitsland, met name op Brandenburg, en kwam daarvan thuis met een slecht geweten. In 1948 besloot hij naar Parijs te gaan om daar een voorstel te doen dat een einde zou moeten maken aan alle oorlogen. Op 25 mei leverde hij bij de Amerikaanse ambassade zijn paspoort in en zwoer hij de Amerikaanse nationaliteit af. Hij wilde geen lid meer zijn van een natie en verplicht te worden voor dat land te moeten vechten.

Nu bleek dat Davis geen paspoort had, werd hij door de politie vervolgd en dreigde hij op 7 september 1948 te worden uitgewezen. Maar op 11 september zette hij zijn tent op op de trappen van het Palais de Chaillot, waar de Verenigde Naties (VN) vergaderden en dat door de Franse regering tot internationaal terrein was verklaard. Daar vroeg hij asiel aan – als wereldburger. De VN openden hun deuren niet, maar leverden hem op 17 september uit aan de Franse politie, die hem het land uitwees. Maar Garry Davis kwam terug. Op 19 november wist hij een zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te onderbreken en een 'democratische wereldregering' uit te roepen met bijgaand manifest (zie kader). Hij bezocht de voorzitter van de Algemene Vergadering, Evatt, om een petitie aan te bieden. Hiervoor organiseerde hij op 3 december een bijeenkomst in het Vélodrome d'Hiver, waar twintigduizend mensen bijeenkwamen. De voorzitter van de VN wees de petitie uiteindelijk af.

> Het wereldpaspoort is een grap maar dat zijn alle paspoorten

Hoe dit leidde tot protesten van anarchisten en surrealisten, en van filosofen als Sartre en Camus tot kerkelijke instellingen aan toe is al gedeeltelijk vermeld in een artikel in *Buiten de Orde* nummer 1 van dit jaar, waarin het anarchisme van de Franse Federatie aan de orde komt. Men kan aan de steunbetuigingen waarvan in dat artikel sprake is ook die van Albert Einstein en Albert Schweitzer toevoegen.

Aansluiting bij een natie is een collectief zelfmoordpact...

Intussen namen de Verenigde Naties de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aan, een document dat Davis voortaan gebruikte om zijn strijd tegen staten en hun paspoorten te rechtvaardigen en mensen op te roepen zich als wereldburger te registreren.

Anarchisme?

Davis stelde zich niet als anarchist op; anarchie stelde hij gelijk met oorlog: 'De natie-staat is een politieke fictie die anarchie toelaat en zij is de kweekbodem van oorlogen. Aansluiting bij een natie is een collectief zelfmoordpact', zei hij in de jaren negentig. Een definitie van anarchie als *alternatief* voor de staat heeft hij nooit gekend.

Hij wilde een maatschappij van wereldburgers en in zijn voetsporen zijn nog tot ver in de jaren zestig – ook in Nederland – wereldburgers verenigd in parlementair-politieke splinterpartijen. Vijf jaar na zijn optreden in Parijs richtte Davis een Wereldregering op, waarvoor hij op bepaalde momenten zichzelf kandidaat stelde als president. Het was een middel om een internationaal bureau, de 'World Service Authority' in het leven te roepen, dat vanaf 1954 paspoorten, identiteitskaarten, geboortebewijzen en dergelijke uitschreef die in plaats van nationale documenten moesten dienen. Dit bureau was gevestigd in Washington en door de VS toegelaten. Of mensen vrijuit gingen als ze werden gecontroleerd door een politieagent is echter altijd de vraag geweest. Er zijn volgens Davis' organisatie landen die de documenten als paspoorten van 'soevereine' staten behandelen. Hij heeft wel eens gezegd: 'Het wereldpaspoort is een grap – maar dat zijn alle paspoorten. Zij zijn een grap ten koste van ons en dat van ons is een grap tegen het systeem'.

Zelf heeft hij zijn leven lang pogingen ondernomen om alleen met zijn eigen paspoort grenzen te overschrijden en zich in landen te vestigen. Verschillende keren haalde hij daarmee de pers omdat hij Frankrijk, Engeland of Japan werd uitgezet of omdat een Amerikaanse rechtbank hem tot illegale buitenlander had verklaard.

Davis' oproep tot wereldburgerschap was bedoeld als mobilisatie tegen de oorlog en het inleveren van zijn paspoort was een bewuste daad van burgerlijke ongehoorzaamheid. 'Vijfenzestig jaar later slijt de ooit wereldberoemde Davis zijn dagen als ongewenste vreemdeling in Amerika, vergeten misschien, maar nog altijd even strijdlustig', roept de toneelfolder van Marjolijn van Heemstra. Intussen had Davis wereldpaspoorten uitgereikt aan Julian Assange en Edward Snowden, die beiden nu nog steeds in een diplomatiek niemandsland verkeren. Waarschijnlijk is de solidariteitsverklaring met Edward Snowden zijn laatste daad geweest. Intussen is Davis op 24 juli na een kort ziekbed overleden aan een zich kort maar krachtig manifesterende kanker. Hij is bijna 91 jaar geworden.

Marjolijn van Heemstra baseert haar toneelstuk op gesprekken die zij met Garry Davis in de laatste jaren van zijn leven heeft gevoerd, en beeldt hem zelf uit. Haar stuk wordt aangeprezen als 'een voorstelling over de (on)mogelijkheid precies naar je idealen te leven. Een voorstelling over volharding, over optimisme en de kracht van theater'. Of de reflectie op dit idealisme het effect heeft dat de strijd tegen de staat wordt gerelativeerd of dat het publiek nu wakker wordt gemaakt en hem zal erkennen als een *no border* pionier? Dat kunnen we pas beoordelen als we het stuk hebben gezien.

Vlam in de Pan

Dit pamflet is voortgekomen uit de voorbereidingen en de reacties op de 2012-editie van het jaarlijkse 2.Dh5-festival. Met het collectief schrijven van hedendaagse, anarchistische analyses willen wij – net als met de jaarlijkse festivals – inspireren en praktische handvatten bieden voor het versleutelen van de wereld.

Ondanks de crisis en de sociale afbraak is er in Nederland weinig weerstand en verzet zichtbaar. Vraag is wat er in Nederland nodig is om ook hier de vlam in de pan te laten slaan? Voor de november 2012-editie van het jaarlijkse 2.Dh5-festival ging de voorbereidingsgroep op zoek naar mogelijke oorzaken (en verklaringen) voor de hedendaagse Nederlandse lamlendigheid. Doel van de tekst was tevens om inspiratiebronnen voor verzet identificeren.

Tijdens het festival heeft de discussietekst als leidraad gefungeerd voor debat. Om de opgedane inzichten niet verloren te laten gaan komen wij met dit herziene pamflet, waarin de diverse aanvullingen, verbeteringen en kritische noten van de vele mondelinge, schriftelijke en digitale reacties zijn verwerkt. Wij zien deze analyse als werk in uitvoering, dat verre van compleet of af is. Door het op deze wijze te publiceren (onder meer zonder copyright) hopen wij een groter publiek te bereiken en anderen uit te dagen tot het schrijven van versies 2.2 of 3.0. Met het collectief schrijven van hedendaagse, anarchistische analyses willen wij – net als met de jaarlijkse festivals – inspireren en praktische handvatten bieden voor het versleutelen van de wereld.

De meest zekere manier om de strijd te verliezen, is door die niet aan te gaan.

INTERVIEW MET JORD SAMOLESKY VAN PROPAGANDHI

Typewriter Distro – een mobiele boekenstand – is twee weken op tournee geweest met de punkband Propagandhi. Een band met uitgesproken anarchistische idealen die speelt in grotere zalen voor vijf- tot twaalfhonderd mensen, in middelgrote poptempels en rockzalen. Een mooie gelegenheid om drummer en mede-oprichter Jord Samolesky te interviewen.

DOOR BART EN YVO

De *Buiten de Orde*-lezers vormen een gevarieerd publiek en een deel zal niet zo bekend zijn met punkrock. Zou je om te beginnen allereerst je band kort kunnen introduceren? En ook wat Propagandhi voor jou zelf betekent?
We komen uit een klein stadje in Canada, Winnipeg. Relatief laat in onze jeugd kwamen we in aanraking met underground muziek. In eerste instantie luisterde ikzelf naar grotere metalbands als Judas Priest en Iron Maiden. Ik kwam een poster tegen van een meer underground punk show van D.O.A. en ik was eigenlijk meteen verkocht. De atmosfeer bij de shows blies me totaal omver. De actieve manier van met politiek omgaan, de bandcultuur, het inspireerde me enorm. Samen met Chris [gitarist Chris Hannah, red.] heb ik toen niet veel later een band opgericht om in deze scene muziek te maken en steun te geven aan de radicale politiek en doe-het-zelf-cultuur. Dit was in de jaren tachtig en negentig en we groeiden in een organisch proces.

Propagandhi betekent voor mij op een eerlijke manier proberen muziek te maken die onafhankelijk is van de commerciële rockindustrie. Daar waar we kunnen proberen we de bedreigde DIY-cultuur overeind te houden. Hierbij is het, door de jaren van groei, een zoektocht naar een goede balans van trouw blijven aan je idealen en goed te doen waar je goed in bent.

Propagandhi is een band met anarchistische idealen. Wat was het dat je hiertoe aantrok? Zijn er bepaalde bands, filosofen, levenservaringen die indruk op je hebben gemaakt en je die kant op hebben doen bewegen?
Echt radicale bands zoals Crass en The Dead Kennedys hebben me verlicht met hun ideeën. Muzikaal kon ik niet zo heel veel met deze bands, maar de manier waarop zij invulling gaven aan hun idealen trok me erg aan. Maar op de universiteit hebben ook de boeken van Noam Chomsky me erg geïnspireerd. De manier waarop hij schrijft over (mondiale) machtsrelaties bijvoorbeeld.

Daarnaast zijn onze ervaringen in Europa erg belangrijk geweest. Zoals de shows die we speelden in Duitsland en Italië in de autonome centra. Ik zag hoe mensen hun idealen in de praktijk brachten en ik voelde me direct verbonden met de plekken waar we speelden.

Als we het over de band van nu hebben, hoe geven jullie dan vorm aan jullie anarchistische ideeën? Kun je hier voorbeelden van geven?
Voor onze tours zijn we op zoek naar groepen die ons kunnen helpen meer politieke invulling te geven aan de shows. We proberen onze shows als een opstapje te gebruiken voor mensen om met radicale politiek in aanraking te komen. Dit jaar hebben we om die reden Sea Shepherd – een organisatie die walvissen en ander zeeleven beschermt – met ons meegenomen en ook de boekendistributie die jullie doen.

WE PROBEREN ONZE SHOWS ALS EEN OPSTAPJE TE GEBRUIKEN VOOR MENSEN OM MET RADI CALE POLTIEK IN AANRAKING TE KOMEN

HET ANARCHISME BETEKENT VOOR MIJ VECHTEN TEGEN ALLE VORMEN VAN MACHTSMISBRUIK

Op een vorige tour in Europa was dit Rote Hilfe - een netwerk voor de ondersteuning van gevangenen in Duitsland. Hier gaven we bijvoorbeeld één euro van elk ticket aan hen. Op die manier wisten we behoorlijk wat geld voor hen op te halen. We kenden de groep echter niet heel goed, dat is soms lastig als je zo druk bent en van ver komt.

Ook houden we ons verre van commerciële zaken als gesponsorde festivals, doen we zelf niet aan sponsoring van onze shows door grote bedrijven die ons willen gebruiken als promotor van hun producten. Als je kijkt naar veel bands om ons heen dan zie je dat het uiteindelijk gewoon kapitalistische bedrijven zijn geworden die onethische keuzes maken. Bijvoorbeeld hoe ze hun merchandise laten maken. Wij weigeren hieraan mee te doen.

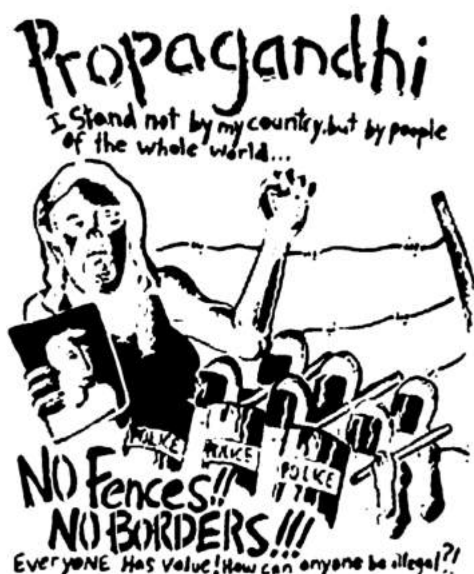
In de beginjaren zijn we regelmatig gevraagd om mee te gaan op de Warped Tour, maar voor ons is dat ondenkbaar. Het is een groot circus van grote merken als Monster Energy Drink, Vans en Eastpack, die alleen maar willen verdienen. Monster Energy Drink is puur vergif, Vans heeft zijn fabrieken uit de VS verplaatst naar Mexico en andere landen omdat ze lijm gebruiken die verboden is in de VS. In die andere landen komen ze daar wel mee weg. Bovendien zijn daar geen vakbonden voor de werknemers en die werknemers worden dus onderbetaald. Eastpack heeft haar oorsprong in het produceren van legerrugzakken, legerzeilen et cetera. En dat wil je als festival ondersteunen?!

Kunnen jullie leven van de band? En zo niet, wat doen jullie dan in jullie 'dagelijkse' leven? Doe je daarnaast ook nog andere sociaal-maatschappelijke dingen?
Een van de moeilijkste dingen voor mij is de radicale idealen die ik heb invulling te geven in het dagelijkse leven. Er zijn zoveel compromissen die ik sluit waarvan ik niet goed weet hoe ik me daarbij voel. Dat heeft er bijna toe geleid dat we stopten met de band.

Vroeger (we bestaan nu twintig jaar) konden we wel van de band leven omdat we geen hoge standaarden hadden. Nu kan dit helaas niet meer. Ondertussen heb ik een baan en werk ik met mensen met een verstandelijke beperking. Ik woon zelf in een redelijk arme buurt. Het is wel lastig soms met veel armoede en sociale problematiek. In Canada gaan deze problemen hand in hand met klasse en afkomst. Wij hebben in onze stad veel inheemse vluchtelingen uit de reservaten en er is voor hen weinig toekomst. Om te overleven sluiten velen zich aan bij bendes en gaan ze over tot drugs dealen et cetera. In onze wijk zijn er dan ook regelmatig schietpartijen en er is veel uitbuiting via bijvoorbeeld onderhuur.

Zelf ben ik daarnaast nog actief met vluchtelingen uit Haïti. Wat daar op het moment gebeurt is ongelofelijk, vooral ook als je kijkt naar de rol van het kapitaal uit Canada en de rol van de Canadese regering, NGO's en de Verenigde Naties hierin. Ze passen daar een schokdoctrine toe om de neoliberale politiek verder door te voeren.

Propagandhi is een veganistische band. Hoe zie jij de connectie tussen dierenrechten, dierenbevrijding en anarchisme?
Voor mij is veganisme een manier om een vorm van uitbuiting te stoppen. Ik ben in eerste instantie veganist geworden voor het behoud van het milieu. Ik las artikelen over de gigantische vervuiling van de vleesindustrie en besloot vervolgens te stoppen met de consumptie van vlees.

De tijd van een plak spek van de boer uit het dorp is lang voorbij, de bio-industrie heeft alles overgenomen. En dat vind ik totaal verwerpelijk. Het anarchisme betekent voor mij vechten tegen alle vormen van machtsmisbruik. Dat geldt ook voor niet-menselijke dieren.

Het is echter soms wel moeilijk om verschillende idealen te combineren. We hebben bijvoorbeeld met onze Haïti-werkgroep jaarlijks meegedaan aan een soort sponsorloop. Na de marathon hield ik altijd een veganistische barbecue. Maar de mensen uit Haïti waar we mee samenwerken hebben een totaal ander beeld met betrekking tot de consumptie van dieren. Uiteindelijk besloten we om twee barbecues neer te zetten, één met vlees en één met veganistische producten. Maar toen waren vrienden van mij weer verontwaardigd dat ik een vleesbarbecue toestond in mijn eigen achtertuin. Je kunt het dus nooit goed doen, haha!

Tot slot: Wat inspireert je deze dagen om je in te blijven zetten voor een betere wereld?
Ik heb goed contact met mijn zus. Zij is moeder van een fantastisch kindje. Hen te zien geeft mij ontzettend veel kracht. Het is een strijd voor een toekomst voor hen. Dat geeft mij meer motivatie dan ooit.

Voor meer informatie: propagandhi.com

Het kazernesocialisme volgens luitenant Lenin

Hoe durven ze?!

Onderstaand artikel is geschreven naar aanleiding van het artikel 'Een antwoord op "leninisme in de 21ste eeuw"' van Jelle Bruinsma, dat werd gepubliceerd in de vorige Buiten de Orde *en onderdeel uitmaakt van een socialisme-discussie op de website van Doorbraak en andere websites.*

DOOR JOHNY LENAERTS

Hoe durven ze?! Hoe durven ze, haast honderd jaar ná de Russische revolutie en de daarop volgende dictatoriale regimes, ook nog maar één woord van Lenin in de mond te nemen? Ik nodig u uit eens een tekst van Lenin van dichtbij te bekijken.

De systematische doorvoering van het Taylorsysteem werd in Rusland vanaf de eerste maanden ná de machtsverovering van de bolsjewieken bepleit. Het was Lenin in eigen persoon die daar het initiatief toe nam. De belangrijkste leider van de Oktoberrevolutie, die het Russische volk een communistische toekomst beloofd had, opteerde vlak na de revolutie voor de invoering van het Taylorsysteem en pleitte ervoor bij het Duitse imperialisme 'in de leer te gaan'.

In een artikel uit april 1918, nauwelijks zes maanden na de revolutie die de bolsjewisten aan de macht gebracht had, met de programmatische titel 'De actuele taken van de Sovjetmacht', kwam de ware Lenin tevoorschijn en plaatste hij het verhogen van de arbeidsproductiviteit en een betere organisatie van de arbeid op de agenda. Daarbij zou hij, naar eigen zeggen, niet terugschrikken om zijn toevlucht te nemen tot dwangmaatregelen. Want moest Rusland niet met 'een ijzeren hand' geleid worden?

Maar laten we Lenin zelf aan het woord.

'De verhoging van de arbeidsproductiviteit eist in de eerste plaats het verzekeren van de materiële grondslag van de grootindustrie: de ontwikkeling van de productie van brandstof en ijzer, van de machinebouw en de chemische industrie. (…) Een voorwaarde voor de economische vooruitgang is ten tweede ook het vergroten van de discipline onder de werkers, van het vermogen om te werken, van de vaardigheid en van de intensiteit van de arbeid en een betere organisatie daarvan. (…) De Rus is een slechte werker vergeleken bij de vooraanstaande naties. (…) Leren werken – voor deze taak in haar volle omvang moet de Sovjetmacht het volk stellen. Het laatste woord van het kapitalisme in dit opzicht, het Taylorsysteem, verenigt, zoals elke vooruitgang onder het kapitalisme, de geraffineerde barbaarsheid van de burgerlijke uitbuiting met een reeks van de rijkste wetenschappelijke veroveringen inzake het analyseren van de mechanische bewegingen bij het werk, het uitschakelen van overbodige en hinderlijke bewegingen, het uitwerken van de meest juiste arbeidsmethoden, het invoeren van de beste systemen van rekening en verantwoording en controle enz. De Sovjetrepubliek moet tot iedere prijs alles wat van waarde is in de veroveringen van de wetenschap en de techniek op dit gebied overnemen.

De mogelijkheid van de verwezenlijking van het socialisme hangt juist af van onze successen bij het verbinden van de Sovjetmacht en de Sovjetorganisatie van het bestuur met de nieuwste vooruitgang van het kapitalisme. Men moet in Rusland het bestuderen van en het onderricht in het Taylorsysteem, het systematische beproeven en aanpassen daarvan ter hand nemen. Als we ons zetten aan het verhogen van de arbeidsproductiviteit, moeten we tegelijkertijd rekening houden met de bijzonderheden van de overgangstijd van het kapitalisme naar het socialisme, die enerzijds eisen, dat de grondslagen worden gelegd voor de socialistische organisatie van de wedijver en die anderzijds de toepassing van dwang eisen, zodat de leuze van de dictatuur van het proletariaat in de praktijk niet door een geleiachtige toestand van de proletarische macht te schande wordt gemaakt.

Tot de onzinnigheden, die de bourgeoisie met voorliefde over het socialisme verbreidt, behoort de bewering dat de socialisten de betekenis van de wedijver ontkennen. In werkelijkheid evenwel opent alleen het socialisme, door het opheffen van de klassen en dus van de verslaving van de massa's, voor de eerste maal werkelijk op massale schaal de weg voor de wedijver.' (p. 101-103)

'De resolutie van het laatste (in Moskou gehouden) Sovjetcongres stelt als de belangrijkste taak van het moment het scheppen van een "goed functionerende organisatie" en het verhogen van de discipline op de voorgrond. Allen "stemmen" thans gaarne voor zulke resoluties en "onderschrijven" ze, maar dat de verwezenlijking daarvan dwang vereist, en wel dwang in de vorm van een dictatuur, daarover denkt men gewoonlijk niet na. Het zou intussen de grootste domheid en het onzinnigste utopisme zijn te veronderstellen, dat de overgang van het kapitalisme naar het socialisme zonder dwang en zonder dictatuur mogelijk is. De theorie van Marx heeft zich reeds lang geleden en met zeer grote kracht tegen deze kleinburgerlijk-democratische en anarchistische onzin gekeerd.' (p. 106)

'Hoe meer wij de volledige militaire onderdrukking van de bourgeoisie naderen, des te gevaarlijker wordt voor ons het element van de kleinburgerlijke anarchie. En de strijd tegen dit element kan men niet alleen met propaganda en agitatie, met het organiseren van de wedijver, met het uitkiezen van organisators voeren – deze strijd moet men ook door middel van dwang voeren.' (p. 108-109)

'Er heerst nog niet voldoende het inzicht in het eenvoudige en voor de hand liggende feit, dat men, als de voornaamste rampen voor Rusland de honger en de werkloosheid zijn, deze rampen door generlei geestdriftige opwellingen kan overwinnen, maar alleen door een alzijdige, alomvattende organisatie en discipline van het gehele volk, om de productie van brood voor de mensen en brood voor de industrie (brandstof) te verhogen, dit tijdig aan te voeren en op de juiste wijze te verdelen; dat derhalve *iedereen* aan de kwellingen van de honger en de werkloosheid *schuldig* is, die de arbeidsdiscipline in welk bedrijf ook, in welke zaak ook overtreedt; dat men degene, die hieraan schuldig is, moet weten te vinden, aan het gerecht over te leveren en onverbiddelijk te straffen.' (p. 109)

'Karakteristiek is de strijd, die op grond daarvan ontstaan is rond het laatste decreet over het beheer van de spoorwegen, het decreet, dat dictatoriale volmachten (of "onbeperkte" volmachten) aan afzonderlijke leiders verleent. (…) Er ontstond een kwestie van werkelijk geweldige betekenis: ten eerste de principiële kwestie of in het algemeen het benoemen van bepaalde personen, die als dictators onbeperkte volmachten krijgen, te verenigen is met de grondbeginselen van de Sovjetmacht; ten tweede de kwestie in welke verhouding dit geval – dit precedent, zo men wil – tot de bijzondere taak van die macht op het gegeven concrete ogenblik staat. (…) Als wij geen anarchisten zijn, moeten wij de noodzakelijkheid van de staat, d.w.z. *van de dwang*, voor de overgang van het kapitalisme naar het socialisme aanvaarden. (…) Wat de tweede kwestie betreft, inzake de betekenis juist van de dictatoriale macht van bepaalde personen voor de specifieke taak van het gegeven ogenblik, moet men zeggen, dat elke grote, machinale industrie – d.w.z. juist de materiële en productieve bron en hun fundament van het socialisme – de onvoorwaardelijke en strengste *eenheid van wil* eist, die het gemeenschappelijke werk van honderden, duizenden en tienduizenden mensen leidt. (…) Maar hoe kan de strengste eenheid van wil worden verzekerd? Door het ondergeschikt maken van de wil van duizenden aan de wil van één. (…) Wij moeten datgene, wat wij zelf hebben veroverd, wat wij hebben gedecreteerd, tot wet gemaakt, besproken en vastgesteld, verankeren in de hechte vormen van de *dagelijkse arbeidsdiscipline*. (…) Wij moeten leren het stormachtige, als een voorjaarsoverstroming buiten alle oevers tredende vergaderingsdemocratisme van de werkende massa's te verenigen met de *ijzeren* discipline tijdens het werk, met de *onvoorwaardelijke onderwerping* aan de wil van één persoon, van de sovjetleider, tijdens het werk. Dat hebben wij nog niet geleerd. Wij zullen dit leren.' (p. 110-114)

Maar waarin verschilt dan de socialistische Sovjetrepubliek met een land als pakweg Duitsland? Dat vroegen vele partijleden zich af. Sommigen waarschuwden voor een evolutie in de richting van een staatskapitalisme. Zij werden door Lenin, volgens zijn eigen woorden, op 'een homerisch gelach' onthaald (p. 127). Maar dat Lenin deze kritiek ernstig nam, getuigt een 25 bladzijden tellende artikelenreeks in de *Pravda* in mei 1918, dus nauwelijks een maand ná bovenstaande verklaringen, dat hij de kleinerende titel 'Over "linkse" kinderachtigheid en over kleinburgerlijkheid' meegaf. Daarin reageert Lenin op de vrees van vele partijleden voor een evolutie naar een staatskapitalisme met de volgende woorden:

'Zij hebben er niet aan gedacht, dat het staatskapitalisme in vergelijking met de tegenwoordige stand van zaken in onze Sovjetrepubliek *een stap vooruit* zou betekenen. Indien bijvoorbeeld bij ons over een half jaar het staatskapitalisme kon zijn ingevoerd, zou dat een geweldig succes zijn en de beste waarborg, dat het socialisme zich bij ons over een jaar definitief zou verankeren en onoverwinnelijk zou worden. (…) Het staatskapitalisme staat *economisch* onvergelijkelijk veel hoger dan onze huidige economie – dit ten eerste. En ten tweede ligt daarin voor de Sovjetmacht niets verschrikkelijks, want de Sovjetmacht is een staat, waarin de macht van de arbeiders en de armen is verzekerd.' (p. 127-131)

Om de kwestie te verduidelijken, verwijst Lenin (het is mei 1918, de oorlog is nog steeds niet ten einde…) naar Duitsland:
'Het socialisme is ondenkbaar zonder de grootkapitalistische techniek, die volgens het laatste woord van de nieuwste wetenschap is opgebouwd, zonder een planmatige staatsorganisatie, die tientallen miljoenen mensen dwingt een voor allen gelijke norm in acht te nemen bij het produceren en het verdelen van de producten. (…) Het socialisme is bovendien ondenkbaar zonder de heerschappij van het proletariaat in de staat: dat is eveneens een abc. (…) Duitsland en Rusland belichaamden in 1918 het meest aanschouwelijk de materiële verwezenlijking enerzijds van de economische productie- en sociaal-economische voorwaarden en anderzijds van de politieke voorwaarden van het socialisme. (…) Zolang in Duitsland de revolutie nog draalt "uit te komen", is het onze taak van het staatskapitalisme bij de Duitsers te leren, het *uit alle macht* over te nemen, voor geen dictatoriale methoden terug te schrikken om dit overnemen nog meer te bespoedigen dan tsaar Peter de Grote het overnemen van de westerse beschaving door het barbaarse Rusland bespoedigde, zonder dat hij terugschrok voor barbaarse strijdmethoden tegen de barbaarsheid. (…) Juist omdat men van de huidige economische toestand van Rusland niet voorwaarts kan komen zonder datgene door te maken, wat aan het staatskapitalisme en aan het socialisme *gemeen* is (rekening en verantwoording en controle in het land als geheel), is het bare theoretische nonsens om anderen en zichzelf schrik aan te jagen met de "evolutie in de richting van het staatskapitalisme". (…) Is het dan niet duidelijk, dat wij (…), *hoe vollediger* wij in de sovjets de socialistische staat en de dictatuur van het proletariaat hebben belichaamd, *des te minder* het "staatskapitalisme" behoeven te vrezen? Is het niet duidelijk, dat wij ons in *materiële*, economische zin, in de zin van de productie, nog niet in het "voorportaal" van het socialisme bevinden? En dat wij nog niet anders dan door dit "voorportaal", dat wij nog niet bereikt hebben, de deur van het socialisme zullen binnengaan?' (p. 132-134)

'Alleen zij tonen zich waardig communisten te worden genoemd, die begrijpen dat men het socialisme *niet* tot stand *kan* brengen of invoeren, zonder bij de organisators van de trusts te *leren*. Want het socialisme is geen uitvindsel, maar het betekent dat de proletarische voorhoede, die de macht heeft veroverd, zich datgene eigen maakt en aanwendt, wat door de trusts tot stand is gebracht. Wij, de partij van het proletariaat, kunnen *nergens* de kunst vandaan halen de zeer grote productie volgens het voorbeeld van de trusts, als trusts te organiseren, tenzij dan bij de eersteklas specialisten van het kapitalisme.' (p. 141)

Als Lenin een revolutie doorgevoerd heeft om de arbeid naar het model van de truststs, *als trusts*, te organiseren, en als de maatschappij waar hij voor ijvert 'rekening en verantwoording en controle in het land als geheel' met het staatskapitalisme gemeen heeft, dan kan men zich afvragen waartoe die 'revolutie' gediend heeft. Men kan zich afvragen of de Sovjetunie ooit 'de deur van het socialisme' geopend heeft. In welk 'voorportaal' is ze blijven klemzitten?

Hoe het ook zij, Lenin, en met hem de bolsjevistische partij, bleek in de nadagen van de Oktoberrevolutie een diploma van onmacht af te leveren. Of: waarom de verovering van de macht niet tot een maatschappijverandering leidt. (Change the world without taking power!)

Uit: Lenin, *Keuze uit zijn werken*. Deel 3 (Moskou: Progres, 1975).

Mijn weekje in een antimilitaristisch kamp in Duitsland

Van 21 juli tot en met 29 juli vond voor de tweede keer het War Starts Here Camp plaats. Dit is een internationaal antimilitaristisch kamp in Duitsland waar wordt gediscussieerd over oorlogvoering en geprotesteerd tegen de GÜZ, het Gefechtsübungszentrum in de Altmark, waar de Bundeswehr en de NAVO trainen voor oorlog.[1]

DOOR HARMKE

Op 21 juli ging ik op pad. Na een vrij relaxte treinreis arriveerde ik op tijd in Magdeburg. Bellen voor vervoer naar het kamp lukte echter niet; geen bereik, verkeerd nummer, dat soort dingen. Gelukkig spotte ik een groepje jongeren bij de bushalte die er nogal punk uitzagen, ook bepakt waren met kampeerspullen en net als ik een ticket kochten tot Letzlingen. Eenmaal bij de bushalte in Letzlingen vroeg ik ze of ze ook naar het War Starts Here Camp gingen en jawel. Zij hadden wel een shuttle gebeld, dus het vervoer naar het kamp was ook meteen geregeld. Wat een mazzel. Ik heb mijn tentje opgezet en een beetje info verzameld bij het Info-Punkt. Op de openingsavond was er een concert, er hing een ontspannen sfeer en het bier was goedkoop. Meteen de eerste avond had ik besloten dat het hoog tijd werd dat ik wat aan m'n Duits doe.

Maandag begonnen de workshops. Bij de eerste workshop die ik volgde werd er een documentaire vertoond; 'Das Massaker von Gardelegen' over het bloedbad bij Gardelegen in april 1944. De film was half Frans en half Duits, ik kon het niet helemaal volgen. Ook al stond op de site dat veel workshops tweetalig zouden zijn, maar er werd toch voornamelijk Duits gesproken. Ik ben naar het Info Punkt gegaan om me op te geven voor de Nachtwache en heb een beetje geholpen in de keuken, afwassen, worteltjes snijden en zo. Het eten hier was allemaal veganistisch. Ik heb respect voor mensen die zo leven, maar hou zelf wel van een stukje vlees. Maar het was wel eens goed om een weekje zonder te gaan. Die middag gingen ook veel mensen naar Letzlingen voor de herdenking van dat bloedbad. Er was echter ook een workshop over 'Drohnenkrieg', drones dus. Het leek me verstandiger daar aan deel te nemen aangezien ik me liever richt op het heden dan op het verleden.

Drones

De workshop 'Drohnenkrieg' werd georganiseerd door iemand van de IMI (Informationsstelle Militarisierung e.V.), één van de groepen die strijden tegen drones in Duitsland. Hij legde uit hoe drones, officieel UAV's, ontwikkeld zijn. Hij vertelde dat wetenschappers, wapenleveranciers en Frontex (grenspolitie) bij dat programma betrokken waren. Ook lichtte hij toe hoe bepaalde proeven, zoals proeven met ratten die zich moeten oriënteren in een virtuele omgeving, of projecten met als doel menselijk denken te reproduceren, zijn toegepast bij het ontwikkelen van de technologie waar drones over beschikken. Kunstmatige intelligentie dus.

Verder vertelde hij wat meer over de verschillende typen drones. We kennen natuurlijk allemaal de drones die worden ingezet in conflictsituaties waar Amerika niet officieel aan deelneemt maar zich wel mee bemoeit. De MQ-1 Predator en de MQ-9 Reaper, die op afstand mensen beschieten. Ook is er in Nederland wat bekend over drones die worden gebruikt voor spionagedoeleinden. Zo kwam onlangs nog in het nieuws dat Opstelten gemeenten toestemming heeft gegeven om drones in te zetten bij surveillance van mensenmenigtes. Tijdens die workshop ging wat info rond, bijvoorbeeld dat de Senaat van de VS als doel heeft gesteld om in 2020 dertigduizend drones boven Amerika te laten zweven. Ook had de spreker zich verdiept in de studie 'Living under drones': wat het doet met mensen die dagelijks met drones te maken hebben, zoals bijvoorbeeld nu de bevolking in Noord-Pakistan. Daar durven mensen hun huis niet meer uit, ze vertrouwen vreemden niet meer, zijn bang dat die hun huizen voorzien van chips zodat de drones weten welk huis ze moeten beschieten. Die drones zijn nog enger dan ik dacht. Dit in combinatie met programma's als INDECT en PRISM vind ik echt een zorgwekkende ontwikkeling en ik snap niet dat de meeste mensen liever hun ogen sluiten voor dergelijke zaken.[2] Dit was trouwens meteen de interessantste workshop van de hele week.

Die drones zijn nog enger dan ik dacht

Op dag twee kennen ze me al bij de bar. De barman spreekt geen woord Engels, maar als ik aan kom lopen en nog voordat ik op mijn liefste stemmetje: 'Bitte ein Bier' kan zeggen staat er al een biertje voor mijn neus. De barman vertrouwt me toe dat ik het meest heb gezopen van iedereen, misschien moet ik een beetje opletten. Dinsdag werd ik wakker met een kater.

Na flink wat koffie en een beetje ontbijt begon om tien uur de Plenum, dagplanning dus. Er werd verteld over de huisregels van het kamp. Ook werden de brandvoorschriften doorgenomen, het is droog, dus we moeten oppassen met vuur, maar overal hangen brandblussers. Verder werd uitgelegd waar de nachtwacht voor bedoeld is. En het programma voor de dag werd doorgenomen. Tegen die tijd stond er ook een standje van de Rote Hilfe[3], met info over wat te doen bij demo's, bij arrestatie, wat je rechten zijn en dergelijke. Ze hadden zowaar een boekje in het Engels.

Dinsdag wat minder interessante workshops. Ook was er een 'awareness team' in verband met mogelijke seksuele intimidatie. Ik vond het een beetje overdreven. Ben wel naar de workshop 'Human Rights as a legitimation of War' geweest. Als voorbeeld werden Mali, Libië en Syrië aangehaald. Er werden nuttige dingen gezegd. Hoe linkse groeperingen in Mali voor inmenging van buitenaf waren. Maar als Frankrijk zich met haar oude kolonie Mali gaat bemoeien, is dat meestal niet uit humanitaire overwegingen, maar eerder om daar een vinger in de pap te houden. Vaak wordt 'humanitaire interventie' als propaganda gebruikt, zoals ten tijde van

Als Frankrijk zich met haar oude kolonie Mali gaat bemoeien, is dat meestal niet uit humanitaire overwegingen, maar eerder om daar een vinger in de pap te houden

Joegoslavië. Er wordt benadrukt dat je een conflict volledig moet begrijpen voordat je overweegt je erin te mengen.

Er was jazzmuziek in de keuken die dag; relaxed. Ze luisteren hier verschillende dingen, ook wel vaak metal, soms rap of hiphop. Het was echt een relaxte sfeer hier, er liepen ook moeders met kinderen rond, zag af en toe zelfs een baby'tje. Ik besloot die middag geen workshop te volgen. Er was een zwembad in de buurt, op nog geen tweehonderd meter van het kamp. Ik had niet gedacht dat er een mogelijkheid was te gaan zwemmen op een antimilitaristisch kamp, dus had mijn bikini niet meegenomen. Maar ik heb een badpak kunnen lenen en ben lekker wezen zwemmen. Toen ik terug liep naar het kamp zag ik twee politiebusjes staan en een politieauto. Tegen die tijd is er ook eindelijk internet; yeah! Dus kon ik m'n actieagenda voor thuis weer updaten en paar mailtjes sturen voor mijn Piratenactiviteiten.

Om acht uur 's avonds was de volgende workshop. Deze werd gegeven door een iemand uit de buurt die al twintig jaar strijdt tegen de GÜZ. Hij vertelde over de geschiedenis van dit trainingscentrum. Hij liet zien hoe mooi de natuur was voordat dit militaire kamp werd gebouwd. Hij zei dat hier ook al wapens werden getest voor de Tweede Wereldoorlog. De nazi's zijn hier druk bezig geweest. Ook hebben ze fantastische namen gegeven aan de straten, zoals de Rommel Strasse en de Teufel Allee. Ze hebben de namen nooit veranderd, dus je kunt er nog steeds over de Rommel Strasse lopen. Hier heeft de Bundeswehr zich ook voorbereid op de oorlog in Joegoslavië. Ook vertelde hij hoe die militairen alle rotzooi laten liggen waardoor het grondwater vervuilt. Ik begon al een behoorlijke hekel te krijgen aan de GÜZ. Verder liet hij wat foto's zien van protesten tegen de GÜZ. Er zijn er nogal wat geweest de laatste jaren.

Zoals ik al zei heb ik me opgegeven voor de nachtwacht en die begon om tien uur 's avonds. Het volgende was de bedoeling. Er waren drie plekken waar een team van twee mensen het kamp bewaakten. We hoefden ons niet te bemoeien met interne dingen die op ons kamp gebeuren, alleen naar buiten kijken of er politie of neonazi's waren die ons lastig willen vallen. Er zijn veel neonazi's hier in Oost-Duitsland. Had mijn pa me ook al voor gewaarschuwd. Om 3.00 uur werden we afgelost; eindelijk slapen. Deze avond dus weinig gedronken, leek me ook wel goed voor een keertje.

Woensdagochtend weer dagplanning om half elf. Er werd verteld wat je moet doen als je buiten het kamp last krijgt van de politie. Ze mogen niet op het kamp komen. Ook werden er al teams gemaakt om het terrein bij de GÜZ te verkennen. Ik vroeg me af of ik met zo'n team mee kon naar de GÜZ, maar tegen de tijd dat ik daar uit was, was er al een team vertrokken. Wederom geen internet die dag, dus ik hielp weer een beetje opruimen en zo. Hoopte dat ik dan een shuttle kon krijgen naar de stad om te pinnen. Ik had tot dan toe nog niets bijgedragen aan het kamp en het eten, dus dat werd tijd. Gelukkig ging er net een shuttle naar Letzlingen om iemand op te pikken. Ik heb daar snel wat geld uit de muur getrokken voor de rest van de week. Terug op het kamp wat gegeten, rijst met groente die dag, best lekker.

Die avond arriveerde een gast waar ik wel mee kon praten, al was z'n Engels niet zo best. Het eerste wat ie deed was een sjekkie bij me bietsen. Deze gast die bij me kwam zitten was nogal druk. Hij bleek een verleden in de psychiatrie te hebben, net als ik. Hij had het ook meteen over actie. Ik zei: 'Slow down, man'. We dronken nog een biertje en namen afscheid.

Bij acties als deze moet je altijd een 'affinity group' hebben. Je moet nooit alleen zijn, altijd met minimaal twee mensen

Plannen smeden, voorbereidingen treffen

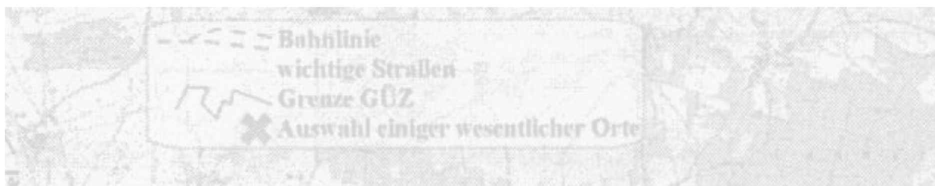
Donderdagochtend was het bewolkt, maar wel warm. Die dag heb ik goed opgelet bij de dagplanning. De planning voor de actiedag zou voornamelijk de volgende dag plaatsvinden. Ook zeiden ze dat de politie inmiddels wat fanatieker controleerde. Het werd tijd eens rond te kijken om een 'affinity group' te kunnen vormen. Bij acties als deze moet je altijd een 'affinity group' hebben. Je moet nooit alleen zijn, altijd met minimaal twee mensen. Ik moest zelf op zoek naar een groep, dat werd niet voor je geregeld. Ik zat er over te denken op te trekken met die gast die gisteren arriveerde.

Vrijdag werd ik op tijd wakker. Plannen maken voor de actiedag. Ik moest wel zorgen dat ik een 'affinity group' vond. Vrouwen met kinderen waren er inmiddels vandoor en ik zag al wat gevaarlijkere gasten rondlopen.

Die psychiatrische patiënt, voortaan noem ik hem 'mijn mattie' [maatje, red.], en ik hebben in de buurt lekker door de heide, graanvelden en bossen in de omgeving gewandeld. Heel gezellig in de mooie natuur. Hij vertelde dat hij wel fan is van veganistisch eten. En hij had wel ervaring met demo's en zo. Hij had me nog steeds z'n naam niet verteld, hij zei: 'Today my name is Joe Andersen'. Ik moest lachen. O ja, hij had echt alleen de kleren die hij aan had meegenomen naar dat kamp en wat persoonlijke bezittingen. Hij had geen tentje of tandenborstel of wat dan ook bij zich, gelukkig vond hij wel snel een nieuwe tandenborstel. En hij sliep gewoon buiten. We hadden al besloten contact te houden als vrienden.

Rond 14.00 uur waren we terug bij het kamp. Dat kwam goed uit, want er begon net een workshop, voorbereiding voor de actiedag. Er werden verschillende groepen gevormd. Wij gingen bij een groepje zitten dat ook wilde actievoeren bij de GÜZ, maar nog niet precies wist hoe. De mensen waren aan het overleggen of ze vanaf Letzlingen of vanaf Dolle het terrein van de GÜZ wilden enteren. Er gingen ook stemmen op die van tevoren daar wilden overnachten, maar er kunnen ook wilde beren zijn op dat terrein, dus ik was niet zo'n voorstander van dat plan. Deze groep bestond uit verschillende 'affinity groups'. Het idee was om samen te shuttelen naar een meeting point en van daaruit uit elkaar te gaan en om je eigen groepje te proberen om op het terrein van de GÜZ te komen en daar wat te saboteren of met graffiti te bespuiten of zo.

We gingen even uit elkaar zodat iedereen met z'n eigen groep kon overleggen. Ik hoopte dat we samen met een grote groep konden shuttelen. Het plan was om rond 7.00 uur in Dolle te zijn waar de officiële demo om 8.00 uur begon. Dit idee begon aan te slaan bij de verschillende groepen. Van daaruit was het nog vijf kilometer naar het terrein van de GÜZ, maar als we niet door politie werden gevolgd, dan konden we een eindje na Dolle aan de grens van

het terrein worden afgezet. Eindelijk waren we eruit. We bestelden een shuttle voor dertien mensen om half zeven naar Dolle. Spannend… 's Avonds kwam de Russische tv nog wat foto's maken bij de ingang van het kamp. Op tijd naar bed gegaan en de wekker rond half zes gezet. Mijn mattie sliep voor mijn tentje zodat ik hem kon wekken.

Zaterdag, actiedag!

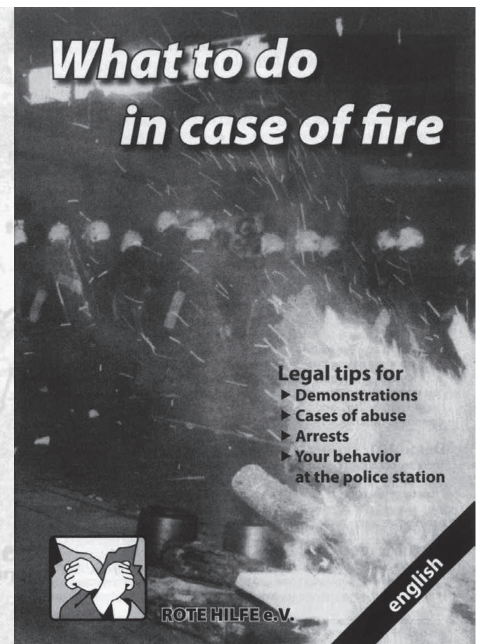
Zaterdag, actiedag! Op de actiedag vroeg uit de veren. Uiteindelijk shuttelden we na wat gedoe maar met negen mensen, mijn mattie en ik en een groep van zeven. Geen politie gezien, dus we reden voorbij Dolle waarna we werden afgezet bij het terrein van de GÜZ. Ik had mijn kompas bij me en mijn mattie wat van de kaarten van de GÜZ. Na een half uur kwamen we erachter dat we weer bij de weg waren aangekomen, dus toen hebben we ons even wat beter georiënteerd. We hebben een heel eind gelopen. Af en toe plakten we wat stickers van de Antifa of stickers met 'NATO und Bundeswehr zerschlagen' op de jagershutjes die we tegenkwamen. Na een paar uur lopen arriveerden we bij wat bebouwing, met daarachter een groot open veld. Mijn mattie liep er meteen op af om wat te doen. Maar ik zag dat er mensen in die uitkijktorentjes waren, dus ik probeerde hem te waarschuwen.

Ik weet niet of het kwam door mijn waarschuwing of dat ze ons al hadden gezien, maar ze hadden ons in de smiezen. We gingen er rennend vandoor. De Feldjäger (militaire politie) achtervolgden ons in een busje over de paden. Wij zijn natuurlijk het bos in gevlucht. Ik hoorde portieren slaan, we renden harder. Dat ging lastig, want ik had onderweg twee grote stenen verzameld om door een ruit te gooien of zoiets. Die stenen zaten in de zakken van mijn vest dat ik om mijn middel had geknoopt. Ook is mijn conditie niet best, want ik rook veel en sport niet. We renden een paar honderd meter, vielen plat op de grond en bleven liggen. Dat was een goede beslissing volgens mij, want verderop was weer een weg waar een auto van de Feldjäger verscheen. Ze zagen ons niet. Hier hielden we ons een tijdje schuil. Mijn hart klopte van de spanning en uitputting en het zweet liep over mijn lichaam. Hier lagen we zo'n twintig minuten. We rookten een sigaretje en besloten een omtrekkende beweging te maken, om aan de andere kant van dat veld uit te komen, maar eerst wilden we toch nog wat stickers op een verkeersbord plakken. In de bossen kwamen we een ander groepje van vier actievoerders tegen. We hebben even gepraat en gingen weer uit elkaar.

Na wat getreuzel renden we snel naar dat verkeersbord om het te bestickeren. We renden daarna terug en hoorden Duitse commando's schreeuwen dat we op de grond moeten gaan liggen. Twee Feldjäger met een hond. Ze brachten ons naar die bebouwing die we hadden gespot en waar we wat hadden willen uitvoeren. Ze vroegen naar onze identiteitskaarten en we moesten een eindje uit elkaar gaan staan. Ik maakte duidelijk dat ik geen Duits spreek en gaf ze mijn rijbewijs. Ze gaven ons wel meteen een flesje water met bubbels. We stonden daar een kwartiertje. Drie Feldjäger hielden ons in de gaten terwijl anderen bezig waren de lokale politie te bellen of zo en onze ID's te checken. Ze maakten er een punt van toen mijn mattie een sjekkie van me wilde draaien. Ze hadden ons toen nog niet gefouilleerd. Ik had mijn stenen nog en stond vlakbij een raampje wat ik zou kunnen raken. Ik twijfelde een tijdje… Ze waren nog niet agressief geweest, maar ik wist niet hoe ze zouden reageren als ik met stenen zou gaan gooien. Ik pakte alvast een steen vast. Volgens mij had één van die Feldjäger me in de gaten. Op een gegeven moment dacht ik: nu of nooit. Ik pakte die steen en gooide hem naar het raam. Ik raakte het kozijn… Best jammer, tien centimeter naar rechts en ik had het ruitje gebroken. Wat een pech, maar ja, ik had ook geen tijd om goed te mikken.

Ik kreeg een opmerking van één van die Feldjäger dat zij ook agressief gingen doen als ik dat deed. Die andere Feldjäger die me al in de gaten had vroeg me om die andere steen uit mijn zak te halen, dat deed ik en legde hem keurig op de grond. Tot zover de actie. Hierna werd ik gefouilleerd door twee vrouwelijke Feldjäger. Ze namen mijn voorraadje stickers in beslag. Na nog een half uur wachten zetten ze ons in twee verschillende busjes om ons naar de rand van het terrein te brengen en ons over te dragen aan de lokale politie. Lang ritje over het terrein van de GÜZ.

Aan de grens van het terrein moesten we nog een half uur wachten op de lokale politie. Die vertelden ons dat ze ons een stuk zouden begeleiden en dat we dan onze ID's terug zouden krijgen en een verbod om nog op het terrein te komen, maar dat we dan vrij waren om te gaan. We moesten een eind lopen met 'die Bullen' achter onze reet aan. Maar ik kon tenminste weer een sjekkie roken. Na een eind te hebben gelopen werden we opgewacht door de Berliner Polizei. Dit kwam niet overeen met wat ze ons hadden verteld. We moesten in het busje stappen. We reden een klein stukje en moesten weer uitstappen. Hier stonden nog twee busjes en in totaal wel veertien man politie. Ook twee andere actievoerders, een stelletje, waren gesnapt. Wederom gefouilleerd, nu door twee vrouwelijke agentes in het busje. Een van die politiemannen begon te zeiken dat ik niet mocht roken. Vuurgevaar of zo, en het zou slecht zijn voor mijn gezondheid… Dat meisje dat daar zat zei iets in de trant van: 'Wat je met je eigen lichaam doet is je eigen keuze, wat je doet met de lichamen van andere mensen, dat is wat anders.' Goed punt.

Ze vroegen om mijn adres. Een van die Duitse politiemannen zat behoorlijk met me te flirten. Toen hij hoorde dat ik in Amsterdam had gewoond begon hij over coffeeshops en Marokkanen. Hij nodigde me zelfs uit om een keer naar Berlijn te komen. Nou, ik wil best een keer naar Berlijn, maar niet om hem op te zoeken. Een van die Duitse politievrouwen werd een beetje jaloers. Ik probeerde hem zoveel mogelijk te negeren.

Ik maakte me niet al teveel zorgen. Het is 2013, geen 1943 of zo, dus geen reden tot paniek. Op een gegeven moment heb ik gewoon een sigaret aangestoken, want het duurde me te lang. Niet lang daarna kregen we onze identiteitsbewijzen terug. Daarna mochten we gaan. We waren in een klein dorpje, ik kwam er later achter dat het Hütten heet. Mijn mattie en ik besloten dat we een biertje hadden verdiend. De politie achtervolgde ons nog wel in dat busje om te kijken of we wel echt van het terrein wegliepen. We hadden ze verteld dat we naar Gardelegen moesten lopen (zo'n zesentwintig kilometer). Op een gegeven moment kwam dat busje naast ons rijden. Mijn mattie suggereerde nog om ze met bier te besproeien, ze hadden de deur open staan. Ik zei tegen hem: 'That's just a waste of beer'. Ze gaven ons zelfs nog een flesje water. Al met al was de Duitse politie relaxter dan ik had gedacht.

Terug op het kamp eerst lekker lang gedoucht. Vlak daarna kwam er politie bij het kamp, compleet met helmen en van die schermen en zo, het leek wel ME. Ze wilden het kamp doorzoeken of zo. We moesten allemaal naar de ingang. Daar werd luid gedemonstreerd tegen de aanwezigheid van de politie. Eén politieman mocht even rondkijken op het kamp, er was wat gedoe, maar na een tijdje vertrokken ze weer. Ik had inmiddels al wel één van die bekers met 'Kein Mensch ist Illegal' als aandenken in mijn koffer gestopt, plus allerlei info van het kamp, stickers, buttons en een paar aanstekers van de Rote Hilfe. Leuke souvenirs. Mijn mattie wilde zondag naar Magdeburg om 'geld te maken'. Zo noemde hij dat als hij ging bedelen.

Zondag stond ik rond zeven uur op, mijn mattie om negen uur. We keken of we een shuttle konden vinden en we hadden mazzel, binnen een half uur vertrok er een naar Gardelegen om een paar mensen bij het station af te zetten. Op het station van Gardelegen zag ik ook meteen weer Antifa graffiti. Vanaf hier naar Magdeburg ging een beetje lastig, dus we pakten de trein naar Wolfsburg. Dat bedelen van hem schoot niet echt op, ik denk omdat ik erbij was, ik zag er iets te goed uit om me voor te doen alsof ik een tijd niet heb gegeten denk ik. Wat een spookstad is Wolfsburg trouwens. Later hoorden we dat de meeste mensen die dag bij een meertje in de buurt zijn. Daar zijn we later zwartreizend met de bus naartoe gegaan. Ik heb een tijdje van het zonnetje genoten, hij is even wezen zwemmen en ging toen in z'n eentje op pad. Na nog geen vijfenveertig minuten kwam hij terug met vijfentwintig euro. Genoeg om me te trakteren zoals hij had beloofd. Daar moest ik toen ik vorig jaar voor een bank werkte (ja ik weet het, schandalig) gewoon meer dan twee uur voor werken.

Daarna gingen we terug naar Wolfsburg. We pakten een terrasje en bestelden twee grote bier, knoflookbrood, hij een lasagne en ik een schnitzel. Het eten was heerlijk. Ik wou nog keurig afrekenen als een braaf meisje, maar hij was meer fan van het plan om er zonder te betalen vandoor te gaan. Wat we ook hebben gedaan. Jezus, wat een kick! Dat was lang geleden voor mij. Snel doorlopend arriveerden we op het station, we zijn niet gevolgd of teruggeroepen. Helaas moesten we nog anderhalf uur wachten op de volgende trein naar Gardelegen, maar we hadden nu in ieder geval genoeg geld voor bier, sigaretten en zelfs een treinkaartje tot halverwege.

Die ochtend erna snel mijn spullen ingepakt, de meeste mensen waren al weg. Gelukkig konden mijn mattie en ik met iemand meerijden naar Magdeburg. Eenmaal in Magdeburg zochten we eerst een 'Umsonstladen', een kringloopwinkel waar hij wat nieuwe kleren uitzocht, zodat hij z'n kloffie kon wassen. En ik heb een tas, paar boeken, een asbak en een muis en internetkabel voor mijn laptop meegenomen. In tegenstelling tot Nederlandse kringloopzaken is hier echt alles gratis. Daarna gingen we op zoek naar een internetcafé, dat was nogal een opgave. Mijn mattie ging door naar het Antifa-kamp in de Weimar, zwartreizend natuurlijk. Ik kocht een ticket naar Amsterdam. We hebben afscheid genomen, maar we gaan wel contact houden. Ik heb er echt geen moment spijt van gehad dat ik naar dit kamp toe ben gegaan. Ik heb een leuke tijd gehad, ben een ervaring rijker en heb goeie contacten opgedaan.

1 https://www.warstartsherecamp.org/de/node/122
2 Meer info:
http://www.imi-online.de/de
http://drohnen-kampagne.de/
http://www.livingunderdrones.org
http://gipfelsoli.org/
http://www.wijwordenwakker.org/content.asp?m=M5&s=M113&ss=P1791&l=NL
http://www.piratenpartij.nl/blog/dirk-poot/iedere-gemeente-zijn-eigen-drone
http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3348651/2012/11/16/VS-creeren-met-drones-een-nieuw-Guantanamo-Bay.dhtml
3 http://www.rote-hilfe.de/

Boekbespreking

Boekbespreking

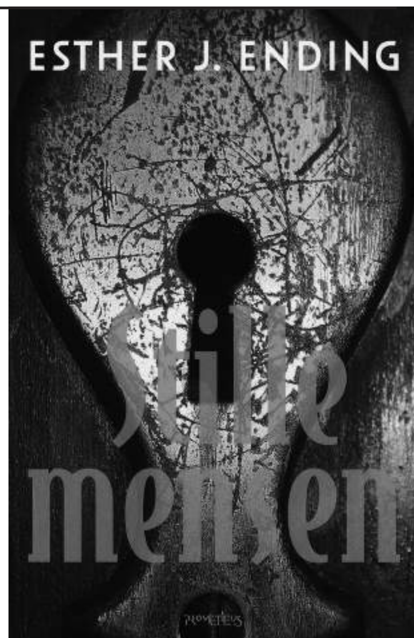
Stille mensen

Esther J. Ending

Stille mensen

Prometheus, Amsterdam, 448 blz. €19,95.

DOOR RYMKE WIERSMA

Soms is het lekker om een paar dagen ziek te zijn, dan lees je tenminste eindelijk dat dikke boek dat al een tijd lag te wachten, ergens halverwege de enorme stapel leesvoer. Zo verging dat mij met het boek S*tille mensen* van Esther J. Ending.

De titel intrigeerde me al eerder, toen ik het boek in een stationsboekhandel zag liggen. Soms als ik mijn trein heb gemist of als de trein mij laat wachten glip ik even zo'n boekwinkel in, bij gebrek aan beter. Altijd interessant om even te kijken van welke boeken gedacht wordt dat ze een groot publiek zullen trekken. Op de achterflap las ik dat het verhaal zich afspeelt in een kraakpand (leuk dus dat er stapels van in de boekhandel liggen), en toen ik *Stille mensen* een paar maanden later in de bibliotheek zag liggen nam ik het meteen mee.

Krakers stille mensen? Nou, gemiddeld niet bepaald, maar ze zitten er zeker tussen. Een van de stille mensen in het boek is de hoofdpersoon, die ook het verhaal vertelt. De schrijfster Esther Ending heeft zelf in een kraakpand gewoond en weet dus wel waarover ze schrijft.

Het verhaal gaat over Nicky, een dakloze jongere die uit een rijke familie komt maar tegen de zin van haar oma haar eigen weg kiest. Ze komt na enige omzwervingen terecht in een enorm kraakpand: het Pandemonium, een voormalig weeshuis. Het pand is in verschillende afdelingen onderverdeeld: de hippies, de punkers, de artiesten, de filosofen, de ultra's (dit zijn de oorspronkelijke krakers van het pand: radicaal links en anarchistisch), de junks en… de corpsballen. Dat velen elkaar niet kunnen uitstaan is duidelijk. Ik vraag me af of er ooit ergens een kraakpand heeft bestaan waarin ook corpsballen woonden, maar in een boek kan alles en het is eigenlijk een leuk gedachtenexperiment. Nicky komt bij de artiesten terecht, maar ze ontdekt al snel dat binnen al die groepen ook elk individu totaal anders is dan de rest. De een is nog gekker dan de ander, wat leuk kan zijn, maar vaak is het gek op een onsympathieke manier. Vooral de ultra's worden nogal karikaturaal neergezet. Star, bureaucratisch, zonder humor. Brood krijg je alleen met het juiste bonnetje – waar haalt ze het vandaan? Niet bij de 'echte' anarchisten in elk geval. Misschien lijken die ultra's nog enigszins op de krakers van de harde lijn in de jaren tachtig van de vorige eeuw, die er niet voor terugdeinsden om andere krakers uit hun huis te meppen. De krakers en activisten die ik ken herken ik er totaal niet in.

Maar goed, daar gaat het de schrijfster waarschijnlijk niet om. Het kraakpand zal bedoeld zijn als voorbeeld van een andere, een ideale maatschappij. Er zijn vaak feesten, leve de lol, maar op een van die feesten komen neonazi's de boel 'verbouwen' en krakers in elkaar slaan. Om het pand te herstellen en alles beter te coördineren wordt na heftige discussies een leider gekozen. Hier had ik even de neiging het boek weg te leggen. Natuurlijk hoeft een verhaal de werkelijkheid niet weer te geven, maar anarchisten die erin meegaan een leider te kiezen om in hun pand de orde te herstellen, dat gaat wel erg ver. Ik hoopte nog dat de moraal van het boek uiteindelijk zou zijn dat een leider de boel alleen maar slechter kan maken, maar daarvan blijkt niet veel. Wel blijkt de leider nogal corrupt te zijn, maar niemand komt op het idee om het eens basisdemocratisch te gaan aanpakken.

Al snel blijkt dat, nadat de vernielingen van de neonazi's zijn hersteld, er nog steeds of opnieuw problemen zijn en dan wordt één groep (raad maar welke) als zondebok aangewezen en op zeer gewelddadige wijze het huis uitgewerkt. Er gebeuren veel nare dingen, en weinig personages komen oprecht sympathiek over.

Ondertussen leest het boek prettig en is het verhaal best spannend, ik zal er verder niets over verklappen. Een van de leuke dingen uit het boek zijn de briefjes die in het Pandemonium op het prikbord hangen, waarin, zoals dat hoort op een prikbord in huis, zakelijke mededelingen, oproepen, politieke boodschappen, grappen en scheldkanonnades door elkaar hangen.

Esther J. Ending blijkt zelf hippie-ouders te hebben en ze woont in Nederland, maar is opgegroeid in Spanje. Dat verklaart wel bepaalde planten in de tuin van het kraakpand, en ook de aanwezigheid van airconditioning – die zul je in Nederlandse kraakpanden toch zelden aantreffen.

thema

twee jaren van internationale oproer

De ambitie om met een zekere regelmaat in Buiten de Orde *aandacht te besteden aan een belangwekkend onderwerp voor anarchisten of de anarchistische beweging is verder uitgegroeid. Sinds dit jaar kan je in elke editie van* Buiten de Orde *een verzameling artikelen vinden rond een onderwerp of thema. We proberen artikelen te verzamelen die hetzelfde onderwerp of thema vanuit een andere invalshoek benaderen. Dat kunnen historische teksten of figuren zijn, persoonlijke verslagen of actuele discussies, maar ook inhoudelijke of politieke benadering kan verschillen. Op deze manier wil de redactie van* Buiten de Orde *een bijdrage leveren aan de kennis, de discussies en ervaringen van mensen die actief of geïnteresseerd zijn in dit thema, voor een beter begrip en inzicht en ter inspiratie*!

DOOR DE REDACTIE

in 'Revoltes onder druk' neemt Peter Storm de vele (niet alle) revoltes en opstanden die de afgelopen drie jaar plaats hadden onder de loep. Hoe kwamen die revoltes tot stand, wat was de dynamiek, maar vooral waar staan ze drie jaar later en welke lessen kunnen we eruit trekken? Op al deze vragen probeert de auteur een antwoord te formuleren of een aanzet tot een mogelijk antwoord te geven. Dit alles om te onderzoeken welke positie of houding de anarchistische beweging moet aannemen ten aanzien van al deze opstanden en revoltes.

Verder is in dit thema een verslag te lezen van Bilith over de heropstanding van de protesten van de zomer in Turkije. In het artikel is te lezen een rapportage van de protesten in de zomer, hoe daar de zaadjes zijn verspreid en de beschrijving van de verschillende actoren tijdens die protesten. Aan de hand van deze uiteenzetting kan de auteur inzichtelijk maken hoe het mogelijk was om een beweging die in de zomer dagelijks gewelddadig werd neergeslagen, toch in september weer de kop opstak. Het protest luwde niet alleen op, maar heeft zich bovendien ook verspreid naar veel delen van het land en is het de oorspronkelijke aanleiding overstegen.

De derde interessante bijdrage komt van Joshua Stevens. Hij is een paar keer in Egypte geweest en maakte daar kennis met anarchisten die deelnamen aan verschillende protesten en confrontaties tussen demonstranten en ordehandhavers. Een paar dagen voor de val van Morsi en twee weken daarna interviewde Joshua Mohammed Hassan Aazab, een Egyptische anarchist. Het geeft een interessante kijk in de zorgen, de afwegingen, de verwarring en de verwachtingen van jonge anarchisten die op dit moment zich staande proberen te houden in de flip flop dynamiek in Egypte zoals Peter Storm dat mooi verwoord in zijn artikel.

Voor anarchisten en iedereen die gelooft dat een andere wereld mogelijk is, zijn de mondiale gebeurtenissen van de laatste drie jaar erg belangrijk. Het geeft aan dat het kan, dat als mensen samen willen, ze alles in potentie hebben. Het geeft echter ook aan dat een fundamentele sociale omwenteling niet zonder slag of stoot gaat, dat daar strijd voor geleverd moet worden, dat daar bloed, zweet en tranen voor gelaten wordt en dat wanneer de inzet van de actoren nog zo groot mag zijn, de overwinning van de opstand is nooit zeker. Hopelijk hebben de stukken van dit thema een bijdrage kunnen leveren tot dit inzicht en kunnen er lessen getrokken worden uit de gebeurtenissen in de rest van de wereld.

revoltes onder druk

een tussenbalans van kracht en beperking

Het jaar 2011 gaat de geschiedenis in als een jaar van opstand en revolutie op een schaal die we sinds de periode 1968-1974 niet meer hebben meegemaakt. Het jaar 2013 zou wel eens de geschiedenis kunnen ingaan als jaar waarin die revolutionaire golf met ernstige terugslag te maken kreeg. Een soort van tussenstand vaststellen, iets van lering trekken uit de gebeurtenissen, uit de kracht en tekortkomingen, kan geen kwaad.

DOOR PETER STORM

Het is te vroeg om al van een einde van de Arabische Lente, de actiegolf van Indignados en Occupy en aanverwante sociale strijd te spreken, alsof de nederlaag al vast staat. Maar de vaart van de acties is er in veel landen uit, de gevestigde orde slaat intussen hard en relatief succesvol terug. De militaire staatsgreep in het strategisch maar vooral ook symbolisch zo belangrijke Egypte is een teken van uit welke hoek de wind waait. De moeilijke fase waarin de sociale strijd zich internationaal bevindt, is misschien een extra aanleiding voor een analyse van de kracht en beperkingen van die strijd, en het trekken van enkele voorlopige lessen voor een vervolg.

…de bezetting van het Tahrirplein waarmee een symbolische vrije zone wordt gevormd

REMMEN LOS, REVOLTE BREEKT BAAN

De zelfverbranding van een jongeman in Tunesië in december 2010 bleek achteraf de symbolische start van de Arabische Lente te zijn. De weken erop gingen vooral werkloze, vaak hoogopgeleide jongeren in verpauperde Tunesische steden de straat op. Keiharde repressie lokte meer demonstraties uit, de doorgaans gezagsgetrouwe vakbondsfederatie begon stakingen te organiseren en op 14 februari maakte de militaire top aan president Ben Ali duidelijk dat hij maar beter kon gaan. Op 25 januari 2011 ontstond in Egypte een soortgelijke kettingreactie, maar nu gelanceerd door een welbewuste oproep om die dag tot protestdag tegen het bewind te maken. Verder een verwant scenario: massademonstraties, felle repressie met grof politiegeweld, stakingen – in Egypte meer dan in Tunesië via onafhankelijke netwerken en vakbondsinitiatieven die geen deel waren van de gevestigde orde – en uiteindelijk het leger dat de dienstdoende dictator via de zijdeur afvoert. Mubarak was op 11 februari ex-president. Een opvallend ingrediënt van de Egyptische strijd was de bezetting van het Tahrirplein, waarmee een symbolische vrije zone werd gevormd. Verdediging en uitbouw van de langdurige sit-in aldaar hield de ogen wereldwijd gericht op Caïro.

De weken daarop gingen de remmen los, in de regio, maar daar niet alleen. Protesten in Algerije, Jordanië, Marokko, Oman, Saoedi-Arabië en Koeweit lieten zien dat vrijwel de hele Arabische wereld in beweging raakte. Ook in Iran rommelde het, waar heel even een opleving van de protestbeweging van 2009 leek te ontstaan. Er borrelde wat in Azerbeidzjan en er waren stakingen en demonstraties in Swaziland, landen die je toch onmogelijk tot het Midden-Oosten kunt rekenen, maar van waaruit verwijzingen naar wat er in het Midden-Oosten gebeurde niet ontbraken. Er waren dagen dat er in vijf, zes landen waar je verder nooit iets van vernam, protesten bleken te zijn uitgebroken. Twee Arabische staten sprongen er echter al snel uit: Bahrein en Libië. In Bahrein eiste een in meerderheid Sjiitische burgerbevolking gelijke rechten van een politiek bestel waarin Soennieten aan de touwtjes trokken. Met gigantische ladingen traangas, én met militaire steun vanuit Saoedi-Arabië, wist het bewind er in het zadel te blijven.

In Libië was de volksopstand zo fel dat leger en politie vrijwel instortten, opstandelingen zich van wapens voorzagen en de strijd naar de hoofdstad poogden uit te breiden. Daar wist dictator Khadaffi echter demonstraties in bloed te smoren, waarna hij aan een langzame herovering van de rest van het land begon. NAVO-bommen verzwakten het bewind echter zodanig dat de opstand – ernstig misvormd en verstrengeld in imperialistische belangenpolitiek – er alsnog in slaagde om de dictator te verslaan.

In Syrië was intussen ook een reeks demonstraties begonnen, die door de dictatuur al snel met gericht geweervuur werd beantwoord. Deserterende soldaten vormden milities waaruit het Vrije Syrische Leger zich formeerde. Er kwamen ook islamistische gewapende groepen op, vaak gesponsord door onder meer Saoedi-Arabië. De volksopstand werd een burgeroorlog, de burgeroorlog kreeg steeds meer het karakter van een 'proxy war', een strijd waarin de partijen in Syrië opereerden als verlengstuk van andere staten die hun rivaliteit op Syrisch gebied en ten koste van Syrische mensenlevens uitvochten. Het regime was verbonden met Iran en Rusland. Het Vrije Syrische Leger opereerde vanuit NAVO-land Turkije en kreeg ook steun van Qatar. Losse jihadistische groepen kregen steun van Saoedi-Arabië. De CIA coördineerde wapenleveranties.

twee jaren van internationale oproer

thema

De ontaarding in een godsdienstig sektarisch conflict is een grote nederlaag voor de Arabische Lente

De opstand sneeuwde onder in een gewapende strijd waarin aan alle kanten de misdaden tegen burgers niet bepaald ontbraken. Het regime vond vooral steun in de Alevitische gemeenschap waar het haar militaire top uit rekruteerde. De oppositie leunde vooral op de straatarme meerderheid van vooral Soennitische moslims. Dat maakte het voor beide kanten makkelijk om de strijd de dimensies van een godsdienstig sektarisch conflict te geven. In de oppositie domineerde de Moslimbroederschap en nog rechtsere islamisten. Het bewind speelde in op het gevoel onder Alevieten dat zij gevaar liepen als de opstandelingen zouden winnen. De oorspronkelijke dimensies – een verpauperde en onderdrukte bevolking die sociale rechtvaardigheid en vrijheid wil, een regime dat deze verlangens onderdrukt – werden gewelddadig naar de achtergrond geduwd. Eigenlijk is die ontaarding van wat als vrijheidslievende volksopstand begon, al een grote nederlaag van de Arabische Lente, ongeacht wie de gewapende strijd gaat winnen. Die tekende zich in de tweede helft van 2011 af, en zette sindsdien steeds verder door. De Westerse interventiedreiging versterkt dat nog, net als de Russische interventie; dat land hield met wapenhulp en diplomatieke spelletjes immers het bewind de handen boven het hoofd.

Vastlopende opstanden

De andere opstanden liepen de één na de ander vast. In de conservatieve monarchieën Marokko en Jordanië gebeurde dat met een behendige mix van beperkte concessies en selectieve repressie. Oman sloeg het verzet – verbrokkeld, niet grootschalig, maar wel opvallend proletarisch, met vooral sociale eisen en weinig nadruk op liberaal-democratische hervormingen – neer, maar niet overdreven hardhandig. Saoedi-Arabië greep in om de protesten met geweld in te tomen, en subsidieerde de contrarevolutie in heel de regio. De Saoedische interventie tegen de opstand in Bahrein en de steun aan Syrische opstandelingen zijn voorbeelden, de steun voor de NAVO-interventie in Libië is dat op haar manier ook. Het Saoedische bewind heeft zelfs aangeboden het Egyptische leger te sponsoren, mocht de VS haar subsidies intrekken, en stond met kredieten klaar toen generaal Sissi met zijn staatsgreep de oude orde begon te herstellen. In het ene land na het andere liep volksverzet vast in muren van repressie.

Alleen in Jemen zette een aanhoudende opstand zoveel druk op het regime dat het akkoord ging met een facelift. Saoedische bemiddeling zorgde ervoor dat de president vertrok, maar het bewind verder intact bleef, met slechts beperkte concessies. Weer was er een Saoedische rol in het indammen en onschadelijk maken van de Arabische Lente. De revolte in Jemen had trouwens opvallend radicale aspecten. Ik doel niet op de diverse gewapende bewegingen – separatisten, Al Qaeda – maar op stakingen en bezettingsacties van personeelsleden in allerhande instellingen om corrupte, pro-regime-functionarissen te verdrijven. Hier zagen we een vleug sociale revolutie de kop opsteken. Dit proces werd al gauw aangeduid als 'parallelle revolutie' en borrelde na de machtswisseling door. Als er een doorstart van de Arabische Lente komt, dan zijn het dit soort sociale conflicten die er kracht en vaart aan geven.[1]

In Tunesië en Egypte begon intussen na de val van de dictators een periode waarin de sociale strijd keer op keer opleefde, met pogingen van de gevestigde orde en of rechts-religieuze partijen om vrijheden weer in te perken die stuitten op nieuwe felle massademonstraties. In beide landen kwamen via verkiezingen die religieuze partijen aan de macht. In Tunesië heeft religieus rechts die macht nog , maar felle protesten dagen die steeds uit. In Egypte is religieus rechts de macht ontnomen door de generaals. De Moslimbroederschap en haar president Morsi hadden zich onmogelijk gemaakt met repressie terwijl de economie een ramp voor arme mensen was. De volkswoede zette zich om in volksopstand, de generaals benutten die druk om Morsi te verslaan, de Broederschap militair te onderdrukken. De volksopstand – waarbinnen de militairen door veel te veel mensen werden toegejuicht – had het nakijken. Egypte is vrijwel terug bij af. Zelfs Mubarak is geen gevangene meer.

Het Westen en Zuid Amerika

Intussen was elders in de wereld de boel aan het rollen geraakt. Koploper was Spanje, waar in mei 2011 de Indignados (Verontwaardigden) zich deden gelden. Duizenden, al snel tienduizenden boze jonge mensen bezetten pleinen in Madrid en Barcelona en elders. Ze protesteerden daarmee tegen zowel het grote geld als tegen een politiek die, daarmee verstrengeld, over mensen heen walste. In de actievorm van de pleinbezetting zag je de inspiratie van het Tahrirplein duidelijk terug. 'Echte democratie Nu' was de eis. Voor sommigen behelsde dat een verbetering van de bestaande liberaal-democratische orde, maar al snel werd

Egypte is vrijwel terug bij af: Mubarak is zelfs geen gevangene meer

het idee gemeengoed dat democratie alleen maar direct kon zijn, en dat assemblees – samenkomsten van betrokken mensen die de gang van zaken bespraken en erover beslisten, doorgaans via consensus-besluitvorming – de dienst uitmaakten. Andere Europese landen zagen kortstondig Indignados-protesten. In Griekenland kregen die enige tijd vleugels: daar sloten ze aan bij de al langer losgebroken woede tegen de extreme, door EU en andere internationale instellingen mede afgedwongen bezuinigingspolitiek. Al snel was er een pleinbezetting op het Syntagmaplein in Athene, waar 'Echte Democratie Nu' al snel aangescherpt werd tot 'Directe Democratie Nu'. Na enkele maanden veegde de staat het plein schoon. Maar de episode had de Griekse strijd wel een nieuwe impuls gegeven.

Pleinbezetting, plus een stellingname tegen het grote geld en een politiek die daarmee was verstrengeld: dat waren de bestanddelen die, nu heel welbewust en lang voorbereid in alternatieve netwerken zoals Adbusters, het handelsmerk van Occupy werden. In september 2011 kwam Occupy Wall Street op. De maand erop werd het wereldwijd, ook in Nederland begonnen mensen aan pleinacties. Assemblees, consensus, directe democratie waren opnieuw de vormen; doelwit was de spreekwoordelijke '1 procent' van steenrijken tegenover de rest, de '99 procent'. Enkele maanden lang was Occupy, vooral in de VS, een massabeweging die vele tienduizenden mensen op de been bracht. In Europa bleef het veel kleiner van schaal. Pleinbezettingen waren veelal trouwens geen echte bezettingen, maar tentenkampen die er met toestemming van plaatselijke autoriteiten stonden. Hield de toestemming op, dan was het met de kampen doorgaans snel gedaan. In de VS kwamen de grotere Occupy-acties ten einde door gewelddadige ontruimingsacties door de politie. In Nederland kwam het vaak niet eens zover.

In de loop van 2012 was Occupy als brede actiebeweging goeddeels geschiedenis. Als groepjes actieve mensen die allerlei sociale initiatieven van de grond trokken of ondersteunden, overleefde Occupy met gemak. In Nederland zie je Occupy-mensen, soms een hele Occupy-groep, zoals in Rotterdam, een grote rol spelen in de solidariteit met opgesloten vluchtelingen. De relatief drukbezochte acties tegen Monsanto zijn ook te zien als een soort *spin-off* van Occupy. En er is Blockupy in Duitsland, waarbij de naam de inspiratie verraadt, maar tegelijk ook een militanter toon zet. Hier zie je het Occupy-sentiment samengaan met een meer gangbare radicaal-linkse uitdrukkingsvorm in een stevige én grote actie in het financiële centrum van Duitsland en Europa, zowel in 2012 als in 2013. De Occupy-golf heeft wel degelijk een waardevolle impuls gegeven aan de sociale strijd in bredere zin, en radicale netwerken helpen versterken.

Het voert te ver om zelfs maar alle belangrijke protestbewegingen uit deze jaren te bespreken, lang niet allemaal verwezen ze nadrukkelijk naar gemeenschappelijke inspiratie en verbondenheid. De Chileense studenten- en scholierenprotesten – zeer omvangrijk en aanhoudend, fel en met een eis tot kosteloos onderwijs en behoorlijk radicaal – gingen hun eigen gang. De uitslag is onbeslist. In Quebec protesteerde in 2012 studenten tegen een forse verhoging van het collegegeld. Ze hielden een grote studentenstaking en organiseerden zich via een structuur van direct-democratische actiecomités. Daarin werd – anders dan op veel andere plaatsen – niet via consensus maar via meerderheidsbesluitvorming gewerkt. Nadat protesten gepaard gingen met rellen, drukte de regering een wet door die demonstraties alleen na aanmelding, en binnen goedgekeurde routes, toestond. Op overtreding stonden hoge boetes. De wet werd prompt overtreden met een gigantische protestdemonstratie. Nu werd de beweging zowel een onderwijsprotest als een strijd tegen staatsrepressie. De staat legde het af trouwens, via een omweg weliswaar. Bij verkiezingen in de nazomer van 2012 verloor de zittende regering. De opvolgers schrapten zowel de collegegeldverhoging als de repressieve bepalingen.

Zoals in heel veel soortgelijke bewegingen was in Quebec protest tegen neoliberalisme samengevloeid met protest tegen een staat die met onderdrukking dat neoliberalisme aan mensen oplegt. Soortgelijke zaken zag je dit jaar in Brazilië en Turkije. In dat laatste land kwamen mensen in actie tegen een bouwproject dat het Gezipark, een schaarse groene oase in de snelgroeiende megastad Istanbul, dreigde te slopen: protest tegen neoliberalisme in de praktijk. De politie kwam opdagen met ongelofelijke hoeveelheden traangas, tegenover duizenden, soms honderdduizenden mensen, die wekenlang de verstikkende wolken trotseerden en terug vochten: protest tegen de repressieve staatsmacht. In Brazilië was het eigenlijk hetzelfde verhaal: duizenden demonstreerden tegen een prijsverhoging in het busvervoer en vele duizenden mensen protesteerden tegen de dure stadionbouw voor het wereldkampioenschap voetbal volgend jaar, terwijl voor onderwijs en openbaar vervoer en dergelijke geen geld genoeg was. Neoliberalisme, in de vorm van marktwerking en het opofferen van menselijkheid aan commercie, was het doelwit. De politie probeerde de protesten uiteen te slaan, waarna de protesten zich als een olievlek uitbreidden: staatsrepressie werd evengoed het doelwit van het protest. Beide protestbewegingen verwezen naar elkaar, en voelden zich verbonden.

Horizontalisme is nog geen anarchisme

Het wordt tijd om wat algemener karaktertrekken van de sociale strijd, zoals die in dit soort bewegingen tot uiting kwam, te schetsen. Eerst de kwaliteiten van de strijd. Daarna een aantal belangrijke zwakke plekken die bijdroegen aan haar huidige nederlagen en tegenslagen.

Het eerste aspect had de strijd – van Tunesië tot en met Brazilië – gemeen met eerdere strijdgolven. Sterker: het is een symptoom dat we inderdaad een grote strijdgolf beleven, en niet zomaar wat min of meer omvangrijke demonstraties. Ik doel op het spontane karakter van de acties, het onvoorziene elan. 'Niemand' zag dit aankomen. 'Niemand' had dit gepland. 'Niemand' heeft het georganiseerd. Achteraf waren de tekenen evident. Net als bij elke grote revolutie. Maar op het moment zelf is de verrassing vrijwel totaal. Net als in de Russische Revolutie toen iedereen al vijf dagen op straat, op de barricaden of in staking was toen eindelijk de Bolsjewistische partijorganisatie enig initiatief wist te nemen. Het grote verschil is dat er vandaag de dag geen Bolsjewistische

De occupy-golf heeft een waardevolle impuls gegeven aan de sociale strijd en geholpen radicale netwerken te versterken

twee jaren van internationale oproer

thema

partij klaar zat om de eerste ronde slapenderwijs langs zich heen te laten gaan. Dit was niet het soort actiegolf dat je aan had kunnen zien komen als je de diverse linkse organisaties in de betreffende landen via bijvoorbeeld internet had gevolgd. Ook die organisaties hadden in eerste instantie het nakijken.

Daarmee hing een ware kernkwaliteit van deze revoltes samen: het horizontale karakter ervan, zowel in organisatievormen als in mentaliteit. Het waren spontane, vrij losse netwerken die mensen in beweging brachten. Het waren, zoals ook gevestigde media al snel opmerkten 'leiderloze' protesten, in de zin dat regie en zeggenschap niet in handen lagen van een formele leiding aan het hoofd van een hiërarchie, een bestuur met bevoegdheden. Er waren aanvoerders, gangmakers, initiatiefnemers. De mensen die de oorspronkelijke Occupy-oproep lanceerden bijvoorbeeld, de mensen die in Egypte de vijfentwintigste januari tot actiedag uitriepen en aan de slag gingen. Je kunt zeggen: maar dat zijn dan de 'leiders'. In een beperkte zin mag dat zo zijn. Maar zeggenschap over de strijd hadden ze niet, en dat ambieerden ze veelal ook niet. Ze gaven een aftrap, brachten dingen in beweging. Ze konden en wilden niemand iets opleggen, en zagen zichzelf nadrukkelijk ook niet als vervangers van degenen die ze ten val hielpen brengen. De netwerken waarmee ze beweging op gang brachten, waren een soort hefboom van verzet. Maar het werkte omdat mensen het initiatief – uit eigen beweging, door niemand verplicht, maar wel vanuit een gevoel van urgentie – oppikten. Toen de bal eenmaal rolde, had niemand er nog greep op, tot de bal tegen een nieuwe barrière, repressie bijvoorbeeld, tot stilstand kwam, of een specifiek resultaat, bijvoorbeeld de val van de dictator, was bereikt. De netwerken die als gangmaker functioneerden hadden niets wezenlijks gemeen met politieke partijen, en ook niet met leninistische organisaties. Ze stonden in de beweging, ze stonden er niet boven.

De strijd zelf bracht vervolgens ook horizontale organisatievormen voort, de al genoemde assemblees en de talloze varianten daarop. Directe zeggenschap van alle betrokkenen, onderlinge taakverdeling in overleg, geen bindend centraal gezag maar een vorm van zelfbestuur in de actie, waarin veelal – niet altijd, zoals we zagen – op basis van consensus werd besloten. In alle genoemde bewegingen zie je dit horizontale aspect, deze antiautoritaire vorm van organisatie, oftewel zélforganisatie. Het is wat anarchisten onmiddellijk herkennen als een verwerkelijking van hun opvattingen over hoe een vrije zelfbesturende maatschappij eruit kan zien. Van Tahrir tot en met Taksim, via Occupy en Indignados, zag je een heruitvinding van de anarchie als positief maatschappelijk verschijnsel dat de plek in begon te nemen van de uitgedaagde oude orde.

Dat dit zo ging had twee redenen. De eerste is fundamenteel: een diepe volksrevolutie wordt gedragen door het initiatief van een opstandige bevolking zelf. Die wordt door de strijd zelf gedwongen zich te bundelen, zich te organiseren. Anderen gaan dit niet voor hen doen. Dus steken actievoerders zelf de koppen bij elkaar, dus vormen buurtbewoners zelf comités, dus bouwen mensen op Tahrir zelf een ingewikkelde structuur van werkgroepen op waarin voedselvoorziening, communicatie, schoonhouden van het plein, veiligheid tegen staat en infiltranten worden geregeld. Wie moet het anders doen?

Dit zie je in elke grote revolutie. In 1917 waren het de raden van afgevaardigden van arbeiders, boeren en soldaten, de fameuze sovjets die de toon zetten. Die waren niet alleen gekozen maar ook tussentijds afzetbaar en ten alle tijde verantwoording schuldig aan degenen die ze hadden gekozen, arbeiders in een fabriek, soldaten in een regiment, boeren in hun dorp. In het Duitsland van 1918 had je soortgelijke arbeidersraden, in Hongarije in 1956 eveneens, Iran had in de periode 1978-1979 gekozen fabriekscomités, de shora's. Hierin kwam de neiging tot zelforganisatie tot uiting. Maar er is wel een opvallend verschil met de opstandsgolf van 2011-2013. Sovjets waren gekozen organen, op direct-democratische basis. Assemblees zijn geen gekozen organen, maar bundelingen van de rechtstreeks betrokkenen zelf. Hier kiest de basis niet haar gedelegeerden, hier maakt de basis in principe zelf de dienst uit. De organisatievorm is nog veel horizontaler dan het klassieke radensysteem uit de twintigste eeuw, dat al een radicaal alternatief voor het burgerlijk parlementaire systeem was.

Niks vertegenwoordiging van mensen, hooguit delegatie van bepaalde functies, met terugkoppeling en terugroepbaarheid, zeiden revolutionairen destijds. De huidige beweging gaat verder. Hoezo delegatie? zeggen de rebellen van nu. Als het enigszins kan, doen we het gewoon zelf. 'Alle Macht aan de Sovjets' klonk het in 1917. 'Alle Macht aan de Assemblees', zou het nu kunnen klinken – ware het niet dat ook dát weer een opgelegd, totaal ingevuld systeem zou vormen dat terecht wantrouwen zou oproepen. Ook assemblees zijn niet heilig, en scherpzinnige radicale deelnemers aan bijvoorbeeld de Indignados-bijeenkomsten in Barcelona zoals Peter Gelderloos waarschuwden voor het verstikkend effect dat je kreeg als de centrale assemblee de zeggenschap over elk specifiek actie-initiatief naar zich toe zou trekken, Als tien mensen samen iemand willen helpen zich tegen dreigende huisuitzetting te verdedigen, kunnen ze dat melden aan de

Van Tahrir tot en met Taksim, via Occupy en Indignados, zag je een heruitvinding van de anarchie

assemblee waarin 10.000 mensen samenkomen. Het zou echter absurd zijn als de complete assemblee daarvoor toestemming zou moeten geven. De assemblee is geen gemeentebestuur en ook geen politieke partij. Al snel zag je dat initiatieven zich verder decentraliseerden, alweer in tamelijk klassiek anarchistische stijl, zodat de strijd letterlijk op de stoep van buurtbewoners kwam.

Deels is dit alles gevolg van het leerproces dat mensen in beweging hoe dan ook doormaken als ze strijd voeren. Of er nu wel of geen anarchisten in de buurt zijn, élke grotere opstandsbeweging produceert vormen en praktijken met dit 'anarchistische' karakter. Wat deze aspecten extra kracht gaf, waren twee andere dingen. Ten eerste de bijna hilarische zwakte van andere stromingen van links. Vergelijk de gang van zaken maar eens met de jaren zestig. Aanvankelijk had je daar – met sit-ins, spontane actiecomités en alles – eenzelfde antiautoritaire dynamiek als nu. Binnen een paar jaar was de boel echter overgenomen door een heel assortiment aan marxistische en leninistische clubs, partijen en dergelijke. De 'officiële' communistische partij was velen een beetje te duf en te star, maar men zocht het alternatief in radicaler klinkende varianten van dezelfde aanpak. In het ene land vooral maoïsten, in het andere land trotskisten, en in sommige landen vormden marxisten hun eigen cocktail van leninistische wijzen van doen. Het idee dat je voor revolutie een soort partij nodig had die gecentraliseerd opereerde, aan het hoofd van de strijd diende te staan, en aan moest sturen op machtsovername, was in die jaren – toen de grote desillusie over Mao's China bijvoorbeeld nog moest komen – dominant in de sociale bewegingen. Anarchisten waren er, maar hun invloed was beperkt. Wie jong was en zich wilde organiseren, werd lid van een trotskistische club, een maoïstische partij, desnoods van de traditionele communistische partij die steeds behendiger wist in te spelen op de sociale bewegingen van die tijd. Zelfs actief worden binnen de sociaaldemocratie werd – zeker toen de strijd niet onmiddellijk de staat ten val bracht – voor vele rebellen in de jaren zeventig een optie.

Hoe anders is dat nu! Nérgens hebben de diverse trotskisten, maoïsten en andere leninisten – om van de traditionele Moskoucommunisten maar te zwijgen – veel invloed en uitstraling in de bewegingen. Ze zijn er wel, ze worden minzaam geduld als ze hun krantjes verkopen, en soms is er wat wrevel en ergernis als ze kapsones krijgen. Maar ze zetten niet de toon, ze maken niet de sfeer, en bepalen al helemaal niet de organisatievormen van de beweging. Hun tijd is geweest.

Intussen zijn er wel die anarchisten. Zij vormen de tweede factor die de horizontalistische kant van de revoltes accentueert. Het zijn er niet veel, ze vallen vaak nauwelijks op. Maar als de geschiedenis van de recente revoltes geschreven wordt, zal blijken hoe stevig hun rol toch is geweest. Die rol was en is mogelijk omdat wat anarchisten bepleiten – zelforganisatie, rechtstreekse zeggenschap over wat je samen doet – zo mooi in lijn ligt van wat de opstandige menigten uit zichzelf al geneigd zijn te doen in een revolte. In zo'n context kunnen relatief weinig anarchisten – met veel minder leninistische concurrentie dan in 1968 – relatief veel impact hebben met hun opvattingen. In de opstartfase van Occupy, toen plannen werden gesmeed en leuzen bedacht, speelde bijvoorbeeld David Graeber, antropoloog én anarchist, een flinke rol.[2] Ook in Noord-Afrika waren de anarchisten niet afwezig, zoals uit een reportage in *Directe Actie* nummer 22 uit de zomer van 2010 blijkt.[3] In Jordanië bijvoorbeeld, waar ze al in 2009 actief waren binnen een breder verband van linkse activisten: 'Op hun voorstel hebben de jeugd- en studentengroepen in de beweging een non-hiërarchische organisatievorm geïmplementeerd. Ze zijn gericht bezig door praktische voorbeelden van anarchistische ideeën te populariseren. Daartoe mengen ze zich in stakingen, doen ze flyeracties in de stad en ook in de Palestijnse vluchtelingenkampen.' Ook in Egypte waren in de jaren vóór de omwenteling anarchisten actief, in de Kefaya-beweging die rond 2004-2005 op democratische hervormingen aandrong, en in de solidariteitsbeweging met Palestijnen in Gaza, en ook als bloggers.

Hoe de impact van dat alles was op wat er later gebeurde, is lastig te zegen. Maar Kefaya was één van de schakeltjes in het aanzwellend verzet tegen Mubarak. Solidariteit met Palestijnen was één van de thema's waarop mensen begonnen te botsen met een bewind dat de goede betrekkingen met Israël hoog hield. En van bloggen naar het in 2011 zo belangrijke Facebook is niet zo'n enorme stap. Het minste wat ervan te zeggen is dat al in 2009 anarchisten – hoe gering ook in aantal – dingen deden die relevant waren voor wat er later op gang kwam. Er was ongetwijfeld anarchistische inbreng, die goed aansloot op impulsen die in tijden van revolutie makkelijk antiautoritaire vormen aannemen.

Tegen alle illusies in 'van hogerhand'

Daar begint precies een grote beperking van de opstanden. Er doken als vanzelf antiautoritaire vormen op in de strijd. Maar dat vertaalde zich niet vanzelf naar antiautoritaire inhoud, naar bewuste keuzes voor een verbouwing van de maatschappij in horizontale richting. Dat was in de zeer opbeurende begintijd makkelijk over het hoofd te zien. Die vrolijkheid, dat gevoel van welhaast onoverwinnelijke opmars van de opstand ging maar al te gemakkelijk over in allerlei illusies, ook bij mensen die de bewegingen met grote sympathie volgden. Het was soms alsof we dachten dat horizontalisme en zelforganisatie op zichzelf wel de problemen die een opstand onvermijdelijk zou tegenkomen, zou oplossen. Zo was het echter niet. Horizontaal organiseren gaf antwoord op de vraag: hoe organiseer je een pleinbezetting met maximale deelname van iedereen en daardoor ook maximale motivatie? Dat deel van anarchistische opvattingen werd makkelijk opgepikt – of zelf uitgevonden – want het paste bij waar mensen toch al behoefte aan hadden. Diezelfde mensen hadden op andere punten niet noodzakelijkerwijs progressieve opvattingen over hoe de maatschappij georganiseerd moest worden.

De invloed van horizontale organisatiepraktijken dient ook niet te worden overdreven. Een voorbeeld uit Egypte: toen op 2 februari 2011 het bewind van Mubarak-aanhangers, agenten in burger, knokploegen te paard en op kamelen, inzette tegen de sit-in op het Tahrirplein, volgde een heldhaftige episode.

Of er nu wel of geen anarchisten in de buurt zijn, élke grotere opstandsbeweging produceert vormen en praktijken met dit 'anarchistische' karakter

twee jaren van internationale oproer

thema

Actievoerders vochten voor elke meter van het plein tegen de aanvallers. Was de aanval geslaagd en het plein heroverd door het bewind, dan was Mubarak waarschijnlijk de week erop niet ten val gebracht. In die beslissende episode stonden activisten van de Moslimbroederschap middenin de strijd. Leden van die Broederschap werkten volgens een Leninistisch aandoend soort cellenstructuur, waar de cellen aangeduid worden als 'families'. Aan het hoofd van al die cellen staat een Bureau voor Sturing ('Guidance Office') dat via deze structuur op afroep grote aantallen Moslimbroeders kan mobiliseren en aansturen. Verantwoordelijk voor de aansturing van de kaders van de Broederschap op het Tahrirplein in die dagen was de latere president Morsi.[4] Hoezo, horizontaal? Wat ik maar wil zeggen: het is belangrijk de antiautoritaire aspecten van de revoltes naar voren te halen als zijnde relevant, leerzaam, inspirerend. Het is zeker zo belangrijk om van de revoltes geen al te idyllisch beeld te geven. Dit waren en zijn opstanden met aspecten waar een anarchist waardering voor heeft. Anarchistische revoltes waren het bepaald niet. Om dat te worden, zou de greep van dominante ideologieën veel dieper moeten zijn doorbroken, zowel die van de Moslimbroederschap als van degenen die daartegenover enig heil verwachten van het Egyptische leger.

Dit is Egypte, maar het heeft bredere relevantie. In Occupy zag je een roerend geloof in horizontale werkwijzen. Mensen met verder de meest uiteenlopende opvattingen kon je horen zeggen dat Occupy 'geen leiders heeft' en dat er ook 'niets moet' bij Occupy. En dat de oplossing 'van onderen' moet komen, en niet 'van boven af'. Diezelfde mensen gaan gewoon naar de kerk en aanvaarden veel van haar meer conventionele opvattingen, stemmen op de SP of andere partijen, zoeken naar betere wetgeving om het bankwezen een beetje te reguleren. Alweer: er is geen automatische vertaling van horizontale organisatievormen naar horizontalistische, dat wil zeggen anarchistische, opvattingen over de hele maatschappij en haar hoognodige verbouwing. Die vertaling wordt vaak wel gevonden doordat individuen binnen de revoltes zelf nadenken, en tot steeds verdergaande conclusies komen. In die zin kan elke opstand haar eigen anarchisten voortbrengen, en doet dat vaak ook. Er is echter geen enkele garantie dat dit proces snel genoeg plaatsvindt om een hele revolte een diepgaande breuk met staat en kapitaal te zien maken, vóórdat de uitputting toeslaat, desillusies over beperkte resultaten toenemen en de gevestigde orde haar greep herwint.

Het is dus niet verstandig om op een spontane heruitvinding van het anarchisme op voldoende schaal te rekenen. Tegen de tijd dat die substantieel van impact is, zitten de generaals alweer zo ongeveer in het zadel, en dan zijn we, *for the time being*, te laat. Die heruitvinding kan dus maar beter gestimuleerd worden in een gezamenlijke praktijk, waarbij anarchisten zich met hart en ziel in de bredere opstandige bewegingen storten. Maar dan helpt het als anarchisten geen verstoppertje spelen. We hebben als anarchist heel veel te leren van de praktijken van revoluties-in-wording. Maar we hebben, in alle bescheidenheid, hopelijk ook nog iets te bieden: geen illusie in welke tak van de staatsmacht en in welke vorm van autoritaire ideologie dan ook, om maar eens iets te noemen.

Blijven die illusies intact, dan breekt de strijd nóóit uit de flip-flop-dynamiek waarin bewegingen het ene moment de Broederschap steunen tegen de generaals, en het volgende moment de generaals te hulp roepen tegen de Broederschap, om maar even bij het Egyptische voorbeeld te blijven. Algemener: blijven illusies intact dat er van hogerhand oplossingen te verwachten zijn – of het nu de SP betreft, de NAVO, de Moslimbroederschap, president Obama of een begripvol geachte burgemeester – dan zullen er van hogerhand inderdaad 'oplossingen' worden opgelegd, met steun van te grote delen van de sociale bewegingen. Die oplossingen zullen de revolte terug naar af duwen, eventueel met wat beperkte verbeteringen en een facelift van het bewind of bestel. Dat tegenwerken, door de strijd tegen de gevestigde orde in al haar hoedanigheden te helpen voeren, en binnen die strijd op te komen voor een eind aan alle illusies in macht-van-hogerhand, lijkt me geen geringe bezigheid. Maar wel een noodzakelijke.

Noten

1 Zie bijvoorbeeld Sasha Gordon, 'The Parallel Revolution in Yemen', *Critical Threats*, 6 maart 2012, http://www.criticalthreats.org/yemen/gordon-parallel-revolution-march-6-2012.
2 David Graeber, 'On Playing By The Rules – the Strange Succes of #OccupyWallStreet,' *Naked Capitalism*, 19 oktober 2011, http://www.nakedcapitalism.com/2011/10/david-graeber-on-playing-by-the-rules-%E2%80%93-the-strange-success-of-occupy-wall-street.html; gevonden via Pham Binh, 'Occupy and the Task of Socialists', op het weblog Unrepentant Marxist van Louys Project, 15 december 2011, http://www.nakedcapitalism.com/2011/10/david-graeber-on-playing-by-the-rules-%E2%80%93-the-strange-success-of-occupy-wall-street.html. Pham Binh is een socialist met trotskistische achtergrond die de anarchistische rol en aspecten van Occupy erkent en onderstreept.
3 Henk, 'Anarchisten in het Midden-Oosten – ontmoetingen en impressies tijdens een reis door het Midden-Oosten', *Directe Actie*, Nr.22, zomer 2010.
4 Eric Trager, 'Why Won't Morsi Back Down', website *New Republic*, 30 november 2012, http://www.newrepublic.com/blog/plank/110614/what-know-why-morsi-wont-back-down-read-his-resume.

September
de opstand is terug

De buitenlandse pers, alternatieve media, burgerjournalisten (die zorgden voor live beelden van demonstraties) en sociale media (Facebook en Twitter) vormden de belangrijkste informatiebronnen tijdens de Gezi-opstand in Turkije. Kort na de ontruiming op 15 juni van het Gezipark op het Taksimplein in Istanbul verminderde het verzet. Er werden bijna geen live beelden meer verspreid, de boodschappen op Twitter werden vooral nostalgisch, terugkijkend op de Gezi-tijden, en de buitenlandse pers verloor haar interesse. Gedurende de zomer stopten de confrontaties niet, maar de straten waren minder vol en het politiegeweld nam toe waardoor meer en meer mensen gewond raakten. De politie kreeg nieuwe wapens, salarisverhoging en lofbetuigingen van de regering en dat zorgde voor een enorme uitdaging. Hoe kan een beweging groeien als ze letterlijk iedere dag in elkaar wordt geslagen door de politie? Konden gevechten op straat ons verder brengen terwijl er steeds minder mensen waren?

DOOR BILITH

We hoefden niet lang te wachten op een nieuwe verrassing. Direct na de Gezi-ontruiming verspreidden buurtvergaderingen de geest van Gezipark over meer dan zestig buurtparken in Istanbul en honderden in heel Turkije. Het enthousiasme hield aan en de vergaderingen bleven plaatsvinden met veel toewijding, al werden ze naarmate de zomer vorderde minder druk bezocht. Nu, in september spelen deze bijeenkomsten nog steeds een belangrijke rol in het politiseren van buurten. Ze verbinden op organische wijze sociale bewegingen en sociale strijd met hetgeen is gebeurd in het Gezipark, en betrekken mensen met allerlei verschillende achtergronden hierbij. Traditioneel links, vakbonden en politieke partijen zijn openlijk waardeloos verklaard en het is breed (en dat is het belangrijke hiervan!) geaccepteerd dat deze alleen leerlingen kunnen zijn in dit nieuwe verzet, en niet de leiders die ze graag zouden willen zijn. September is gekomen, niet met duidelijke antwoorden. Het lijkt dat deze periode er niet een is van kant-en-klare oplossingen, maar een van geduld, van blijven organiseren, de geest levend houden, alle mogelijke middelen inzetten, het uitbreiden van tactieken, meer mensen ontmoeten, praten en doen... Maar laten we voordat er meer gezegd wordt over september eerst terughalen hoe alles min of meer 'wegvaagde' gedurende de zomer.

De grootste opgave was hoe met elkaar om te gaan als we niet op straat tegen de politie vechten

Na de ontruiming van Gezipark

Buurtvergaderingen, thematische forums, solidariteitskampen en straatprotesten vormden de belangrijkste spil in het verzet nadat half juni het Gezipark werd ontruimd. Buurtvergaderingen, die eerst iedere dag en later drie tot vijf keer per week plaatsvonden in parken, zijn niet cultureel geworteld in de Turkse geschiedenis. Ten eerste dienden deze bijeenkomsten als een open platform voor iedereen die haar of zijn herinneringen aan Gezi met veel enthousiasme wilde delen. De eerste week duurden de vergaderingen uren, ze waren chaotisch en zonder focus. De grootste opgave was hoe met elkaar om te gaan als we niet op straat tegen de politie vechten, omdat mensen merkten dat ze het niet automatisch honderd procent met elkaar eens waren buiten die gevechten. Het is één ding om iemand te helpen die valt tijdens een rel of eerste hulp nodig heeft, maar het is iets heel anders geduldig te zijn als iemand tijdens een open vergadering een compleet andere politieke mening dan die van jou verkondigt.

Al snel werden richtlijnen en handsignalen geïntroduceerd; geen gevloek, iedereen mag tussen de twee en vijf minuten spreken, geen geklap of boegeroep, geen propaganda voor politieke partijen, geen seksisme, geen discriminatie, geen racisme et cetera, et cetera. Deze regels betekenden niet voor iedereen hetzelfde, en ook dat moest later in het proces besproken worden. Het regelen van de logistiek en het focussen op lokale onderwerpen werden op veel vergaderingen belangrijk, en er werden subgroepen gevormd die thematische discussieavonden organiseerden over actuele kwesties zoals de oorlog in Syrië, Rojava [Syrisch Koerdistan, red.], Syrische migranten in Turkije, het vredesproces tussen Koerdistan en Turkije, eco-feminisme, dierenrechten, anti-oorlog en principiële dienstweigering, solidariteit met de Gezi-arrestanten, witte boordenstrijd, et cetera. Alle vergaderingen hebben een kerngroep die ervoor zorgt dat de vergaderingen goed verlopen. De discussies over organiseren versus een ongeorganiseerde strijd waren lang. Gezi met haar leiderloos karakter heeft ook de illusie gecreëerd dat helemaal niet organiseren de oplossing kan zijn. Dit voorstel hield niet lang stand in de vergaderingen, maar het was ook vooral een sterke reactie op het traditioneel hiërarchisch georganiseerd rechts en links, vakbonden en politieke partijen.

De deelnemers aan de vergaderingen zijn heel divers. Er zijn bijvoorbeeld veel mensen uit gemarginaliseerde groepen en de LGBT-beweging, en zij vormen een organisch onderdeel van de bijeenkomsten en de strijd. Soms is die diversiteit 'niet constructief', zo blijven voorstellen terugkomen om een kandidaat voor de lokale verkiezingen voor te dragen of het oprichten van een Chapulcu-partij [het Turkse woord 'çapulcu' betekent plunderaar en werd door Premier Erdogan in een toespraak gebruikt om de

twee jaren van internationale oproer

thema

demonstraten te duiden, die de term vervolgens als geuzennaam zijn gaan dragen, red.]. Dit soort voorstellen krijgen niet veel bijval en worden grotendeels geblokkeerd in de vergaderingen. De voorstellen hebben eigenlijk nooit anarchistische karakteristieken. Mensen hebben geen vertrouwen in het systeem, maar het is moeilijk het eens te worden over een alternatief of dit te bediscussiëren. Het draait op de vergaderingen voornamelijk om lokale onderwerpen. Daar wordt actief voor gestreden, voor inspraak in lokale beslissingen, en er wordt besloten hoe actie zal worden ondernomen om de eisen kracht bij te zetten, zoals bezettingen, boycots en demonstraties. Alle vergaderingen nemen deel aan het organiseren van en het oproepen tot protesten tegen het politiegeweld en het doodschieten van zes mensen door de politie. Ze eisen dat de daders bekend worden gemaakt en dat hun processen een aanvang moeten nemen of worden afgemaakt. De deelnemers aan de vergaderingen willen kunnen beslissen over hun eigen leefomgeving, en daarmee definiëren ze ook zelf de manier waarop ze zich organiseren en waar ze staan in de politieke arena.

Op dit moment [september 2013, red.] zijn mensen zich aan het voorbereiden op de winter, bezig met logistieke kwesties – openluchttheaters en parken zijn niet meer geschikt om bijeenkomsten te organiseren als het koud wordt. De rechtszaken tegen de Gezi-arrestanten gaan door en nog steeds worden er nieuwe arrestaties verricht. Een groep advocaten die vrijwillig werkt volgt de zaken op de voet. Vooral Taksim Dayanışma (Taksim Solidariteit), buurtvergaderingen, politieke groepen waar de arrestanten bij betrokken zijn en familie zitten bovenop de ontwikkelingen rond deze rechtszaken en roepen op tot actie.

Een positief resultaat van Gezi is dat familieleden van de zes mensen die zijn doodgeschoten solidair zijn met elkaar, en elkaar en familie van gewonden opzoeken. Veel van hen nemen ook deel aan demonstraties en doen daar verslag van. Ze ondersteunen hun kinderen in de protesten en hebben verklaringen uitgevaardigd tegen de politie en de staat. Deze uitgebreide familie (*extended family*) is een belangrijk gebaar in een cultuur met een sterke traditie van familiewaarden. De manier waarop deze uitgebreide familienetwerken worden gevormd kan worden gezien als een belangrijke factor in het ondermijnen van culturele codes en herdefinieert wat een familie kan zijn.

Het Gezipark is een levendig park geworden, waar je op elk willekeurig uur mensen zult vinden. De gemeente sluit nu het park tijdens buurtdemonstraties, en dat gebeurt een paar keer per week. Deze wisselende openingstijden lokken veel reacties uit en dit mondt uit in confrontaties. Het openen en sluiten van het Gezipark is een van de manieren waarop de gemeente wil laten zien wie de baas is. Het is een spelletje geworden. Een van de demonstranten heeft een website gemaakt waarop je kan zien of het park open of dicht is en wanneer de laatste keer was dat het dicht was (http://geziparkistatus.com). Aan de andere kant werd in het begin van de Gezi-opstand het besluit om een winkelcentrum in de vorm van een militaire barak via de rechter ondergraven. Op 22 juli echter werd deze zaak in hoger beroep behandeld en de uitkomst is dat er opnieuw een juridische basis is voor het transformeren van het park tot een winkelcentrum. Het lijkt er niet op dat dit project, met de opstanden nog vers in het geheugen, nu zal worden doorgezet, maar de verwachting is dat dit project over vijf tot tien jaar wel van start zal gaan.

Taksim Solidariteit

Taksim Dayanışma (Taksim Solidariteit) was de stem van de opstanden in het Gezipark, en het heeft vaak tot acties opgeroepen, vooral tijdens en na de ontruiming van het park. Taksim Dayanışma is een platform dat bestaat uit meer dan honderdvijftig organisaties die vechten tegen vernieuwingsprojecten in Beyoglu [een wijk in Istanbul, red.]. Veel van de actieve organisaties zijn van TMMOB (Turkse Kamer van Architectuur en Ingenieurs). Op de avond van 9 juli is door middel van een spoedproces een wet aangenomen die TMMOB tot een spookorganisatie heeft gemaakt, die haar haar financiële bronnen en haar rechtspositie om invloed uit te kunnen oefenen op vernieuwingsprojecten in steden en op het platteland heeft ontnomen. TMMOB is de organisatie die de rechtszaak is begonnen, in beroep is gegaan tegen de beslissing van de rechter en het juridisch mogelijk maakte Gezipark te behouden. TMMOB treedt naar buiten als een organisatie van burgers. Ze heeft een lange traditie van het steunen van en deelnemen in sociale strijden, in het bijzonder de strijd tegen gentrificatie.

Begin juli al werden vijf leden van Taksim Dayanışma gearresteerd en hun woningen werden doorzocht, evenals enkele andere woningen en kantoren. Alle harde schijven die hierbij werden aangetroffen zijn gekopieerd. Het huiszoekingsbevel gaf geen enkele specifieke reden voor de beslissing tot deze acties over te gaan, de redenen hiervoor zouden wel gevonden worden of besloten liggen in het doorzochte. De vijf arrestanten werden diezelfde week weer vrijgelaten, maar er lopen rechtszaken tegen hen waarin het in hun huizen gevonden 'bewijs', zoals lege gasbusjes, gasmaskers, helmen, middelen tegen gas, en boeken wordt gebruikt. Tot september hebben Taksim Dayanışma en TMMOB zich na deze ontwikkelingen op de achtergrond gehouden.

De moord op Ali

De negentienjarige Ali Ismail Korkmaz werd op 2 juni tijdens confrontaties in Eskisehir zwaar in elkaar geslagen door agenten in burger terwijl hij probeerde te ontkomen aan de politie. Hij had verschillende hoofdwonden. Nadat hij geslagen was ging hij naar het lokale ziekenhuis. De doctoren weigerden hem te behandelen en wilden dat hij een verklaring van de politie zou overhandigen waarin werd bevestigd dat hij niet aan de gevechten had deelgenomen, wat dus betekende dat hij naar degenen die hem in elkaar hadden geslagen toe moest gaan. Ali heeft vervolgens twintig uur in de tuin van het ziekenhuis zitten wachten, is in coma geraakt en op 9 juli overleden. Na deze moord ontbrak ieder bewijs. Veel winkels in de straat waar Ali in elkaar werd geslagen hadden videocamera's aan hun gevels hangen, en de beelden die de winkels aan de politie overdroegen waren, zo claimde de politie, leeg of beschadigd. Een maand later kwamen beelden boven water waarop te zien was dat de politie en door de politie georganiseerde buurt-knokploegen Ali in elkaar sloegen. Vier agenten en vier burgers worden nu vervolgd en het ziekenhuis dat weigerde hem te behandelen wordt onderzocht. Ali kwam uit Antakya, een stad in het zuiden van Turkije aan de grens met Syrië. Het grootste deel van de inwoners bestaat uit Alevieten, en vijf van de zes demonstranten die sinds juni door de politie zijn vermoord zijn Alevieten. De aanvallen zijn in Antakya veel gewelddadiger dan in andere steden, evenals de aanvallen op Alevitische wijken in andere steden. De regeringspartij AKP is een soennitische moslimpartij, en voert openlijk anti-Alevitische politiek. In Antakya zijn de demonstraties en protesten sinds het

begin van de Gezi-opstand nooit opgehouden. Na de dood van Ali ontstonden er in verschillende delen van Antakya rellen die een week lang aanhielden en waarbij het politiegeweld heftiger was dan ooit tevoren. Mensen droegen hun koelkasten, banken, gasfornuizen en wasmachines naar de barricaden. Ze hingen uit de ramen om te protesteren, waarop er gas naar binnen werd geschoten en als gevolg daarvan brandde een huis volledig af. De politie en regerende politieke partijen proberen het verzet aan de buitenwereld te verkopen als een confrontatie tussen verschillende religieuze en etnische groepen, maar de inwoners van Antakya hebben zich succesvol verzet tegen deze agitatie door samen te blijven vechten.

De Ramadan als burgerlijke ongehoorzaamheid op z'n best

9 juli was de eerste dag van de Ramadan, een religieuze feestelijkheid die een maand duurt en wordt afgesloten met drie dagen vakantie en viering. Maaltijden zijn een belangrijk onderdeel van de Ramadan. Iedere avond tijdens de Ramadan werden er op het Taksimplein diners georganiseerd door de gemeente, voor een gelimiteerd aantal gasten en met chique tafels en stoelen. De Ramadan is een religieuze aangelegenheid, maar in landen waar de Islam cultureel gezien deel uitmaakt van het dagelijkse leven verliezen dit soort feestelijkheden hun betekenis, hun religieuze context, en verworden tot sociale evenementen waarop je samenkomt met je familie en vrienden. Anti-kapitalistische moslims, die een actief deel vormen van het Gezipark-verzet riepen in reactie hierop op voor een 'aarde avondmaal' (*yeryüzü sofrası*) van het Galatasarayplein tot het Taksimplein, door de Istiklalstraat. Mensen kwamen met eten, maakten van oude kranten een 'eettafel' van een halve kilometer lang terwijl een TOMA (waterkanon) stond te wachten aan de Taksimplein-kant van de tafel. De politie kon de mensen niet tijdens het eten aanvallen, omdat deze diners volgens culturele en religieuze codes gerespecteerd dienen te worden. Iedere dag na het eten ruimden de mensen de tafels op en begonnen de confrontaties. Deze maaltijden waren een staaltje van burgerlijke ongehoorzaamheid op z'n best. Ze vonden plaats op verschillende plekken in Istanbul en in andere steden, iedere dag gedurende de Ramadan. In Turkije is ongeveer negentig procent van de bevolking moslim, en meer dan vijftig procent neemt actief deel aan de gebeden en/of de vasten.

De AKP

De AKP heeft als enige religieuze politieke partij veel macht en vrijheid om religie te gebruiken en de religieuze massa te manipuleren. Anti-kapitalistische moslims zijn een nieuwe, progressieve religieuze activistische groep die religie niet als gereedschap gebruikt om de samenleving te controleren of te verdelen, maar in tegenstelling daartoe herdefiniëren ze de Islam als een cultuur en linken die aan anti-kapitalistische politiek. Een beweging als deze is nog nooit eerder voorgekomen in de politieke geschiedeis van Turkije. Ze ondersteunen en komen samen met andere bewegingen en roepen iedereen op deel te nemen aan hun acties. Hun verklaringen zijn progressiever dan die van menig linkse groep. Door te weigeren een politieke partij te vormen of mee te doen aan de verkiezingen, hun interesse in wat er op straat gebeurt, hun steun in het bijzonder aan de vrouwen- en LGBT-strijd maken hen tot belangrijke en serieus te nemen deelnemers in het verzet.

De winkeliers

Midden juli, begin augustus probeerden conservatieve groepen, gesteund door de regering, winkeleigenaren in Beyoglu, en in het bijzonder in Taksim, op te zetten tegen de demonstranten. Een verzonnen winkeliersvereniging organiseerde een persconferentie tegen het verzet en legde de nadruk op de negatieve economische gevolgen hiervan voor de winkeliers. De dag na deze conferentie organiseerde een echt bestaande winkeliersvereniging uit Beyoglu een persconferentie waarop steun werd uitgesproken voor de protesten. De daaropvolgende avonden werden er verschillende samenkomsten in de starten van Beyoglu, met live muziek van straatmuzikanten, waarbij mensen werden uitgenodigd samen met de winkeliers 'iets' te drinken. Dit is een duidelijke hint naar de plannen van de AKP om alcohol te verbieden.

De meeste winkeliers in Beyoglu steunen de protesten, maar niet alle. Sommigen zijn het er niet alleen niet mee eens, ze dragen ook demonstranten over aan de politie of bieden de politie ruimte om van daaruit aan te vallen. De demonstranten hebben in antwoord daarop boycotlijsten gemaakt, die ze regelmatig vernieuwen. In het begin van de strijd werden de winkels op deze lijst actief geboycot. Eén specifieke winkel moest haar deuren gedurende een maand gesloten houden. Iedere dag werd er 'boycot' op de deuren van deze winkel gespoten, en elke dag maakte de eigenaar van de winkel dit weer schoon. Helaas is de boycot niet de meest effectieve methode van verzet, de winkels ondervinden op de korte termijn te weinig hinder hiervan. Eén van de boycotlijsten kan je vinden op http://boykotlistesi.com/tum-liste/.

> Mensen droegen hun koelkasten, banken, gasfornuizen en wasmachines naar de barricaden

Anarchisten

Anarchisten zijn actief bezig met de boycots, en ze vormen ook (een soort van) 'black block' groepen die in het bijzonder geldautomaten vernielen. Dit is geen algemeen aanvaarde tactiek in de protesten, de tendens is juist niets te vernielen, behalve politieeigendommen en zeldzame pro-regering winkels. Anarchisten waren actief betrokken in het Gezipark-verzet, zij waren aanwezig in het park met spandoeken en tenten. Maar de deelname van de anarchistische gemeenschap en vele anarchistische groepen is niet onproblematisch. In Istanbul staan veel anarchistische groepen bekend om hun hiërarchische structuur en hun seksistische en gewelddadige houding naar andere groepen in het verzet toe. Hun acties zijn vaak exclusief en non-coöperatief, en ze scheiden zich af van de beweging. Dat betekent niet dat ze niet in de straten en op de barricaden zijn, ze ondersteunen de strijd actief, maar hun houding maakt het henzelf moeilijk op een organische manier deel uit te maken van een groeiende beweging. De deelname van anarchistische groepen in de buurtvergaderingen is tevens zeer beperkt. Anarchisten zijn aanwezig en actief in de September-protesten op straat. Een anarchistische groep uit Ankara, Efendisizler ('zonder bazen') werkt samen met antikapitalistische moslims. Deze groepen vinden steeds meer een gemeenschappelijke basis van waaruit ze samen strijden, maar dit is nog steeds in ontwikkeling en hoe dit zal uitkristalliseren is tot op heden onduidelijk.

September

Zo... Ik heb niet alles wat zich tot nu toe heeft afgespeeld beschreven, maar het wordt tijd terug te keren naar september... Mensen zijn opgelucht dat de Olympische Spelen van 2020 in Japan, en niet in Turkije gehouden zullen worden (*Resist Tokyo, Turkey is with you!*), ze zijn boos om de nieuw geplande bouwprojecten die bossen zullen vernielen en het leven van religieuze minderheden (constant) zullen ondermijnen. September, de maand waarin de strijd weer oplaait. Het voordeel nu is dat ieder protest in het land wordt gezien als deel van dezelfde beweging. Ondanks het feit dat er veel minder mensen de straat opgaan dan in juni vinden er wel demonstraties plaats in wijken en districten waar de afgelopen drie maanden niets gebeurde. In september beginnen weer meer en meer mensen te reizen vanuit hun woonplaats naar andere plekken om deel te nemen aan de protesten en er komt heel veel steun vanuit de wijken. Er worden mobiele ziekenposten opgezet in woningen, winkels en buurthuizen, mensen in de wijk protesteren tegen de politie door lawaai te maken vanuit hun huizen,

twee jaren van internationale oproer

thema

spullen naar de politie te gooien vanuit hun ramen, hun deuren open te laten zodat demonstranten een veilig heenkomen kunnen zoeken, ze laten gasmaskers en spullen die helpen tegen traangas achter buitenshuis. Het is 'zoals vroeger'.

In september is RedHack, een hackerscollectief, opnieuw begonnen met DDOS (*distributed denial-of-service*)-aanvallen op officiële staatswebsites, als eerste die van de nationale veiligheidsdienst, om te protesteren tegen het politiegeweld in recente demonstraties. De aanvallen zijn opgedragen aan de doden en gewonden van de Gezi-opstand. RedHack heeft sinds juni verschillende staatswebsites aangevallen.

Ankara

Aanvankelijk begonnen de Septemberprotesten in Ankara in twee verschillende districten, beide tegen plannen van de regering voor bouwprojecten. De eerste confrontaties vonden plaats op 5 september op Odtü, de technische universiteit. Eind augustus begonnen mensen een tentenkamp op het universiteitsterrein om het bouwverkeer tegen te houden voor een snelweg door het bos op het terrein van de universiteit. Het bos meet dertig vierkante kilometer en is een belangrijk stuk groen in het totaal ontboste Ankara. Het tentenkamp werd op 5 september aangevallen door de politie en sindsdien wordt er tot op de dag van vandaag gedemonstreerd. De protesten hebben zich verspreid, naar Izmir, andere buurten in Ankara, Istanbul, Andana, Manisa and Eskisehir. Odtü is een universiteit die bekend staat om haar sterk politieke verleden en er lopen veel studenten en docenten rond die tegen de regering zijn. Op 18 december 2012 was de premier op de campus vanwege de lancering van de Göktürk 2, een satelliet. Er waren demonstraties en rellen vanwege zijn komst en vanwege het project. De studenten werden vanuit allerlei hoeken gesteund. Dit is een recente gebeurtenis waarop de regering niet 'behoorlijk' wist te reageren. Het is onwaarschijnlijk dat de regering de plannen voor de snelweg zal intrekken, omdat dit precies een project is waarmee ze haar macht kan laten gelden. In het bijzonder vanwege het 'verlies' van Gezi heeft ze nu een overwinning nodig.

Op 8 september braken er rellen uit vanwege regeringsplannen een Alevitisch gebedshuis (*cemevi*) te bouwen in een soennitische moskee in Tuzluçayır, een Alevitische wijk. Deze rellen houden aan tot op heden. Dit is het resultaat van bewuste anti-Alevitische politiek. De inwoners van de wijk hebben geen problemen met de aanwezigheid van zowel een moskee als een gebedshuis, maar het plan deze twee te combineren en de Alevieten geen aparte plek te gunnen hun geloof te belijden is een boodschap waarop reactie niet uit kon blijven. Dit plan ondermijnt de Alevitische gemeenschap en hun geloof en definieert hun overtuiging binnen het kader van het soennitische geloof. Soennieten en Alevieten vechten samen tegen de politie, en na 9 september hebben ook deze opstanden zich over andere steden verspreid.

Op 9 september werd in Okmeydani, een Alevitisch district in Istanbul, opgeroepen tot actie ter ondersteuning van de eis voor gerechtigheid voor Berkin Elvan, en voor alle mensen die gewond of gedood werden tijden de Geziopstand. Berkin Elvan, een 14-jarige, werd geraakt op zijn hoofd door een gasbus begin juni, en ligt nog steeds in coma. Okmeydani kent een rijk verleden van verzet en directe actie. De gewelddadige aanvallen van de politie veranderden de straten tot het ochtendgloren in een oorlogsgebied.

Diezelfde nacht werd Ahmet Atakan beschoten met een gasbus tijdens een demonstratie in het al eerder genoemde Antakya. De demonstratie vond plaats in solidariteit met de opstanden in Odtü en Tuzlucayir. Ahmet overleed meteen nadat hij aankwam in het ziekenhuis. Hij is de zesde persoon die sinds 27 mei, de eerste dag van de Gezi-opstand door de politie is vermoord. Ahmet overleed om half drie 's nachts op 10 september. In vierentwintig Turkse steden werd direct opgeroepen tot een demonstratie, en ook in andere landen, zoals de Verenigde Staten, Spanje en Canada werden demonstraties uitgeroepen. In Istanbul vonden dagen achtereen confrontaties plaats.

Waar gaat dit allemaal heen?

Waar gaat dit allemaal heen? Die vraag is niet makkelijk te beantwoorden. Een ding is duidelijk, de spontaniteit, initiatieven en creativiteit die de Gezi-opstand heeft voortgebracht moeten zich verbinden met bestaande sociale bewegingen en zich verspreiden om meer sociale strijd en verzet teweeg te brengen en een grotere sociale beweging te doen ontstaan. Op het moment dat het spannendste gedeelte van de opstand voorbij is (in dit geval de bezetting van het Gezipark) breekt het meest cruciale moment aan, het moment waarop we manieren moeten vinden om door te gaan. Op dat punt is het van fundamenteel belang af te stappen van traditionele manieren van actievoeren en je opnieuw voor te stellen wat onvoorstelbaar leek. De buurtvergaderingen spelen een belangrijke rol hierbij. Veel zogenaamde radicale acties worden legitiem als ze plaatsvinden met steun van de buurtvergadering. Zo is bijvoorbeeld het kraken van een leeg gebouw in de buurt een logische actie op het moment dat de buurt behoefte heeft aan een sociale ruimte, zoals bijvoorbeeld gebeurde in Kadıköy. Hopelijk zal het huidige verzet zich op steeds meer manieren manifesteren en op andere manieren terugkeren de komende tijd. De handvaten voor zo'n periode liggen niet besloten in de politieke geschiedenis van Turkije, zoals ook de vorm van verzet die de Gezi-opstand aannam dat niet was. Dit betekent dat bij iedere stap die genomen wordt de juiste manieren moeten worden uitgevonden waar dit nieuwe verzet om vraagt.

Vertaling: Maartje

In gesprek met een anarchist in Egypte

Aan de opstand tegen de Egyptische president Morsi, van 20 juni tot 3 juli, namen ook anarchisten deel. Ik interviewde één van hen, één keer vlak voor de val van Morsi, en nogmaals een kleine twee weken later.

door Joshua Stevens

INTERVIEW 1:

Het Tahrirplein, 2 juli 2013

Ik ontmoette Mohammed Hassan Aazab eerder dit jaar bij de thee aan een tafel vol jonge anarchisten in de binnenstad van Caïro. De verjaardag van de revolutie was juist achter de rug met enorme protesten en het verschijnen van een zwart blok in Westerse stijl dat weinig van doen leek te hebben met anarchisten in de stad. In die tijd was veel van het continue organiseren aan de basis gericht tegen seksueel geweld – in het bijzonder het seksueel molesteren door meutes, iets dat synoniem is geworden met elke grote samenkomst op Tahrir. Het trauma van zulk tegen demonstraten gericht geweld was merkbaar in onze conversatie. In feite vertelde Aazab me dat hij het wel gezien had met protesteren en politiek, en dat hij zich neergelegd had bij het disfunctioneren van het dagelijks leven in Egypte.

Toen kwam 30 juni. Menigten die volgens de berichtgeving zo groot waren als 33 miljoen gingen de straat op om de Moslimbroederschap op te roepen afstand te doen van de macht, net een jaar nadat Mohammed Morsi in functie was gekomen. In de momenten vlak voor de ochtend van 1 juli, terwijl de batterij van Aazabs telefoon snel leeg raakte, kwam ik in verbinding met hem om wat te kletsen over zijn terugkeer naar het verzet.

Wat is het gevoel in Caïro nu? We zien hier berichten over de grootste protesten in de menselijke geschiedenis.
Vandaag hebben we allemaal hard gewerkt om de protesten zonder geweld te laten verlopen. Iedereen is bang dat er een burgeroorlog uitbreekt. De betogers gaven Morsi 48 uur om op te stappen. Als die deadline niet wordt gehaald zal er een algemene staking komen. In de afgelopen vijf uur zijn er tien mensen gedood – vier in Assiut en zes voor het hoofdkwartier van de Moslimbroederschap. De zon komt nu op. Alle oude revolutionairen bereiden zich voor op botsingen op straat.

Ik hoorde dat het hoofdkwartier van de Moslimbroederschap in brand is gestoken. Is dat waar?
Ja. En het wordt nu nog steeds omringd door betogers.

Wie riep er op tot de algemene staking? Zijn er bepaalde vakbonden bij betrokken?
Nee. De vakbonden zijn totaal ineffectief.

Hoe is de staking dan georganiseerd?
Tamarod (de beweging 'Rebellie') riep op tot de algemene staking. In feite is het niet van tevoren georganiseerd, het was een spontane ontwikkeling en wordt uitgevoerd door mensen die erin geloven en het ondersteunen.

Denk je dat mensen ermee zullen doorgaan?
Port Said zal morgen met de algemene staking beginnen. Ik heb geen idee in welke mate mensen daaraan gevolg gaan geven – verre van dat. Maar het is duidelijk dat de mensen absoluut vastbesloten zijn om Morsi tot vertrek te dwingen.

Toen we elkaar tegenkwamen in februari leek je tamelijk afgemat, alsof je je vertrouwen in verzet verloren had.
Eerlijk gezegd, zo voel ik me min of meer nog steeds. Maar wanneer de mensen de pleinen in deze enorme aantallen vullen, dan lost dat gevoel op in het niets. Ik ben ongelofelijk gelukkig.

Fuck welke dictator dan ook!

Hoe organiseren anarchisten zich op dit moment in het bijzonder? Ik krijg het gevoel dat sommigen van jullie betrokken waren bij Tamarod. Hebben jullie daar een bijzondere rol in?
Nee, de anarchisten hebben de Tamarod-verklaring niet getekend. Tamarod is helemaal niet revolutionair. Het was gewoon duidelijk dat de beweging zich verbond met miljoenen Egyptenaren, dus sloten we ons aan bij de protesten. De betogers gisteren waren tegen het idee van een islamitische dictator, maar op hetzelfde moment vonden veel van hen een burgerlijke of militaire dictator best. Fuck welke dictator dan ook! Wij zullen nooit vergeten. We zullen nooit vergeven.

En je hebt een anarchistische tent op Tahrir op dit moment.
Ja, we hebben in feite vier tenten.

Doe je iets in het bijzonder vanuit die ruimtes?
Op dit moment zijn we bezig ervoor te zorgen dat aanhangers van het oude regime de sit-in niet overnemen.

Zoals ze fysiek tegenhouden? Zijn er *feloul* (mensen die terugverlangen naar het voormalige regime) op het plein?
Een heleboel.

Vallen ze betogers aan, of proberen ze gewoon de beweging te infiltreren?
Ze proberen mensen ervan te overtuigen om de SCAF (de militaire raad van Egypte) de macht weer over te laten nemen.

twee jaren van internationale oproer

thema

Morsi is zo dom dat hij niet door lijkt te hebben, dat we straks elkaar wel eens op straat zouden kunnen gaan afmaken

Er zijn nu opstanden gaande in Turkije, Brazilië, Bulgarije en Chili. Er waren kortstondige tekenen dat deze zich ook aan het verspreiden waren naar Indonesië en Paraguay, en natuurlijk is er de voortdurende strijd in Bahrein. De gebeurtenissen in Egypte waren een hele grote inspiratie voor veel van deze opstanden. Toen jullie Mubarak omverwierpen, was Tunesië al een feit, maar in andere landen was nog weinig van een Arabische Lente te merken. Voelt het deze keer anders? Voel je je deel van iets wereldwijds?
Het is anders, zeker. Nu is er de angst voor een mogelijke burgeroorlog. Mubarak was shit, maar hij speelde nooit de kaart van de burgeroorlog. Morsi is zo dom dat hij niet door lijkt te hebben dat we straks elkaar wel eens op straat zouden kunnen gaan afmaken. Er gebeuren nu dingen die nooit eerder gebeurd zijn, zoals mensen die mannen met baarden op straat aanvallen en ze beledigen.

Ik heb het gevoel dat deze generatie van jongeren rond de wereld machtig revolutionair is, en nu hebben we het vermogen om werktuigen te delen en ideeën uit te zenden.

Waar ben je momenteel hoopvol over?
Ik hoop dat mensen iets geleerd hebben van wat de Broederschap heeft gedaan, en ik hoop dat dit het begin van het eind voor de politieke islam is, van elk soort van vertrouwen in religieuze partijen.

Hoe kunnen mensen hier (in de VS) jullie het beste helpen?
Door het woord te verspreiden dat Obama en de regering van de Verenigde Staten de vorming van religieuze staten in het Midden-Oosten actief steunen. De ambassadeur van de Verenigde Staten zei dat Egyptenaren de betekenis van democratie moesten leren. Wie de fuck is zij om dat te zeggen?

INTERVIEW 2:

Na de Broederschap, 12 juli 2013

De ochtend na de opstand van 30 juni die Mohammed Morsi ten val bracht interviewde ik Mohammed Hassan Aazab terwijl hij vier anarchistische tenten overeind hield in één van de grote sit-ins in Caïro. Kort daarna verschenen de militairen op het toneel, ontheven Morsi uit zijn functie en begonnen islamisten op te pakken en redacties van kranten, radio en televisie te sluiten waarvan geoordeeld werd dat die pro-Broederschap waren. In sommige gevallen schoten ze gearresteerde partijleden neer, ze slachtten zelfs een aantal aanhangers af tijdens het gebed. Islamisten hebben hier op geantwoord door de luchthaven te blokkeren en kleinschalige oorlogvoering te bedrijven her en der in het land.

Voor anarchisten en anderen die zich de laatste periode van militair bestuur na het verdrijven van Mubarak herinneren is er een complexe situatie ontstaan. De islamisten die ze wilden verdrijven zijn op de terugtocht, maar wel in handen van een militair apparaat dat net zo goed de beweging aan de basis in het vizier zou kunnen krijgen. Het leek een goed moment om mijn conversatie met Aazab te hervatten.

30 juni is bijna twee weken geleden. Hoe ziet het er uit, van waar je nu bent?
Wel, zoals we verwachtten is het oude bewind begonnen zijn kop weer op te steken. De Broederschap verliest elke dag aan populariteit. Er is echter geen nieuwe regering gevormd, dus het is niet duidelijk op dit moment wat er gaat gebeuren. Zodra er een nieuwe regering is gevormd weten we wat onze volgende strijd zal inhouden.

Het lijkt er nu op dat je in hoofdzaak klem zit tussen het leger en de Ikhwan (Broederschap).
En het oude regime. We zitten diep in de shit. Er zit bijna niets anders op dan te lachen.

Het lijkt erop dat de militairen – in het bijzonder de leiding – positiever staan tegenover het oude regime. De generaals beheersen dertig procent van de economie, toch?
Ja, dat klopt. Het leger staat in het middelpunt van onze economische problemen. En er zijn waarschijnlijk minder mogelijkheden om dat nu aan te pakken dan eerder, omdat mensen momenteel denken dat het leger een burgeroorlog heeft voorkomen. Dus het leger wordt niets verweten. Het kan in feite alles doen, en niemand zal vragen stellen. En als iemand protesteert, zal hij als verrader worden beschouwd.

Ik ben bang dat mijn haat tegen de Ikhwan me uiteindelijk mijn menselijkheid zal kosten

Onlangs toen we elkaar spraken leek je zelf persoonlijk te worstelen met je eigen gevoelens over de actie van het leger tegen de Ikhwan. Wat is nu je gevoel daarover?
Wel, weet je, ik heb gemengde gevoelens. Als we toestaan dat de Ikhwan vandaag het slachtoffer van het leger worden, dan worden wij morgen het slachtoffer. Aan de andere kant voelt een deel van mij alsof de Ikhwan alles verdienen wat er met ze gebeurt. Ze speelden de kaart van de burgeroorlog tot nu aan toe. Het is dus ongelofelijk moeilijk om wijs te worden uit mijn emoties. Ik ben bang dat mijn haat tegen de Ikhwan me uiteindelijk mijn menselijkheid zal kosten. Toen ik onlangs de foto's zag van de aanhangers van de Broederschap die gedood waren bij de Raba'a Adwiya moskee, voelde ik niets. Ik herinnerde me hoe islamisten het leger verexcuseerden toen het ons doodde op Mohammed Mahmoud (een straat bij het Tahrirplein).

Op hetzelfde moment ben ik bang dat de daden van de Ikhwan nooit gerechtvaardigd kunnen worden en dat we de dag zul-

len betreuren dat we ze niet allemaal elimineerden. Ze gooiden onlangs kinderen uit ramen van hoge gebouwen vanwege deelname aan de protesten. Daarvoor was ik betrokken bij de botsingen met islamisten op de 6 oktober-brug hier in Caïro – ze schoten op ons met machinegeweren, en wij hadden alleen maar vuurwerk en molotovs. Vijf mensen werden gedood. Er is geweld gaande tegen christenen in Opper-Egypte, en noch de interim-regering, noch de oppositie – of zelfs de internationale gemeenschap – praat erover. De media lijken zich alleen maar druk te maken over wat er in de grote steden gebeurt. Christenen sterven en hun huizen worden afgefikt. De islamisten moeten gestopt worden, ze zijn zo gevaarlijk in Opper-Egypte.

Kunnen de christenen anders dan door het leger verdedigd worden?
Nee, ze verlaten gewoon de dorpen.

Het is interessant om jou te horen zeggen dat je bang bent meer van je menselijkheid te verliezen aan haat jegens de Broederschap – het idee dat de impuls om ze te elimineren je tot iemand zou kunnen maken die je niet wilt zijn. Heb je het gevoel dat die impuls de Egyptische maatschappij – of elke maatschappij op een revolutionair moment – een ongezond fundament voor een nieuwe maatschappij kan maken?
Ja, daar is geen twijfel over mogelijk. We hebben genoeg sociale problemen, we kunnen ons dat niet veroorloven.

Wat is de weg vooruit, naar jouw idee?
Het sleutelprobleem is dat er geen connectie is tussen onze generatie en de oudere generaties. Jonge mensen dienen de revolutie te vertegenwoordigen. We hebben geen oude gezichten meer nodig. Zoals we in Egypte zagen zijn het verbrande kaarten, we hebben er niets meer aan.

Hoe denk je dat dat eruit ziet? Organiseren onder studenten? Je lijkt niet optimistisch wat betreft vakbonden...
Ik ben erg optimistisch over de studentenbewegingen. In het laatste jaar was er een enorme studentenbeweging, vooral vanuit de privé-scholen. Het eerste verlies van de Broederschap was in feite op de universiteiten. Ze konden daar de revolutionaire bewegingen niet uitdagen.

Waar precies ging de strijd daar over?
Het loopt in feite uiteen. In het algemeen ging het over studentenrechten en het bestrijden van het bestuur van de universiteiten, waarbij de Broederschap vaak het bestuur steunde. Dat gebeurde op alle universiteiten, en uiteindelijk won de studentenbeweging die gevechten – zelfs waar de strijd resulteerde in geweld, zoals aan de Duitse Universiteit in Caïro.

Op de Ain Shams Universiteit bestreed de beweging het tuig en de corruptie van de beveiligingsdiensten op de campus. Op de Misr International University ging het om de veiligheid van de hoofdweg, nadat twee studenten omkwamen. Op Elshorouk ging het om medische zorg nadat een student overleed in de universiteitskliniek. Op de El Nile Universiteit ging het om een gebouw dat de regering in beslag probeerde te nemen – iets wat trouwens op veel universiteiten gebeurt.

Zoals een studentencentrum?
Nee, was het maar waar. Ze wilden een gebouw met klaslokalen nemen. Ze wilden in feite onderwijsruimte inpikken.

Hoe hadden deze overwinningen impact op de bewegingen? Zijn studenten nog actief?
Ja, dat zijn ze. En nu zijn ze begonnen met de vorming van een bond van studentenbewegingen over heel Egypte. Ze werken hard en houden veel bijeenkomsten en organiseren activiteiten.

Wat zijn de belangrijkste thema's?
De vrijlating van gearresteerde studenten, helemaal terug tot aan de revolutie van 25 januari, het recht op fatsoenlijke slaapzalen op de universiteiten, en dat de beveiliging uit het politieke leven van de universiteit wordt geschopt.

Het echte organiseren begon pas na de val van Mubarak

Zijn studenten geradicaliseerd als ze de universiteit verlaten?
Dat hangt van de student af. Het is waarschijnlijk onmogelijk te zeggen wel of niet.

Zijn er, aspecten van dit revolutionaire proces waar jullie je, als anarchisten in het bijzonder, allemaal verbonden mee hebben gevoeld, verder dan het ten val brengen van Mubarak?
Het echte organiseren begon pas na de val van Mubarak. We begonnen samen te komen, met mensen te praten, onze ideeën te printen en op te schrijven, en meetings te organiseren in cafés in de binnenstad met wie daar ook maar was. Toen, tijdens de confrontaties op de Mohammed Mahmoud-straat, vonden we onszelf daadwerkelijk vechtend naast elkaar.

Ik stel me zo voor dat dat een tamelijk traumatische ervaring was. Ik vond het eng langs de muurschilderingen te lopen. Heeft dat de anarchisten gevormd?
Natuurlijk. Na het afzetten van Mubarak was werken op straat ongelofelijk moeilijk. Vreselijke dingen gebeurden er op Tahrir, en niemand geloofde ons. Mensen geloofden het leger en de islamisten. Deze afgelopen anderhalf jaar, na het afzetten van Mubarak, zou je op een bepaalde manier kunnen zeggen dat we feitelijk vochten voor onze eigen gemeenschap, en tegen de tijd dat Morsi aantrad waren we gewoon volkomen moedeloos geworden.

Dat was waarom je me vertelde dat je de politiek helemaal had opgegeven toen we elkaar troffen?
Ja, precies. Ik zal je iets vertellen, als voorbeeld. Op dit punt gelooft negentig procent van de Egyptenaren niet dat het leger tijdens de botsingen buiten het hoofdkwartier van de minister-president na Mohammed Mahmoud mensen met scherpe munitie neerschoot. Velen van ons waren daar, vier van onze vrienden stierven pal voor onze ogen, en mensen doen alsof we liegen. Zulke dingen verpletteren je gewoon.

Vertaling: Peter Storm

Bronnen:

Eerste interview: http://tahriricn.wordpress.com/2013/07/02/egypt-anarchism-in-egypt-an-interview-from-tahrir-square/, overgenomen van http://wagingnonviolence.org/2013/07/anarchy-in-egypt-an-interview-from-tahrir-square/.
Tweede interview: http://tahriricn.wordpress.com/2013/07/12/egypt-anarchism-in-egypt-after-the-brotherhood/, dat het weer heeft van http://wagingnonviolence.org/2013/07/anarchism-in-egypt-after-the-brotherhood/.

Werking Solidariteitskas

A Elk lid van de Vrije Bond heeft bij stakingen, gedragen door de meerderheid van de werknemers, recht op een stakingsuitkering. In bijzondere situaties ook bij stakingen gedragen door een minderheid van de werknemers. Bij dit laatste gaat het om stakingen met een doelstelling die zeer verwant is aan de doelstelling van de Vrije Bond (VB). De uitkering bedraagt 75% van de vermindering aan inkomen, met een maximum van € 50,-* per werkdag.

B Financiële ondersteuning van acties van leden van de VB die werkloos zijn, met name wanneer de leden getroffen worden door sancties op hun uitkeringen. Bij dit laatste is het een voorwaarde dat het gaat om duidelijk aangekondigde collectieve of individuele actie. De doelstelling van de actie moet in de lijn van de doelstelling van de VB liggen. Het weigeren van werk valt hier ook onder, mits voldaan wordt aan eerder genoemde voorwaarde. De VB is namelijk tegen arbeidsplicht. De uitkering bedraagt 75% van de korting met een maximum van € 50,-* per werkdag.

C Het verstrekken van renteloze leningen voor het opstarten van bedrijven in zelfbeheer. Een bedrijf moet meer dan één werkende omvatten. Het uit te lenen bedrag is maximaal € 1.000,-* en moet binnen drie jaar worden terugbetaald.

D Het financieren van initiatieven/acties van (leden van) de VB die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

E Het financieren van initiatieven/acties waaraan, naast andere organisaties, (leden van) de VB deelneemt (nemen) en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

F Het financieren van initiatieven/acties van organisaties waarvan leden van de VB lid zijn en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

G Het ondersteunen van landelijke of regionale activiteiten welke georganiseerd worden door leden van de VB en een bijdrage kunnen leveren aan de groei en uitbouw van de organisatie; per activiteit maximaal € 500,-*.

H Minimaal 5% van de gelden die jaarlijks binnenkomen worden gereserveerd voor bijdragen aan (activiteiten van) buitenlandse organisaties waarmee de VB zich inhoudelijk verbonden voelt.

* Deze bedragen worden eens per drie jaar op de Algemene Landelijke Vergadering bijgesteld. Aanvragen worden schriftelijk ingediend bij de solidariteitskascommissie (bij voorkeur via solidariteitskas@vrijebond.nl of anders Postbus 1338, 3500 BH Utrecht. Gestreefd wordt naar een afhandelingstermijn van een week .

Uitgangspunten Vrije Bond

1 De Vrije Bond streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.

2 De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
- de gelijkwaardigheid van alle mensen
- de autonomie van het individu
- zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme
- een goed milieu en een vitale natuur
- de afschaffing van alle vormen van gezag: bijvoorbeeld economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel.
- de opbouw van een vrije samenleving, zonder klassen, lidstaten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.

3 De totstandkoming van een vrije samenleving zal onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.

4 Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn, is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hier tegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd..

5 De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in anarchiserende ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen zijn inherent daaraan.

6 De Vrije Bond biedt geen blauwdruk over hoe de toekomstige samenleving er precies uit moet zien. Alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt, is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze, mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar leren en samenwerken.

7 De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen..

JA, DIE BOND ZIE IK WEL ZITTEN!

Naam ____________________
Straat ____________________
Postcode ______ Plaats ____________________ Land ______________
Telefoon ____________________
E-mail ____________________

❑ ik geef me hierbij op als lid van de Vrije Bond
❑ ik neem een abonnement op Buiten de Orde

Bon opsturen naar
Vrije Bond, Postbus 16521, 1001 RA Amsterdam, Nederland
of mail naar secretariaat@vrijebond.nl óf geef je op via www.vrijebond.nl

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen van 0 t/m 500 euro	€ 2,00	
Inkomen vanaf 500 euro t/m bijstand	€ 4,00	
Inkomen vanaf bijstand t/m minimum	€ 6,00	
Inkomen hoger dan minimumloon	€ 8,00	meer is ook welkom

Abonnement BdO per jaar (gratis voor leden)

Kostendekkend abonnement	€ 15,00	meer is ook welkom

Mijn bijdrage maak ik over op giro 5495473 van de Vrije Bond te Amsterdam
IBAN: NL80INGB0005495473 BIC/Swift: INGBNL2A

Achterop

Verdwijnen in het niets

Een redactielid tipte me over een foto in Trouw. Een vrouw met een matras op de rug. Een mooi beeld voor het schuiven met vluchtelingen schreef ze. Als je iets wilt schrijven over de vluchtkerk… Nou heb ik die foto niet gezien en kan er niet over oordelen, het zal ongetwijfeld een pakkende foto zijn, maar sinds de strijd voor het generaal pardon die in mijn beleving emotioneel veel te lang duurde, ben ik uit puur zelfbehoud wat huiverig geworden om me nog intensief met het onderwerp vluchtelingen bezig te houden. Die huiver is de afgelopen weken alleen maar groter geworden door de gruwelijke beelden van Sicilië, Lampedusa en Malta. Een ontluisterend demasqué van Europees streven. Ik moest er bijna van kotsen.
Een tijd geleden was ik bij de demonstratieve tocht van de vluchtkerk in Amsterdam naar het Museumplein. Het was een sombere dag. Ik kijk er met weinig vreugde op terug. Niet in het minst omdat ik behoorlijk neerslachtig werd van het interieur van de vluchtkerk, een intens mistroostige plek waar breekbare mensen noodgedwongen hun leven leefden, kookten en sliepen. Ik zou het er zelf nog geen uur hebben uitgehouden.
Ik ken een hoop begrippen waarin het woord 'vlucht' een cruciale, negatieve rol speelt. Vluchtkerk bijvoorbeeld. Dat was vroeger voor mij synoniem aan nooit meer Godgelovig zijn, maken dat je weg komt. Ontsnappen aan die wurggreep gaf een gevoel van opluchting dat nooit meer is weggegaan. Wrang dat uitgerekend daar vluchtelingen een heenkomen zoeken. Vluchtschip, ook zo'n macaber woord, daar ligt de bodem van de Middellandse Zee vol van; een scheepskerkhof dat zijn weerga niet kent. Vluchtdeur: is dat niet de 'nooduitgang' voor arme sloebers die ver van huis en haard doodlopen? Een blinde muur? Vluchtstrook: een kaal niemandsland, taxfree-zone, strand, waar mensen met panne hun hopeloze tocht beëindigen. Vluchtkoffer: opbergdoos die klaar staat voor het geval je overhaast moet vertrekken. Vluchtheuvel: vrijheidsbeperkende locatie Ter Apel. Vluchtrecorder: IND-medewerker die het vluchtverhaal registreert. Vluchtspecialist: de Koninklijke Marechaussee. Vluchtsimulator: onze onafhankelijke, humane en eerlijke rechtspraak. Vluchtregeling: gevangenisstraf die geen straf mag heten, omdat het teveel moeite kost het publiek uit te leggen dat vluchten niets met 'misdaad' en 'straf' te maken heeft. Daarom noemt men die regeling tegenwoordig vreemdelingenbewaring. En dan niet bewaring in de zin van bescherming, maar als vorm van toezicht en handhaving.
Vluchtafstand: ook zo'n bijzonder woord. De afstand waarop een mens voor een ander mens en misschien ook wel voor zichzelf begint te vluchten. Ik weet dat het lastig uit te leggen is. Waarom zou een mens voor een ander mens vluchten? Waarom zou een mens voor een ander mens in Nederland vluchten? Het zou zo mooi zijn: de werkelijkheid onder ogen zien en niet weglopen. Blijven staan. Confronteren. Rekenschap vragen. Ook aan jezelf. Maar ik ben terughoudend, ik zei het al. Misschien moet ik wel zelf naar een vluchthuis, zo'n blijf-van-mijn-lijfhuis waar emotioneel beschadigde activisten op adem komen. Vluchten? Is dat niet uiteindelijk oplossen, verdwijnen in het niets?

Uw vriend, Peter Lenssen

